

آزمون

کارنامه رتبه‌های بتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

آزمون آزمایشی خیلی سبز

پایه دهم

مرحله پنجم

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

۱۴۰۴/۰۷/آذر

رشته انسانی

مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخگویی	دهم
ریاضی	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه	فصل ۱ صفحه ۹ تا ۳۸
زبان و ادبیات فارسی	۱۵	۱۱	۲۵	۱۵ دقیقه	درس ۱ تا ۳ و کارگاه تحلیل فصل اول صفحه ۱۰ تا ۳۶
علوم اجتماعی	۱۰	۲۶	۳۵	۱۰ دقیقه	درس ۱ تا ۴ صفحه ۱ تا ۳۷
زبان عربی	۱۵	۳۶	۵۰	۱۵ دقیقه	درس ۱ و ۲ صفحه ۱ تا ۳۰
تاریخ	۱۰	۵۱	۶۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ تا ۴ صفحه ۱ تا ۴۱
جغرافیا	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ تا ۳ صفحه ۱ تا ۲۱
منطق	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ تا ۳ صفحه ۱ تا ۲۶
اقتصاد	۱۰	۸۱	۹۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ تا ۴ صفحه ۱ تا ۴۳
مجموع	۹۰ سؤال			۹۵ دقیقه	-

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا	مسئول درس - گزینشگر
ریاضی و آمار	مسعود شفیعی	مسعود شفیعی
علوم و فنون ادبی	مهدی نظری قهرودی	مهدی نظری قهرودی
جامعه‌شناسی	الهام رضایی	فروغ نجمی تیموریان
عربی، زبان قرآن	اسرافیل قربان‌پور	اسرافیل قربان‌پور
تاریخ	عارف گلی‌وری	عارف گلی‌وری
جغرافیا	مریم صالحی - زهرا فروغی‌هریس	مریم صالحی
منطق	نیما جواهری	نیما جواهری
اقتصاد	نوشین خدایی‌نیا	علی محسنی

مدیر تألیف آزمون: فاطمه آقاچانپور

این آزمون نمره منفی دارد.

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

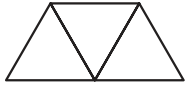
دفتر چه سؤالات آزمون‌های خیلی سبز، از همه نظر (تعداد سؤال‌ها، زمان پاسخگویی، نوع چینش گزینش‌ها، نوع صفحه‌آرایی، فونت سؤالات، سایز کلمات و اعداد، جای خالی محل انجام محاسبات و...) در شبیه‌ترین حالت به دفتر چه سؤالات کنکور سراسری طراحی می‌شود.

WWW.ArefOnline.ir

ریاضی و آمار دهم

۱- دوزنقه زیر، از کنار هم قرار گرفتن ۳ مثلث متساوی‌الاضلاع تشکیل شده است. مساحت دوزنقه از پنج برابر مساحت

هر کدام از مثلث‌ها ۸ واحد کم‌تر است. مساحت دوزنقه کدام است؟

۸ (۲)

۴ (۱)

۲۰ (۴)

۱۲ (۳)

۲- جواب بزرگ‌تر معادله $5x^2 + 18x + 13 = 0$ کدام است؟

$-\frac{13}{5}$ (۴)

$\frac{13}{5}$ (۳)

-۱ (۲)

۱ (۱)

۳- معادله $2x^2 + ax + a - \frac{3}{4} = 0$ ، ریشه مضاعف دارد. مقدار بزرگ‌تر a ، چند برابر مقدار کوچک‌تر آن است؟

۳ (۴)

۲ (۳)

$\frac{3}{2}$ (۲)

$\frac{4}{3}$ (۱)

۴- اگر x_1 و x_2 ریشه‌های معادله درجه دوم $2x^2 - 4x + 1 = 0$ باشند، مقدار $x_1^2 + x_2^2$ کدام است؟

۳ (۴)

۲ (۳)

$\frac{3}{2}$ (۲)

۱ (۱)

۵- درآمد شرکتی به ازای تولید x واحد از یک کالا، از رابطه $R(x) = -x^2 + 25x + 100$ و هزینه آن از رابطه

$C(x) = 20x + 50$ به دست می‌آید. در نقطه سربه‌سر، هزینه شرکت چه قدر است؟

۲۵۰ (۴)

۱۵۰ (۳)

۱۰ (۲)

۵ (۱)

۶- جواب(های) معادله $\frac{x+1}{x+2} + \frac{3x+7}{x+2} = x+2$ کدام است؟

معادله جواب ندارد. (۴)

-۲ و ۲ (۳)

فقط -۲ (۲)

فقط ۲ (۱)

۷- جواب کوچک‌تر معادله $\frac{2x-1}{x+1} + \frac{x+2}{x-3} = \frac{4}{x^2 - 2x - 3}$ کدام است؟

$\frac{2}{3}$ (۴)

$\frac{4}{3}$ (۳)

$\frac{1}{3}$ (۲)

۱ (۱)

۸- گلدانی نقره‌ای داریم که نسبت وزن نقره خالص به وزن مس خالص آن، برابر با ۵ است. استاد قلمکار آن را ذوب

و ۲۵۰ گرم مس به آن اضافه کرد و گلدان جدیدی ساخت. می‌دانیم نصف وزن گلدان جدید نقره است. در گلدان اولیه،

چند گرم مس وجود داشته است؟

۷۵ (۴)

۶۲/۵ (۳)

۵۰ (۲)

۴۷/۵ (۱)

محل انجام محاسبات

۹- یک کیک را بین چند نفر تقسیم کردیم و به هر یک مقدار مساوی رسید. سپس دو نفر دیگر به جمع اضافه شدند و دوباره همان کیک را بین آنها تقسیم کردیم. در این مرحله به هر یک به اندازه $\frac{1}{40}$ کیک کم تر رسید. اگر به جمع اولیه، یک نفر اضافه می شد، به هر نفر چه قدر کیک کم تر می رسید؟

$$\frac{1}{72} \quad (4)$$

$$\frac{1}{36} \quad (3)$$

$$\frac{1}{24} \quad (2)$$

$$\frac{1}{20} \quad (1)$$

۱۰- اختلاف معکوس دو مضرب طبیعی و متوالی عدد ۳، برابر $\frac{1}{18}$ است. مجموع این دو عدد کدام است؟

$$21 \quad (4)$$

$$15 \quad (3)$$

$$12 \quad (2)$$

$$9 \quad (1)$$

محل انجام محاسبات

علوم و فنون ادبی دهم

۱۱- با توجه به ابیات زیر، کدام گزینه برداشت نادرستی از این ابیات دارد؟

«به دام افتاد روباه‌ی سحرگاه
به دل، روباه گفتا: گر بمانم
نه دندان باش و نه گوش و زبانم
چو نام دل شنید از دور، روباه
جهان بر چشم او شد تیره، آن‌گاه
حدیث دل حدیثی بس شگفت است
همه عالم حدیث دل گرفته است»

(۱) این شعر، ظاهری ساده، محسوس و عینی دارد، اما نتیجه‌گیری پایانی، مفهومی ذهنی و معنوی است.

(۲) با توجه به حکمت و معرفت موجود در شعر و ظرف داستانی بیان آن، این شعر در رده ادبیات تعلیمی است.

(۳) ذهن خلاق شاعر، یک نکته عمیق معرفتی را درباره ارزش و جایگاه دل در قالب این داستان گنجانده است.

(۴) برتری دادن سایر اجزای بدن بر دل، نشان‌دهنده نتیجه‌گیری عرفانی سراینده است.

۱۲- ویژگی زبانی «کاربردهای کهن واژگانی که امروزه، به گونه‌ای دیگر به کار گرفته می‌شوند.» در کدام گزینه دیده نمی‌شود؟

(۱) غمی گشت زان اشتر اسفندیار گرفت آن زمان اختر شوم خوار
(۲) در زیر سرو نغمه کبکان رودزن بر شاخ بید نعره مرغان شعرخوان
(۳) بود بی‌سود با تو پند چون در چو دیگ سقله و چون کفش گازر
(۴) خرد چون به جان و تنم بنگریست از این هر دو بیچاره بر جان گریست

۱۳- آرایه‌های نسبت داده شده به همه ابیات، درست است، به جز

(۱) هر که زین گلشن، لپی خندان تر از گل بایدهش
(۲) خُرده‌ای از مال دنیا در بساط هر که هست
(۳) هر که می‌خواهد که از سنجیده‌گفتاران شود
(۴) صبر بر جور فلک کن تا برآیی روسفید

خاطری فارغ ز عالم چون تو گل بایدهش (تشبیه)
جبهه واکرده‌ای پیوسته چون گل بایدهش (کنایه)
بر زبان، بند گرانی از تأمل بایدهش (تشخیص)
دانه چون در آسیا افتد تحمل بایدهش (مَثَل)

۱۴- در بررسی اطلاعات ادبی مربوط به حکایت زیر، کدام گزینه را نادرست ارزیابی می‌کنید؟

«روزی شخصی پیش بهلول بی ادبی نمود. بهلول او را ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی؟ او گفت: چه کنم؟

آب و گل مرا چنین سرشته‌اند. گفت: آب و گل تو را نیکو سرشته‌اند، اما لگد کم خورده است!»

(۱) در جمله سوم، «را»ی نشانه مفعول، از جمله حذف شده است.

(۲) «ملامت» واژه‌ای است به معنی «خستگی» و بررسی معنی این واژه، مربوط به قلمرو زبانی است.

(۳) سرشتن آب و گل، یک تعبیر کنایی است و در دسته قلمرو ادبی قرار می‌گیرد.

(۴) در قلمرو فکری، «اهمیت تربیت» عنوان مناسبی برای حکایت مورد سؤال است.

۱۵- در عبارت زیر، چند مورد خطا به چشم می‌خورد؟

«دومین عامل مهم و مؤثر در شعر، عاطفه است. وزن در شعر، جنبه تزیینی ندارد؛ بلکه جزء طبیعت شعر است و

برای نشان دادن عواطف، نمی‌توان از آن چشم پوشید. وزن، ادراکی است که از احساس نظم حاصل می‌شود. وزن،

امری حسّی است و بیرون از ذهن کسی که آن را درمی‌یابد، وجود ندارد. توجه به فضای عاطفی و آهنگ متن، سبب

کشف وزن می‌شود.»

۱۶- کدام بیت از «مهم‌ترین عامل پیدایش شعر» بهره‌ای ندارد؟

- (۱) ز چنگ زهره شنیدم که صبحدم می‌گفت
 (۲) ای بسا شاعر که اندر عمر خود نظمی ساخت
 (۳) ای قصه بهشت ز کویت حکایتی
 (۴) شود کوه آهن چو دریای آب
- غلام حافظ خوش‌لهجه خوش‌آوازم
 وی بسا ناظم که اندر عمر خود شعری نگفت
 شرح جمال حور ز رویت روایتی
 اگر بشنود نام افراسیاب

۱۷- وزن شعر در کدام گزینه با محتوای آن تناسبی ندارد؟

- (۱) خون خورم از هجر رخت تا کی از این جور و ستم؟
 (۲) منم بیژن گیو لشکرشکن
 (۳) سرشکم آمد و عییم بگفت روی به روی
 (۴) رستم از این نفس و هوا زنده بلا مرده بلا
- غمکده شد خانه دل آه صنم وای صنم
 سر خوک را بگسلانم ز تن
 شکایت از که کنم؟ خانگی است غمازم
 زنده و مرده وطنم نیست به جز فضل خدا

۱۸- کدام گزینه اطلاعات نادرستی درباره آرایه‌های ادبی ارائه می‌کند؟

- (۱) واج‌آرایی به معنی تکرار یک واج (صامت یا مصوت) در سخن است؛ به گونه‌ای که بر موسیقی و تأثیر آن بیفزاید.
 (۲) در بدیع لفظی، واج‌آرایی صامت‌ها از مصوت‌ها محسوس‌تر است.
 (۳) آن‌چه در تکرار اهمیت دارد، جنبه نوشتاری واژگان است، نه جنبه موسیقایی و آوایی سخن.
 (۴) تکرار واج و واژه در زبان عادی، پسندیده نیست، اما در زبان ادبی تکرار بر جاذبه، کشش و گوش‌نوازی سخن می‌افزاید.

۱۹- واج‌آرایی با مصوت بلند در کدام گزینه برجسته‌تر است؟

- (۱) روز وصل دوست‌داران ییاد باد
 (۲) رشته تسبیح اگر بگسست معذورم بدار
 (۳) اگر جنگ خواهی و خون‌ریختن
 (۴) نه من ز بی‌عملی در جهان ملولم و بس
- ییاد باد آن روزگاران ییاد باد
 دستم اندر ساعد ساقی سیمین‌ساق بود
 بر این‌گونه سسختی برآویختن
 ملالت علما هم ز علم بی‌عمل است

۲۰- در کدام گزینه واژه‌آرایی دیده نمی‌شود؟

- (۱) پیر ما گفت و چه خوش گفت که از خلق مدار
 (۲) دام دل صاحب‌نظرانت خم گیسوست
 (۳) بادت به دست باشد اگر دل نهی به هیچ
 (۴) با تار زلف او شب تار است همچو روز
- چشم انعام که انعام چه خواهد بودن؟
 وان خال بناگوش مگر دانه دام است
 در معرضی که تخت سلیمان رود به باد
 خور در مقابل مه رویش کم از هلال

۲۱- مفهوم کدام گزینه به مفهوم بیت زیر نزدیک‌تر است؟

- «صبر بر جور فلک کن تا برآیی روسفید»
 (۱) قرار و خواب ز حافظ طمع مدار ای دوست
 (۲) مشتاقی و مهجوری دور از تو چنانم کرد
 (۳) تنم چون موی گشت از رنج‌بردن
 (۴) جواب داد که یاران رفیق نیم‌ره‌اند
- دانه چون در آسیا افتد تحمل بایش
 قرار چیست صبوری کدام و خواب کجا؟
 کز دست بخواهد شد پایاب شکیبایی
 دلم چون سنگ گشت از صبر کردن
 به روز حادثه غیر از شکیب یاری نیست

۲۲- کدام گزینه با بیت زیر تناسب معنایی کم‌تری دارد؟

- «گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید
 (۱) دیگر مرا به ضربت شمشیر غم بزد
 (۲) عاشقم عاشق و پروا ز رقیبانم نیست
 (۳) مترس از جان‌فشانی گر طریق عشق می‌پویی
 (۴) وادی خون‌خوار عشق است این، نه بازار هوس

۲۳- کدام گزینه با بیت «گفت در پاسخ که ما را باک نیست / عارفان را خانه الا خاک نیست» ارتباط معنایی بیشتری دارد؟

- (۱) عاقبت هر که کند در رخ و چشم تو نگاه
 (۲) دل آزاد من و گرد تعلق هیهات
 (۳) احتیاج شاه از درویش باشد بیشتر
 (۴) به‌جز اشک چشم و به‌جز داغ دل

۲۴- مفهوم بیت زیر را در کدام گزینه می‌یابید؟

- «هر کجا دردی است درمانیش هست
 (۱) دردم از یار است و درمان نیز هم
 (۲) بگفت آسوده شو کاین کار خام است
 (۳) من و زهر تو که هم زهری و هم تریاکی
 (۴) آن را که چنین دردی از پای دراندازد

۲۵- گزینه‌ها بر روی هم، تحلیل متن زیر را در سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری نشان می‌دهند. کدام گزینه نادرست است؟
 «دیدم که نصیحت نمی‌پذیرد و دم گرم من در آهن سرد او اثر نمی‌کند؛ روی از مصاحبت بگردانیدم و قول حکما کار بستم که گفته‌اند:

- گرچه دانی که نشنوند، بگویی
 هر چه دانی ز نیک‌خواهی و پند
 زود باشد که خیره‌سر، بینی
 به دو پای اوفتاده اندر بند
 دست بر دست می‌زند که دریغ
 نشنیدم حدیث دانشمند»

- (۱) در قلمرو زبانی، نمونه‌ای از کاربرد فعل ماضی ساده با «ب» آغازین دیده می‌شود.
 (۲) در قلمرو ادبی، قالب شعری ابیات به‌کاررفته در متن، «مثنوی» است.
 (۳) در قلمرو فکری، یکی از پیام‌های حکایت، توصیه به خیرخواهی و اندرز دادن، با وجود پندناپذیری مخاطب است.
 (۴) از نظر بررسی انواع ادبی، این حکایت، از نوع ادبیات تعلیمی است.

جامعه‌شناسی دهم

۲۶- به ترتیب کدام عبارت‌ها با مفهوم مقابلشان تطابق ندارند؟

الف) آن چه انجام می‌دهیم: کنش

- ب) در بسیاری از موارد، کنش‌های خود را با توجه به آن انجام می‌دهیم: هدف کنش
 ج) ممکن است فردی به کاری آگاه باشد، اما تصمیم به انجام آن نگیرد: ارادی بودن کنش
 د) خودشان کنش هستند و باید کنشگری آن‌ها را انجام دهد: پیامدهای طبیعی کنش
- ۱) «ب» - «ج» ۲) «الف» - «د» ۳) «ب» - «د» ۴) «ج» - «د»

۲۷- به ترتیب هر یک از موارد زیر نتیجه چیست؟

• تداوم و استمرار ارزش‌ها و هنجارها

• تحقق ارزش‌ها و هنجارها

• ضروری ساختن پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی

• نادیده گرفتن تفاوت علوم طبیعی با علوم انسانی و اجتماعی

۱) پذیرفتن آن‌ها توسط افراد - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - تداوم و استمرار ارزش‌ها و هنجارها - همانندپنداشتن

پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی

۲) عمل کردن افراد براساس آن‌ها - کنش‌های اجتماعی - تحقق ارزش‌ها و هنجارها - همانندپنداشتن پدیده‌های اجتماعی

با پدیده‌های طبیعی

۳) پذیرفته شدن آن‌ها توسط افراد - کنش‌های اجتماعی - عمل کردن افراد براساس ارزش‌ها و هنجارها - نادیده گرفتن

شبهات‌های پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های انسانی

۴) عمل کردن افراد براساس آن‌ها - تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه - پذیرفتن ارزش‌ها و هنجارها توسط افراد -

نادیده گرفتن تفاوت‌های پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های انسانی

۲۸- در جدول زیر، موارد کدام گزینه به ترتیب در جایگاه «الف» تا «د» قرار می‌گیرد؟

میزان رشد طبیعی جمعیت	«الف»
«ب»	در هر جامعه‌ای، از نظر کمی و کیفی اهمیت فراوان دارد.
نرخ جایگزینی	«ج»
«د»	با وجود فردفرد اعضا و مشارکت اجتماعی آن‌ها شکل می‌گیرند و دوام می‌آورند.

۱) میزان تغییرات جمعیتی هر کشور از این طریق بررسی می‌شود. - تعداد فرزندان هر خانواده - جمعیت‌شناسان این

عدد را بین ۲/۱ تا ۲/۲ تعیین می‌کنند. - محله، روستا، شهر، جامعه و کشور

۲) از بالا بودن نرخ تولد نسبت به نرخ مرگ‌ومیر حاصل می‌شود. - میزان گرایش افراد و خانواده‌ها به ازدواج - نشان می‌دهد

که هر زن در طول عمر خود باید حداقل دو فرزند به دنیا بیاورد. - گروه‌های اجتماعی بزرگ

۳) از بالا بودن نرخ مرگ‌ومیر نسبت به نرخ تولد حاصل می‌شود. - ازدواج و تشکیل خانواده - از افزایش نسبت افراد

۶۰ تا ۶۵ سال خبر می‌دهد. - گروه‌های اجتماعی کوچک

۴) از اختلاف بین تعداد تولد و تعداد مرگ‌ومیر به دست می‌آید. - میزان گرایش افراد و خانواده‌ها به فرزندآوری -

تعداد فرزندان که هر زن در طول عمر خود به دنیا می‌آورد. - گروه‌های اجتماعی کوچک و بزرگ

۲۹- مهم ترین و اصلی ترین تفاوت موجود زنده با جهان اجتماعی در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) نظم و عضویت اعضای جهان اجتماعی، طبیعی و تکوینی نیست، بلکه با اراده و آگاهی انسانها تعریف می شود و با قرارداد آنها به وجود می آید.
- ۲) آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست، بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است.
- ۳) موجود زنده با انتقال فرهنگ خود به نسل های بعد تداوم می یابد. فرهنگ از طریق وراثت از نسلی به نسل دیگر منتقل نمی شود.
- ۴) اعضای جهان اجتماعی، پس از راه یافتن به آن، نقشی را به عهده می گیرند و متناسب با نقش خود از حقوق و تکالیفی برخوردار می شوند که خود و دیگران از این عضویت و حقوق و تکالیف آن آگاهی دارند.

۳۰- هر یک از موارد زیر به ترتیب، به کدام مفهوم اشاره دارد؟

- مربوط به یک قشر، صنف و گروه خاص است.
- یک کنش اجتماعی است.

• انسانها برای رهایی از سردرگمی به آن رو می آورند.

• جهان اجتماعی شامل این پدیدهها است.

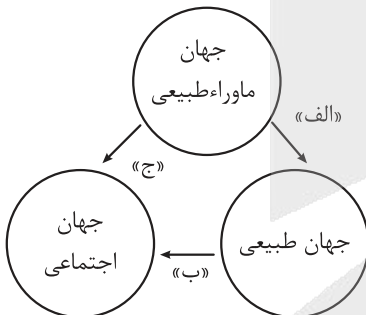
۱) فرهنگ عمومی - امنیت - طبقه بندی - پدیده های اجتماعی و طبیعی

۲) ضد فرهنگ - خانواده - نظم - پدیده های اعتباری و اجتماعی

۳) خرده فرهنگ - احترام به قانون - دسته بندی - پدیده های اعتباری و تکوینی

۴) فرهنگ عمومی - عمل به قانون - نظم - پدیده های اجتماعی

۳۱- کدام گزینه به ترتیب مصداق درستی برای جاهای خالی نمودار مقابل است؟

۱) بارش شدید باران باعث شد مردم آن را نشانه لطف خدا بدانند. - خشکسالی طولانی مدت، مردم را به مهاجرت وامی دارد. - باور به عدالت الهی باعث می شود مردم در برابر ظلم سکوت نکنند.

۲) مردمی که زمین را مخلوق خدا می دانند، از تخریب آن خودداری می کنند. - بریدن درختان برای توسعه شهر منجر به آلوده شدن هوا می شود. - رفتار نیک یک فرد مذهبی باعث می شود مردم ایمانشان به دین قوی تر شود.

۳) مردم شهر همگی دعای باران خواندند، باران بارید. - گرم شدن هوا باعث شد ساعت کاری مدارس تغییر کند. - اعتقاد به ثواب اخروی باعث می شود مردم به نیازمندان کمک کنند.

۴) پیدایش بیماری در روستا موجب شد مردم برای دفع بلا صدقه بدهند. - مصرف بالای انرژی باعث شد منابع طبیعی کاهش یابند. - شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماوراءطبیعی، آرمانها و ارزشهای زندگی آدمیان را تغییر می دهد.

۳۲- به ترتیب پاسخ پرسشهای زیر کدام است؟

• جایگاه پدیده «قوانین حقوق بشر» بر مبنای دو طیف «خرد - کلان» و «عینی - ذهنی» چیست؟

• مجموعه ای از عقاید، ارزشها، هنجارها و نمادها که نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی را رفع می کند، چه نام دارد؟

• عبارت «دانایی بهتر از نادانی است.» کدام لایه نهاد تعلیم و تربیت را نشان می دهد؟

• در جهان جاهلی، برترین علم چه بود و چرا؟

۱) کلان و ذهنی - نهاد اجتماعی - ارزش - انساب، زیرا هویت نظام قبیله ای را حفظ می کرد.

۲) کلان و عینی - نهاد فرهنگ - عقاید - عصیبت، زیرا مبتنی بر مناسبات قومی و قبیله ای بود.

۳) خرد و ذهنی - نهاد اجتماعی - کلان - انساب، زیرا مبتنی بر مناسبات قومی و قبیله ای بود.

۴) خرد و عینی - نهاد فرهنگ - عمیق - عصیبت، زیرا هویت نظام قبیله ای را حفظ می کرد.

۳۳- کدام پدیده‌های اجتماعی به ترتیب «عینی و کلان»، «ذهنی و خرد» و «ذهنی و کلان» هستند؟

- ۱) کنکور سراسری - هنر ایرانی - لباس حج
 - ۲) مراسم نخل گردانی - لذت بردن از یک فیلم - کنکور سراسری
 - ۳) کلاس کنکور - ادبیات فارسی - جامعه
 - ۴) بورس اوراق بهادار - خاطرات دوران کودکی - عدالت اجتماعی
- ۳۴- به ترتیب، کدام گزینه در مورد لایه‌های جهان اجتماعی درست است و حذف کدام لایه، منجر به «فروپاشی» جهان اجتماعی می‌شود؟

- ۱) لایه‌های جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند. - لایه‌های عمیق، یعنی ارزش‌ها و هنجارها.
- ۲) عقاید کلان، عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند. - لایه‌های عمیق، یعنی عقاید و ارزش‌ها.
- ۳) لایه‌های سطحی جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند. - لایه‌های سطحی، یعنی هنجارها و ارزش‌ها.
- ۴) عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی، ارزش‌های کلانی هستند که بر هنجارهای اجتماعی تأثیر می‌گذارند. - لایه‌های سطحی، یعنی هنجارها و نمادها.

۳۵- کدام یک از عبارتهای زیر نادرست هستند؟

- الف) جامعه‌ای که جهان را به زندگی دنیا محدود می‌کند و دل به آن می‌سپارد، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهای خود را متناسب با همان شکل می‌دهد.
- ب) ورود پدیده‌های طبیعی به جهان اجتماعی، باعث گسترش آن می‌شود.
- ج) هیچ جامعه‌ای بی‌نیاز از هنجارها و نمادها نیست؛ هنجارها و نمادها بر حسب شرایط، در زمینه‌های مختلف غیر قابل تغییرند.
- د) مهم‌ترین دلیل کاهش جمعیت در ایران، عدم تمایل زنان به فرزندآوری است.

- ۱) «الف» - «ب» ۲) «ب» - «ج» ۳) «ج» - «د» ۴) «الف» - «د»

عربی، زبان قرآن دهم

• عَيْنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۳۶-۴۳):

۳۶- ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا﴾:

- ۱) و به سوی قوم، نوح را فرستادیم تا نهصد و پنجاه سال در میانشان اقامت کند!
- ۲) و ما نوح را به سوی مردمش فرستاده‌ایم، پس او هزار و پنجاه سال در میان آنان بزیست!
- ۳) و نوح را به سوی قومش فرستاده‌ایم، پس نهصد و پنجاه سال در میان آن‌ها درنگ کرد!
- ۴) و نوح را به سوی مردمش برای پیامبری فرستاده‌ام و او هزار سال پنجاه سال کم در میانشان اقامت کرد!

۳۷- «كَانَ الْمُعَلِّمُ يَقُولُ فِي حِصَّةِ الْفِيزِيَاءِ أَنَّ الْكِلَابَ تَقْدُرُ عَلَى سَمَاعِ صَوْتِ السَّاعَةِ مِنْ مَسَافَةٍ أَرْبَعِينَ قَدَمًا»:

- ۱) معلم در زنگ فیزیک می‌گفت که سگ‌ها می‌توانند صدای ساعت را از فاصلهٔ چهار قدمی بشنوند!
- ۲) در زنگ فیزیک معلم می‌گوید که سگ می‌تواند صدای ساعت را از مسافت چهار قدمی بشنود!
- ۳) در زنگ فیزیک بود که معلم می‌گفت سگ‌ها می‌توانند صدای ساعت را از چهار قدم دورتر بشنوند!
- ۴) معلم فیزیک می‌گفت که سگ‌ها توانایی شنیدن صدای زنگ ساعت را از فاصلهٔ چهار قدمی دارند!

۳۸- «الطَّالِبُ الَّذِي يُطْفِئُ الْمُكَيِّفَ وَ الْمَصَابِيحَ فِي الصَّفِّ الْفَارِغِ، أَوْ الطَّالِبُ الَّذِي يُحَافِظُ عَلَى هُدُوءِ الْمَكْتَبَةِ وَ نِظَافَةِ الْكُتُبِ وَ تَرْتِيبِهَا، يُؤَدِّي مَسْئُولِيَّتَهُ الْاجْتِمَاعِيَّةَ!»:

- ۱) دانش‌آموز کسی است که در کلاس خالی، کولر و چراغ را خاموش می‌کند، یا دانش‌آموز کسی است که آرامش کتابخانه و پاکیزگی کتاب‌ها و ترتیب آن‌ها را حفظ می‌کند، مسئولیت اجتماعی خود را انجام می‌دهد!
- ۲) دانش‌آموزی که در کلاس خالی، کولر و چراغ‌ها را خاموش کرده و دانش‌آموزی که حافظ آرامش کتابخانه و پاکیزگی کتاب‌ها و ترتیب آن‌هاست، مسئولیت اجتماعی‌اش را انجام می‌دهد!
- ۳) دانش‌آموزی که در کلاس خالی، کولر و چراغ‌ها را خاموش می‌کند، یا دانش‌آموزی که کتابخانه را ساکت و کتاب‌ها را تمیز و مرتب نگه می‌دارد، در حال انجام مسئولیت اجتماعی خود است!
- ۴) دانش‌آموزی که کولر و چراغ‌ها را در کلاس خالی خاموش می‌کند یا دانش‌آموزی که آرامش کتابخانه و پاکیزگی کتاب‌ها و ترتیب آن‌ها را حفظ می‌کند، مسئولیت اجتماعی خود را انجام می‌دهد!

۳۹- «خَلَقَ اللَّهُ الشَّمْسَ الَّتِي جَدَّوْتَهَا مُسْتَعْرَةً وَلَكِنَّهُ وَضَعَهَا فِي مَسَافَةٍ مُنَاسِبَةٍ مِنَ الْأَرْضِ حَتَّى تَكُونَ مُفِيدَةً لِلْمَخْلُوقَاتِ عَلَى الْأَرْضِ!»:

- ۱) خدا خورشیدی را که پارهٔ آتش آن فروزان است خلق کرد، ولی آن را در فاصله‌ای مناسب از زمین قرار داد تا موجودات زمین از آن سود ببرند!
- ۲) خداوندی که خورشید را آفرید، اخگرهایش را شعله‌ور کرد، اما او آن را به طور مناسب از زمین فاصله داد تا برای موجودات روی زمین مفید باشد!
- ۳) خداوند خورشیدی را که پارهٔ آتشش فروزان است آفرید، اما آن را در فاصلهٔ مناسبی از زمین قرار داد تا برای موجودات روی زمین سودمند باشد!
- ۴) خداوند خورشید را آفرید که اخگر آن شعله‌ور است، ولی او زمین را در فاصلهٔ مناسبی از آن قرار داد تا برای موجودات زمین سودمند شود!

۴۰- عَيْنِ الْخَطَأِ:

- ۱) لَا تَنْظُرُوا إِلَى كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ وَ صَوْمِهِمْ وَ كَثْرَةِ الْحَجِّ! به بسیاری نمازشان و روزه‌شان و بسیاری حج گزاردن ننگرید!
- ۲) وَلَكِنْ أَنْظُرُوا إِلَى صِدْقِهِمْ وَ التَّزَامِهِمْ بِالْعَهْدِ! ولی به راستگویی و پایبندی آن‌ها به عهد و پیمان بنگرید!
- ۳) مَا أَجْمَلَ غَابَاتِ مَازَنْدِرَانَ وَ بُحَيْرَتِهَا الْكَبِيرَةَ! جنگل‌های مازندران و دریاچهٔ بزرگش چه زیباست!
- ۴) أَنْزَلَ الْعُمَّالَ الْبِضَاعَ فَفَرَّغَتْ السَّيَّارَةُ! کارگران کالا را پایین آوردند و ماشین را خالی کردند!

۴۱- عَيْن الصَّحِيح:

- ۱) هَذِهِ الْأَشْجَارُ وَ عُصُونُهَا النَّضِيرَةُ نَمَتَ مِنْ حَبَّةٍ: این درختان و شاخه‌تر و تازه‌شان از دانه‌ای رشد کردند!
- ۲) سَافَرْنَا إِلَى قَرْيَةٍ، لِأَنَّنا بِحَاجَةٍ إِلَى الْهُدُوءِ: به روستایی سفر کردم، چون به آرامش نیاز داشتم!
- ۳) شَكَرَتِ الْمُدِيرَةُ خَمْسًا وَ عَشْرِينَ طَالِبَةً فِي الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ: خانم مدیر در صف صبحگاهی از بیست و پنج دانش‌آموز تشکر کرد!
- ۴) أَلْقَمَرُ كَوْكَبٌ يَدُورُ حَوْلَ الْأَرْضِ؛ وَ ضِيَاؤُهُ مِنَ الشَّمْسِ: سیاره ماه دور زمین می‌چرخد؛ و نورش از خورشید است!

۴۲- «سه نفر از همسایه‌ها از آن‌چه در خیابان دوم اتفاق افتاد، به ما خبر دادند!»:

- ۱) أَخْبَرْنَا ثَلَاثَةً مِنَ الْجِيرَانِ بِمَا حَدَثَ فِي الشَّارِعِ الثَّانِي!
- ۲) أَخْبَرْنَا ثَلَاثَةً مِنَ الْجِيرَانِ بِمَا حَدَثَ فِي الشَّارِعِ الْاِثْنَيْنِ!
- ۳) أَخْبَرْنَا ثَلَاثَةً جِيرَانِ بِمَا حَدَثَ فِي الشَّارِعِ الْاِثْنَيْنِ!
- ۴) أَخْبَرْنَا ثَلَاثَةً مِنَ الْجِيرَانِ بِمَا حَدَثَ فِي الشَّارِعِ الثَّانِي!

۴۳- عَيْنُ الْمُنَاسِبِ فِي الْمَفْهُومِ: «أَنْظُرُ إِلَى مَا قَالَ وَ لَا تَنْظُرُ إِلَى مَنْ قَالَ!»:

- ۱) با خرابات‌نشینان ز کرامات ملاف
- ۲) گر بدی گفت حسودی و رفیقی رنجید
- ۳) سخن بشنو و بهترین یاد گیر
- ۴) پشیمان ز گفتار دیدم بسی

• إقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ (٤٤-٤٦):

«كُرَّةُ الْقَدَمِ هِيَ وَاحِدَةٌ مِنْ أَحَبِّ الرِّيَاضَاتِ الْجَمَاعِيَّةِ؛ وَ يُمارِسُهَا أَكْثَرُ مِنْ مِئَتَيْنِ وَ خَمْسِينَ مِليونَ شَخْصٍ فِي أَنْحَاءِ الْعَالَمِ، وَ يَكُونُ عَدَدُ مُتَابِعِيهَا أَكْثَرَ مِنْ مِليارِ شَخْصٍ، وَ أَصْبَحَتِ هَذِهِ الرِّيَاضَةُ هِيَ الرِّيَاضَةُ الْأُولَى لِلْفَرَحِ وَ التَّجَارَةِ. تَنْعَكِسُ نَتَائِجُ كُرَّةِ الْقَدَمِ عَلَى تَقَاتِفَاتِ الشُّعُوبِ وَ حَضَارَاتِهَا غَالِبًا. عَلَى سَبِيلِ الْمِثَالِ، الْبِرَازِيلُ مَعْرُوفَةٌ بِسَبَبِ الْفَرِيقِ الَّذِي حَصَلَ عَلَى كَأْسِ الْعَالَمِ خَمْسَ مَرَّاتٍ، وَ تُلَعَبُ مَبَارَاةُ كُرَّةِ الْقَدَمِ بَيْنَ الْفَرِيقَيْنِ يَتَكَوَّنُ كُلُّ مِنبَهِمَا مِنْ أَحَدِ عَشْرٍ لَاعِبًا، وَ تَكُونُ مُدَّةُ الْمَبَارَاةِ تِسْعِينَ دَقِيقَةً وَ تُقَسَّمُ عَلَى شَوْطَيْنِ (نِيمَةٍ) مُدَّةُ كُلِّ مِنبَهِمَا خَمْسَةٌ وَ أَرْبَعُونَ دَقِيقَةً. الْفَرِيقُ الَّذِي يُسَجَّلُ أَهْدَافًا أَكْثَرَ مِنْ خَصْمِهِ هُوَ الْفَائِزُ.»

۴۴- عَيْنُ الصَّحِيحِ حَسَبَ النَّصِّ:

- ۱) إِنَّ كُرَّةَ الْقَدَمِ هِيَ تِجَارَةٌ رِيَاضِيَّةٌ!
- ۲) يَلَعَبُ خَمْسَةٌ وَ عَشْرُونَ مِليونَ شَخْصٍ كُرَّةَ الْقَدَمِ!
- ۳) فِي مَبَارَاةِ كُرَّةِ الْقَدَمِ، يُوجَدُ اثْنَانِ وَ عَشْرُونَ لَاعِبًا فِي الْمُسْتَطِيلِ الْأَخْضَرِ!
- ۴) كُلُّ شَوْطٍ مِنْ مَبَارَاةِ كُرَّةِ الْقَدَمِ هُوَ تِسْعُونَ دَقِيقَةً!

۴۵- عَيْنُ الْخَطَا حَسَبَ النَّصِّ:

- ۱) لَقَدْ فَازَتِ الْبِرَازِيلُ بِكَأْسِ الْعَالَمِ خَمْسَ مَرَّاتٍ!
- ۲) الْفَرِيقُ الَّذِي يُسَجَّلُ أَهْدَافًا أَقَلَّ فِي كُلِّ مَبَارَاةٍ يَفُوزُ!
- ۳) تُلَعَبُ كُرَّةُ الْقَدَمِ كَفَرِيقٍ!
- ۴) عَدَدُ مُتَابِعِي كُرَّةِ الْقَدَمِ تَجَاوَزَ مِليارَ شَخْصٍ!

۴۶- عَيْنُ الْخَطَا لِلْكَلِمَاتِ الْمَعِينَةِ فِي النَّصِّ:

- ۱) تَنْعَكَسُ: فَعْلٌ مُضَارِعٌ - مَصْدَرُهُ «إِنْعَاسٌ» - صَيغَتُهُ مَفْرُودٌ مُؤَنَّثٌ غَائِبٌ
- ۲) يَتَكَوَّنُ: فَعْلٌ مُضَارِعٌ عَلَى وَزْنِ «يَتَفَعَّلُ» - حُرُوفُهُ الْأَصْلِيَّةُ: ك وَ ن - مَفْرُودٌ مَذْكَرٌ غَائِبٌ
- ۳) خَمْسَ: مِنْ الْأَعْدَادِ الْأَصْلِيَّةِ وَ مَعْدُودِهِ «مَرَّاتٍ: مُضَافٌ إِلَيْهِ» - مَذْكَرٌ
- ۴) الرِّيَاضَاتِ: إِسْمٌ - جَمْعٌ مَكْسَرٌ - مُضَافٌ إِلَيْهِ وَ صِفَتُهُ «الْجَمَاعِيَّةُ»

• عَيْنِ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٤٧ - ٥٠):

٤٧- عَيْنِ جَمْعاً مُكْسِراً أُشِيرَ إِلَيْهِ:

- (١) هِيَ الْأَمَاكِنُ الَّتِي تَمْتَلِكُهَا الدَّوْلَةُ، وَ يَنْتَفِعُ بِهَا النَّاسُ جَمِيعاً!
- (٢) تِلْكَ الَّتِي تَنْصَحُ مَنْ يَرْمِي التُّفَايَاتِ عَلَى الْأَرْضِ؛ هُوَ لَاءِ يَعْْمَلُنَ بِوَأَجِبَاتِهِنَّ!
- (٣) هَذِهِ الْأَحْجَارُ الْجَمِيلَةُ الْغَالِيَةُ ذَاتُ اللَّوْنِ الْأَبْيَضِ!
- (٤) هُوَ لَاءِ الْفَلَّاحُونَ يَحْصِدُونَ الْمَحَاصِيلَ فِي الْخَرِيفِ!

٤٨- عَيْنِ الْخَطَا عَنْ الضَّمِيرِ (حَسَبِ مَرْجِعِهِ):

- (١) طَلَبَ الْمُعَلِّمُ مَنِّي أَنْ أُتْرَجِمَ الْأَحَادِيثَ لَهُ، فَتَرَجَمْتُهَا!
- (٢) جَاءَ الشَّرْطِيَّانِ وَ أَخْبَرَ هُمَا الْجَبْرَانَ بِمَا حَدَّثَ فِي شَارِعِهِمَا!
- (٣) قَبِلَتْ الْمُدْرَسَةُ إِقْتِرَاحَ طَالِبَتِهَا وَ قَالَتْ: هَذَا الْإِقْتِرَاحُ حَسَنٌ، وَ سَنَتَعَاوَنُ جَمِيعاً عَلَى الْعَمَلِ بِهِ!
- (٤) اللَّهُ أَنْبَتَ شَجْرَةً مِنْ حَبَّةٍ حَتَّى نَأْكُلَ مِنْ ثِمَارِهَا وَ نَشْكُرَ مِنْهُ!

٤٩- عَيْنِ مَا لَيْسَ فِيهِ مِنَ الْأَعْدَادِ التَّرْتِيبِيَّةِ:

- (١) الْيَوْمُ الثَّانِي مِنْ أَيَّامِ الْأُسْبُوعِ يَوْمُ الْأَحَدِ!
- (٢) سَافَرْنَا فِي الْيَوْمِ الْأَوَّلِ إِلَى قَرِيَّتَيْنِ اثْنَتَيْنِ قُرْبَ مَدِينَتِنَا!
- (٣) ذَهَبْتُ لِمَزِيَارَةِ الْإِمَامِ الرَّضَا (ع) فِي السَّاعَةِ الْوَاحِدَةِ!
- (٤) لَنَا فِي فُنْدُقِنَا الثَّلَاثِ خَمْسَ حُجْرَاتٍ فَارِعَةً!

٥٠- عَيْنِ الْفِعْلِ مُعَادِلِ الْأَمْرِ الْمُنْفِيِّ فِي الْفَارْسِيَّةِ:

- (١) لَا؛ ابْحَثْ فِي الْإِنْتَرْنِتِ عَنِ هَذِهِ الْمَقَالَةِ!
- (٢) يَا أَخَوَاتِي، لِمَ لَا تَسْتُرْنَ عُيُوبَ صَدِيقَاتِكُنَّ!
- (٣) إِنْ وَجَدْتَ الْحُجْرَةَ فَارِعَةً فَلَا تَنْظُرِي إِلَى دَاخِلِهَا!
- (٤) إِنْ صَدِيقَتَيْنِ لَا تَكْذِبَانِ بَعْضُهُمَا عَلَى الْبَعْضِ!

تاریخ دهم

۵۱- در کدام گزینه به مواردی که اطلاعات درستی درباره هر یک از مراحل پژوهش در تاریخ ارائه می‌دهد، اشاره شده است؟
 الف) تدوین پرسش‌های تحقیق: پرسش‌ها علاوه بر آن که هدف پژوهش را مشخص می‌کنند، مانع از بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش می‌شوند.
 ب) گردآوری و تنظیم اطلاعات: مرحله پنجم پژوهش است که در آن پژوهشگر اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق را از منابع و اسناد تاریخی استخراج و سپس تنظیم و دسته‌بندی می‌کند.
 ج) تحلیل و تفسیر اطلاعات: تحلیل و تفسیر رویدادهای تاریخی کار ساده‌ای نیست و مورخان برای انجام این کار، نیازمند روش‌ها و مهارت‌های خاصی هستند.
 د) گزارش یافته‌های پژوهش: در این مرحله، پژوهشگر پس از شناسایی منابع و اسناد تحقیق، میزان اعتبار، دقت و صحت آن‌ها را ارزیابی می‌کند.

الف - ۲ د

الف - ۱ ج

ب - ۴ د

ب - ۳ ج

۵۲- کدام گزینه درباره گاه‌شماری مردمان میان‌رودان که از پیشگامان تنظیم و تدوین گاه‌شماری بودند، نادرست است؟
 (۱) برای رفع اختلاف ناشی از تفاوت روزهای سال خورشیدی و قمری، در هر سه سال، یک سال، سیزده‌ماهه می‌شد.
 (۲) در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد.
 (۳) در میان‌رودان تقویم‌های دیگری به جز تقویم خورشیدی - قمری که در بابل رواج زیادی داشت، رایج بود.
 (۴) برای محاسبه یک‌چهارم شبانه‌روز اضافی، هر چهار سال یک روز به سال می‌افزودند و به قولی کیسه می‌گرفتند.

۵۳- کدام گزینه درباره مقایسه گاه‌شماری رایج در عصر هخامنشی (۱) و عصر ساسانی (۲) درست است؟

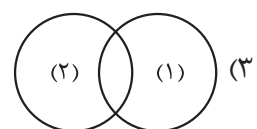
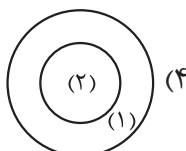
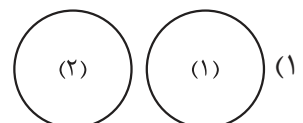
(۱) (۱) پیش از عصر هخامنشی رایج بود، ولی (۲) در عصر ساسانی به وجود آمد.

(۲) در (۱) ماه‌ها براساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شده بودند، ولی در (۲) ماه‌ها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده بود.

(۳) اسامی روزها و ماه‌های سال در (۱) و (۲) براساس اسامی مقدس زرتشتیان نام‌گذاری شده بودند.

(۴) گاه‌شماری (۱) برخلاف (۲) براساس آیین زرتشت شکل گرفته بود.

۵۴- کدام گزینه رابطه مکان باستانی (۱) با آثار باستانی و تاریخی (۲) را به درستی نشان می‌دهد؟

۵۵- توالی پیامدهای انقلاب کشاورزی در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- ۱) در اثر تولید اضافه بر نیاز، عده‌ای به فعالیت دیگری غیر از تولید خوراک روی آوردند و در تولید این محصولات مهارت و تخصص یافتند.
- ۲) با شکل‌گیری نخستین شهرها و ایجاد تمدن، زمینه‌آشنایی مردم مناطق مختلف را با آداب و رسوم، مهارت‌ها و اندیشه‌های یکدیگر فراهم آورد.
- ۳) رونق دادوستد، زمینه تولید مازاد بر نیاز را فراهم آورد.
- ۴) ایجاد نخستین روستاها به عنوان سکونتگاه‌های دائم، زمینه توسعه کشاورزی را فراهم آورد.

۵۶- محققی به پژوهش درباره شکل‌گیری تمدن بین‌النهرین پرداخته است. کدام مورد از نتایج پژوهش او درست است؟

- ۱) افزایش جمعیت و تولید مازاد بر خوراک، موجب پیدایش نخستین روستاها شد و نخستین روستاها در این منطقه به وجود آمدند.
- ۲) در بین‌النهرین به دلیل بارندگی زیاد، امکان کشت دیم وجود داشت و ساکنان این منطقه با حفر آبراه‌ها و ایجاد آبگیرهای متعدد، زمین‌های وسیعی را به زیر کشت بردند.
- ۳) نخستین مراکز تمدنی در حدود ۳۵۰۰ سال پیش در کشور عراق کنونی و جلگه خوزستان ایران شکل گرفته است.
- ۴) کشاورزان کوهپایه‌های زاگرس، برای نخستین بار، در دشت‌ها و جلگه‌های مجاور از جمله بین‌النهرین، شروع به کشاورزی کردند.

۵۷- کدام موارد درباره کاهنان منطقه بین‌النهرین درست می‌باشند؟

- الف) کاهنان و به‌ویژه کاهن اعظم که معمولاً از دانش‌های عصر خود مطلع بودند، به عنوان واسطه میان مردم و خدایان عمل می‌کردند.
- ب) کاهنان در مسابقه قدرت بر فرماندهان نظامی پیشی گرفتند و حکومت را در خانواده خود موروثی کردند.
- ج) کاهنان، در آغاز، پیشوایی دینی را به همراه فرمانروایی سیاسی بر عهده داشتند.
- د) حکومت کاهن اعظم مبتنی بر قدرت و اختیارات فراوان او و اطاعت کامل حاکمان ولایات از او بود.

الف - د	۲) الف - ج
۳) ب - د	۴) ب - ج

۵۸- در کدام گزینه، ترتیب زمانی رویدادها در بین‌النهرین به درستی ذکر شده است؟

- ۱) سارگن سرتاسر بین‌النهرین را به فرمان خود آورد و امپراتوری بزرگی تشکیل داد. ← حمورابی مناطق وسیعی از بین‌النهرین را فتح و ضمیمه قلمرو خود کرد. ← آشوریان که قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند.
- ۲) سارگن سرتاسر بین‌النهرین را به فرمان خود آورد و امپراتوری بزرگی تشکیل داد. ← آشوریان که قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند. ← حمورابی مناطق وسیعی از بین‌النهرین را فتح و ضمیمه قلمرو خود کرد.
- ۳) آشوریان که قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند. ← سارگن سرتاسر بین‌النهرین را به فرمان خود آورد و امپراتوری بزرگی تشکیل داد. ← حمورابی مناطق وسیعی از بین‌النهرین را فتح و ضمیمه قلمرو خود کرد.
- ۴) آشوریان که قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند. ← حمورابی مناطق وسیعی از بین‌النهرین را فتح و ضمیمه قلمرو خود کرد. ← سارگن سرتاسر بین‌النهرین را به فرمان خود آورد و امپراتوری بزرگی تشکیل داد.

۵۹- طبق نظر مؤلفان کتاب تاریخ (۱)، در کدام موارد قید «برخی / بعضی» به درستی به کار برده شده است؟

- الف) برخی از مردمان مصر باستان را کشاورزان تشکیل می‌دادند.
 ب) به گمان برخی باستان‌شناسان، سومریان مخترع خط بوده‌اند و نخستین نوشته‌های جهان متعلق به آنان است.
 ج) بعضی از لوح‌های گلی کشف‌شده در بقایای شهرهای سومری حاوی آثار ادبی بلند، مانند افسانه گیل گمش است.
 د) کشاورزان مصری در کشتزارهای اطراف نیل که بعضی از آن‌ها متعلق به فرعون‌ها، کاهنان و مقام‌های حکومتی بود، کشت می‌کردند.

(۱) الف - ب

(۲) الف - د

(۳) ب - د

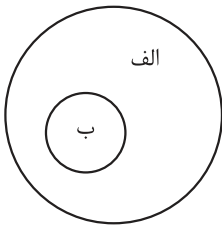
(۴) ب - ج

۶۰- در کدام گزینه، مقایسه درستی بین دو تمدن سومر و مصر باستان انجام شده است؟

- (۱) کاهنان سومری اهمیت و نقش بالاتر و مهم‌تری در جامعه داشتند.
 (۲) خط‌های مختلفی همچون «هیروگلیف» و «دموتیک» در این دو تمدن مورد استفاده بود.
 (۳) مردم مصر، خدایانشان را مهربان‌تر و دوستانه‌تر از خدایان سومری می‌پنداشتند.
 (۴) کارگزار کل کشور در مصر، معادل مقام کاهنان در سومر بود که مسئولیت اداره امور اداری، مالی و قضایی را بر عهده داشتند.

جغرافیای دهم

۶۱- با توجه به شاخه‌های دانش جغرافیا و زیر شاخه‌های آن، کدام گزینه اطلاعات درستی در خصوص شکل ارائه می‌دهد؟

۱) اگر «الف» جغرافیای طبیعی باشد، «ب» هواشناسی و اگر جغرافیای انسانی باشد، «ب» جغرافیای شهری است.

۲) اگر «الف» جغرافیای انسانی باشد، «ب» جغرافیای اقتصادی و اگر فنون جغرافیایی باشد، «ب» آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات است.

۳) اگر «ب» ژئومورفولوژی باشد، «الف» جغرافیای طبیعی و اگر سنجش از دور یا GIS باشد، «الف» فنون جغرافیایی است.

۴) اگر «ب» مطالعات شهری و روستایی باشد، «الف» جغرافیای انسانی و اگر جغرافیای خاک‌ها باشد، «الف» فنون جغرافیایی است.

۶۲- براساس تصویر زیر، کدام گزینه به مورد درستی اشاره می‌کند؟

۱) یک محیط طبیعی را نشان می‌دهد که عملکرد انسان در ارتباط با آن سودجویانه بوده است و تعادل محیط را بر هم زده است.

۲) یک محیط جغرافیایی را نشان می‌دهد که در آن یک پدیده طبیعی برای رفع نیازهای انسان تغییر شکل یافته است.

۳) یک محیط انسانی را نشان می‌دهد که عملکرد انسان در آن مثبت و همسو با درک توان و ظرفیت محیط بوده است.

۴) یک محیط جغرافیایی را نشان می‌دهد که ترکیبی از محیط طبیعی و عارضه‌های انسان ساخت به کمک فناوری‌های جدید است.

۶۳- کدام مورد ارتباط سؤالات کلیدی جغرافیا را با خبر زیر به درستی مطرح کرده است؟

«طوفان در کن و سولقان تاکنون ۲۰ کشته بر جا گذاشته است. بر اثر این بارندگی و سیل، مقداری از کوه‌های سمت امامزاده داوود ریزش کرده، تعدادی از درختان شکسته شده و به همراه مقداری سنگ، حرکت کرده و در مسیر پل کیگا قرار گرفته‌اند و تعدادی از شهروندان که در این مسیر بوده‌اند، جان خود را از دست داده‌اند.»

الف) چه چیز؟ ب) چرا؟ ج) چه طور؟

۱) طوفان - بارندگی - شکسته شدن درختان و حرکت سنگ‌ها

۲) کشته شدن مردم - قرار گرفتن در مسیر سنگ‌ها و پل - بارندگی و سیل

۳) بارندگی و سیل - طوفان - ریزش کوه‌های سمت امامزاده داوود

۴) کشته شدن مردم - طوفان و سیل - ریزش کوه‌ها و حرکت سنگ‌ها

۶۴- پژوهشگری با مطالعه بر پدیده گردوغبار در استان‌های جنوب غربی کشور، اقدامات «الف» و «ب» را انجام داده است. بر این اساس، کدام گزینه به درستی تنظیم شده است؟

الف) پژوهشگر برای بررسی گستره این پدیده و بررسی میزان گردوغبار، به استان خوزستان سفر کرده است.

ب) پژوهشگر سالنامه‌های آماری مربوط به خشکسالی در کل منطقه محل وقوع پدیده را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است.

۱) هر دو اقدام پس از تدوین فرضیه و پیش از تأیید یا رد آن انجام می‌شود و پژوهشگر ممکن است در «الف» از ابزارهای گردآوری اطلاعات میدانی استفاده کند.

۲) موارد «الف» و «ب» به ترتیب مطابق با مراحل پژوهش در جغرافیا انجام شده است و بعد از هر دو گام، سابقه و نتایج پژوهش دیگران بررسی می‌شوند.

۳) هر دو اقدام در گام سوم مراحل پژوهش در جغرافیا انجام می‌شود که پیش از آن اطلاعات غیرضروری و غیرمرتبط با پژوهش حذف شده‌اند.

۴) موارد «ب» و «الف» به ترتیب مطابق با مراحل پژوهش در جغرافیا انجام شده و پژوهشگر پس از آن به تدوین فرضیه و پردازش اطلاعات می‌پردازد.

۶۵- در پژوهشی تحت عنوان «عوامل مؤثر بر وقوع سیلاب در چند سال اخیر در سیستان و بلوچستان»، موارد زیر مطرح شده است. به ترتیب هر عبارت با کدام مرحله از مراحل پژوهش در جغرافیا مطابقت دارد؟

الف) با توجه به وجود رودهای طغیانی در این منطقه، حریم سیل گیر رودها مشخص و از ساخت و ساز در آن پرهیز شود.
ب) به نظر می‌رسد بین خشکسالی‌های چند سال اخیر و وقوع سیل در این استان رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.

ج) میانگین بارندگی و میزان بارش‌های سریع چه تأثیری بر سرریز شدن رودها و وقوع سیلاب داشته است؟

د) بین نبود مدیریت صحیح و عدم انجام اقدامات پیشگیرانه از وقوع سیلاب در این منطقه رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.

۱) مرحله پنجم - مرحله سوم - مرحله دوم - مرحله دوم

۲) مرحله چهارم - مرحله دوم - مرحله اول - مرحله پنجم

۳) مرحله پنجم - مرحله دوم - مرحله اول - مرحله پنجم

۴) مرحله چهارم - مرحله سوم - مرحله دوم - مرحله دوم

۶۶- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«گسترده‌گی ایران در جغرافیایی واقع در منجر به تنوع زیست‌محیطی در آن شده است.»

۱) طول - ۴۴ تا ۶۳ درجه - جنوب منطقه معتدله

۲) عرض - ۲۵ تا ۴۰ درجه - جنوب منطقه معتدله

۳) طول - ۴۴ تا ۶۳ درجه - شمال منطقه معتدله

۴) عرض - ۲۵ تا ۴۰ درجه - شمال منطقه معتدله

۶۷- کدام موارد اطلاعات درستی از طول و عرض جغرافیایی کشور ایران ارائه می‌دهند؟

الف) گسترده‌گی آن در کم‌تر از ۲۰ درجه از عرض‌های جغرافیایی منجر به تنوع آب‌وهوایی در آن شده است.

ب) گسترده‌گی آن در عرض جغرافیایی بیشتر از طول جغرافیایی آن است.

ج) فاصله جنوبی‌ترین نقطه ایران از خط استوا به درجه، بیشتر از فاصله غربی‌ترین نقطه آن از نصف‌النهار مبدأ است.

د) فاصله شرقی‌ترین نقطه ایران از نصف‌النهار مبدأ به درجه، بیش از فاصله شمالی‌ترین نقطه آن از خط استوا است.

۱) «الف» برخلاف «ب» و همانند «ج» درست است.

۲) «الف» و «ب» همانند «ج» و «د» نادرست هستند.

۳) «الف» و «د» برخلاف «ب» و «ج» درست هستند.

۴) «الف» همانند «ب» و برخلاف «د» نادرست است.

۶۸- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه مطالب درستی را مطرح کرده است؟

الف) تنگه هرمز ب) خلیج فارس ج) دریای عمان د) دریای خزر

۱) ذخایر نفت «ب» بیش از دوبرابر ذخایر گاز آن است و «الف» مهم‌ترین گذرگاه تجاری جهان و یکی از مهم‌ترین آبراهه‌های استراتژیک است.

۲) آب‌های آزاد اقیانوس هند از طریق «الف» به «ج» متصل می‌شود و «الف» دروازه خروجی نفت خلیج فارس است.

۳) بهره‌مندی از ذخایر گاز از وجوه اشتراک «ب» و «د» است و «ب» دارای سواحل با قابلیت‌های دفاعی است.

۴) «ج» از نظر اقتصادی و نظامی اهمیت بسیاری دارد و آب‌های آزاد اقیانوس هند از طریق «الف» به «ب» متصل می‌شود.

۶۹- کدام یک از ویژگی‌های زیر با مناطق ذکر شده در مقابل آنان مطابقت دارد؟

الف) مهم‌ترین کانون ثروتمند جهان به سبب درآمدها و دلارهای ناشی از صدور و فروش نفت خام: خلیج فارس

ب) طولانی‌ترین مرز ایران با ترکیه و کوتاه‌ترین مرز با این کشور: ارمنستان

ج) بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان به سبب برخورداری ۶۶ درصد از ذخایر گاز جهان: خلیج فارس

د) مهم‌ترین کشور حوزه خلیج فارس به سبب موقعیت نسبی ویژه: ایران

ه) بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی: دریای خزر

۱) «الف» - «ب» - «ج» ۲) فقط «ه» ۳) «ب» - «ج» - «ه» ۴) «الف» - «د»

۷۰- کدام گزینه جمله زیر را تکمیل می‌کند؟

«ایران از ۸ هزار کیلومتر مرز مشترک با همسایگانش دارد.»

۱) بیشتر - سیاسی

۲) بیشتر - آبی

۳) کم‌تر - سیاسی

۴) کم‌تر - خشکی

منطق دهم

۷۱- کدام عبارت دربارهٔ منطق صحیح است؟

- (۱) منطق دانان با جلوگیری از خطاهای ذهن، به آموزش روش اندیشیدن می‌پردازند.
- (۲) از آن جایی که منطق باعث پیشبرد محتوای علوم مختلف نمی‌شود، با همهٔ علوم دیگر فرق دارد.
- (۳) با یادگیری علم منطق و اصطلاحات آن، روش اندیشیدن ما دچار تغییری بنیادین خواهد شد.
- (۴) منطق دانان با تبیین قواعدی که باید رعایت کنیم، راه‌های جلوگیری از مغالطات را نشان می‌دهند.

۷۲- کدام گزینه برای تعریف «تصدیق» مناسب‌تر است؟

- (۱) عبارتی که دارای حکم خبری است.
- (۲) عبارتی که حکمی دربارهٔ جهان واقع بیان می‌کند.
- (۳) عبارتی که در آن منتظر ادامهٔ جمله نیستیم.
- (۴) عبارتی که قابلیت صدق و کذب دارد.

۷۳- در کدام عبارت، احتمال برداشت معانی متعدد وجود ندارد؟

- (۱) دور از رخ تو چشم مرا نور نمانده.
- (۲) این مسافر منزلی در شام نتوانست کرد.
- (۳) یافتم در آن دل جمع پریشان‌روزگاری.
- (۴) من نیز دل به باد دهم، هر چه باد باد.

۷۴- در کلمات مشخص‌شدهٔ کدام عبارت، دلالت هر لفظ بر معنا با بقیه متفاوت است؟

- (۱) بلاتار، کارگردان مجارستانی، با روایت کردن زندگی تاریک و پرنج یک کشاورز، به نابودی تدریجی امید می‌نگرد.
- (۲) او بذر اندیشیدن در باب پوچی و سرنوشت انسان را در سر مخاطب خود در مقابل پردهٔ سینما می‌کارد.
- (۳) نمایش دست‌های زمخت و ترک‌خورده، تماشاگر را در پرسش از معنای زندگی و اراده غرق می‌کند.
- (۴) غروب‌های ابدی و غرش باد در فیلم‌های او، ما را وادار می‌کند که دربارهٔ سرنوشت محتوم انسان بیندیشیم.

۷۵- در کدام عبارت «ابهام در مرجع ضمیر» دیده نمی‌شود؟

- (۱) دوستم با او حرف زد و ناراحت شد.
- (۲) کتابت را به برادرم دادم، اما گم شد.
- (۳) چند بار او را صدا کردند، اما نیامد.
- (۴) هنگامی که پدرش را دید، خندید.

۷۶- در کدام گزینه همهٔ مفاهیم ذکرشده کلی هستند؟

- (۱) لسان‌الغیب - رشته‌کوه آلپ - متفکر معاصر
- (۲) درخت زیتون - شانزده آذر - خورشید
- (۳) تلویزیون رنگی - یک کتاب خواندنی - این درخت
- (۴) تنها دوست من - خاطرات گذشته - تهران

۷۷- در عبارت زیر چند مفهوم جزئی وجود دارد؟

«در اتاقی تاریک، صدای باران روی شیشه‌ها به گوش می‌رسید و نور زرد آن چراغ سقفی، سایه‌ها را روی دیوار می‌رقصاند. کتاب قطوری با نام «ژرمینال» روی آن میز چوبی باز مانده بود و یادداشت‌های قدیمی در کنارش دیده می‌شد. بوی قهوهٔ تازه، فضا را پر کرده بود و بخار آن به آرامی در هوا پخش می‌شد. در تابلویی بر دیوار اتاق بین خطوط شکستهٔ خوش‌نویسی واژهٔ عشق دیده می‌شد.»

- (۱) پنج (۲) چهار (۳) سه (۴) دو

۷۸- نسبت چهارگانه در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها فرق دارد؟

- (۱) نبات و گوشت‌خوار (۲) روح و دارای وزن (۳) جماد و حساس (۴) ساعت و عقربه

۷۹- مفهوم A اعم از مفهوم B است و مفهوم C با مفهوم A نسبت عموم و خصوص مطلق و با مفهوم B نسبت تباین دارد. کدام گزینه به طور قطعی صحیح است؟

- (۱) مفهوم غیر B با مفهوم A نسبت عموم و خصوص منوجه دارد.
- (۲) حاصل جمع مصادیق B و C برابر با مصادیق A است.
- (۳) مفهوم A صرفاً متشکل از مصادیق B و C است.
- (۴) مفهوم C همه مصادیق مفهوم غیر B را در بر می‌گیرد.

۸۰- کدام گزینه بیانگر یک طبقه‌بندی صحیح از مفاهیم است؟

- (۱) جسم - جماد - ماشین - جرثقیل
- (۲) کشور - استان - شهر - خیابان
- (۳) حیوان - دوزیست - مهره‌دار - قورباغه
- (۴) میوه - پرتقال - درخت - دانه

اقتصاد دهم

۸۱- کدام ویژگی مشترک کارآفرینان موفق در افراد زیر به ترتیب برجسته تر است؟

- خانم جلالی، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارد.
- امیرعلی بسیار دلگرم و مطمئن به موفقیت اقتصادی است.
- آقای اسکندری در راه اندازی کسب و کار جدیدش از نظم و پایداری برخوردار است.
- خانم آدینه با شجاعت، خوش نامی و پس اندازش را برای راه اندازی فعالیت اقتصادی جدید به میدان می آورد.

(۱) تیزبین - پرانگیزه - سازمان دهنده - خوش بین

(۲) تیزبین - پرانگیزه - خوش بین - نوآور

(۳) پرانگیزه - خوش بین - پرانگیزه - ریسک پذیر

(۴) پرانگیزه - خوش بین - سازمان دهنده - ریسک پذیر

۸۲- کدام یک از سؤالات زیر در اساس نامه شرکت بیان نمی شود؟

- (۱) شرکت برای چه کسب و کاری تشکیل شده است؟
- (۲) سهام آن چه میزان است و چگونه تقسیم و فروخته می شود؟
- (۳) هر کدام از مؤسسين شرکت، چه میزان حقوق باید دریافت کنند و چه مسئولیت هایی در قبال مسائل شرکت دارند؟
- (۴) چگونه شرکت سرمایه اولیه خود را تأمین می کند؟

۸۳- متن زیر یکی از راه های تولید برق را نشان می دهد. به ترتیب منابع تولید به کاررفته در فرایند تولید برق را مشخص کنید.

«یکی از روش های تولید برق، استفاده از پنل های خورشیدی است که در ابتدا زمین وسیعی برای جای گذاری پنل ها مورد نیاز است. نکته بعدی هزینه های احداث و راه اندازی این روش می باشد که نسبت به روش های دیگر بالاتر است، زیرا تجهیزات فنی تری می خواهد. یک نیروگاه خورشیدی به طور میانگین ۱۵۰ نفر نیروی کار احتیاج دارد که البته دانش فنی این افراد حین کار باعث مهندسی دقیق تر فرایند می شود.»

(۱) زمین - سرمایه فیزیکی - سرمایه انسانی - نیروی کار

(۲) منابع طبیعی - سرمایه انسانی - سرمایه فیزیکی - نیروی کار

(۳) منابع طبیعی - سرمایه فیزیکی - نیروی کار - سرمایه انسانی

(۴) زمین - نیروی کار - سرمایه فیزیکی - سرمایه انسانی

۸۴- با توجه به سؤالات زیر کدام گزینه صحیح است؟

الف) کدام عبارت در مورد الگوهای اقتصادی صحیح است؟

ب) استفاده از الگوی مرز امکانات تولید باعث می شود درک ما از کدام یک از موارد افزایش یابد؟

(۱) الف) نحوه ارتباط صحیح بین اجزای مهم یک اقتصاد را نشان می دهد. / ب) هزینه فرصت

(۲) الف) بسیاری از جزئیات دنیای واقعی را رها می کند تا به ما کمک کند بر آن چه اهمیت دارد متمرکز شویم. /

ب) بده - بستان یک کشور در استفاده از منابع کمیاب

(۳) الف) مقدار کمی از جزئیات دنیای واقعی را رها می کند تا تمرکز ما بر آن چه جزئی و مهم است را افزایش دهد. / ب) حداکثر

امکانات تولید شرکت با منابع موجود.

(۴) الف) الگو نمایش پیچیده از دنیای واقعی است. / ب) چگونگی تقسیم منابع کمیاب بین کالاهای تولید.

محل انجام محاسبات

۸۵- کدام یک از موارد زیر به درستی بیان شده است؟

- (۱) فقط یک نقطه روی منحنی مرز امکانات تولید نشان‌دهنده کارایی شرکت یا کشور می‌باشد.
- (۲) برای این که نقطه‌ای از داخل منحنی مرز امکانات تولید به روی آن منتقل شود، تنها راه، افزایش میزان تولید هر دو کالا است.
- (۳) اگر نقطه‌ای روی منحنی مرز امکانات تولید جابه‌جا شود قطعاً هزینه فرصت خواهد داشت.
- (۴) نقاط خارج از مرز امکانات تولید برای تولیدات همه جوامع یکسان است.

۸۶- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید.

- (الف) محدودیت منابع مفهوم هزینه‌های هدررفته را به دنبال دارد.
- (ب) برخی اقتصاددانان علاوه بر سه دسته منابع طبیعی (زمین)، نیروی کار و سرمایه اقسام دیگری را نیز به عنوان منابع تولید در نظر گرفته‌اند.
- (ج) کشورها باید تصمیم بگیرند که منابع کمیاب خود را چگونه میان تولید کالاها اختصاص دهند. کارکردن با یک الگوی واقعی که شامل هزاران کالا و خدمات است بسیار دشوار است و از این رو می‌توان تولیدات یک کشور را همچون تولیدات یک شرکت به صورت ساده فقط با چندین کالا نشان داد.
- (د) تلاش برای به دست آوردن کارایی به معنای یافتن موقعیت‌هایی برای پیشرفت است.

(۱) الف (نادرست / ب) درست / ج) نادرست / د) درست

(۲) الف (نادرست / ب) نادرست / ج) درست / د) درست

(۳) الف (درست / ب) نادرست / ج) درست / د) نادرست

(۴) الف (درست / ب) نادرست / ج) نادرست / د) درست

۸۷- چه تعداد از عبارتهای زیر درست است؟

- (الف) یکی از مهم‌ترین انتخاب‌هایی که معمولاً کشورها با آن‌ها روبه‌رو هستند، انتخاب در صرف منابع بیشتر در تولید غذا یا امنیت و دفاع است.
- (ب) برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی رفتن یکی از اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری از نوع بی‌صبری زیاد است.
- (ج) پرداخت فقط یک بار مالیات بر درآمد از معایب کسب‌وکار شخصی است.
- (د) با توجه به احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب‌وکار، احتمال موفقیت و سودآوری آن بسیار کاهش می‌یابد.

(۱) ۱

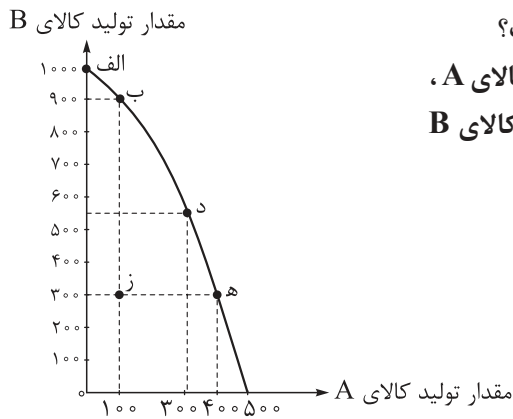
(۲) ۲

(۳) ۳

(۴) ۴

محل انجام محاسبات

۸۸- با توجه به منحنی مرز امکانات تولید زیر، کدام گزینه متضمن پاسخ صحیح پرسش‌های زیر می‌باشد؟

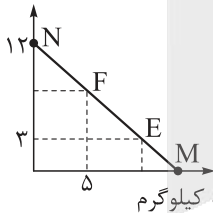
الف) به کدام‌یک از دلایل مطرح‌شده، تولید در نقطه «ز» ناکاراست؟
 ب) اگر در نقطه‌ای بر روی منحنی مرز امکانات تولید مقدار تولید کالای A، ۳۰۰ واحد باشد و تولیدکننده تصمیم بگیرد به تولید ۹۰۰ واحد کالای B برسد، هزینه فرصت این تصمیم‌گیری کدام است؟

- ۱) الف) تولیدکننده نمی‌تواند از حداکثر منابع به نحو کارا و مطلوب استفاده کند. / ب) ۵۰۰ واحد کالای A
 - ۲) الف) تولیدکننده بدون کاهش میزان تولید کالای A، می‌تواند کالای B بیشتری تولید کند. / ب) ۳۰۰ واحد کالای A
 - ۳) الف) تولیدکننده بدون کاهش میزان تولید کالای B، می‌تواند کالای A بیشتری تولید کند. / ب) ۲۰۰ واحد کالای A
 - ۴) الف) تولیدکننده نمی‌تواند از حداکثر منابع خود به بهترین نحو استفاده کند. / ب) ۴۰۰ واحد کالای A
- ۸۹- قید بودجه زیر، ترکیبات مختلف قند و شکر خریداری‌شده توسط یک مصرف‌کننده را در طی یک ماه نشان می‌دهد.

به ترتیب در نقطه F چند کیلوگرم شکر و در نقطه E چند کیلوگرم قند خریداری کرده است؟

مقدار خرید شکر برحسب کیلوگرم
 (قیمت هر کیلو شکر ۲۲,۰۰۰ تومان)

- ۱) ۹ / ۹ - ۷ / ۴
- ۲) ۹ - ۷
- ۳) ۷ / ۴ - ۹ / ۹
- ۴) ۱۰ - ۸

مقدار خرید قند برحسب کیلوگرم
 (قیمت هر کیلو قند ۲۰,۰۰۰ تومان)

۹۰- مجموع درآمد، هزینه و سود یک شرکت تولیدی معادل ۴۶۰ میلیون تومان بوده است. اگر هزینه‌ها شامل ۷۰ درصد درآمد شرکت باشد؛

الف) میزان هزینه چند ریال است؟

ب) درآمد چند تومان است؟

ج) سود یا زیان (شرکت تولیدی چند تومان است؟

- ۱) الف) ۱۶۱,۰۰۰,۰۰۰ / ب) ۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ / ج) ۶۹,۰۰۰,۰۰۰ سود
- ۲) الف) ۱۶۱,۰۰۰,۰۰۰ / ب) ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ / ج) ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ زیان
- ۳) الف) ۱,۶۱۰,۰۰۰,۰۰۰ / ب) ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ / ج) ۶۹,۰۰۰,۰۰۰ زیان
- ۴) الف) ۱,۶۱۰,۰۰۰,۰۰۰ / ب) ۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ / ج) ۶۹,۰۰۰,۰۰۰ سود

محل انجام محاسبات

پاسخ نامه تشریحی آزمون را ساعت ۱۲:۳۰ از صفحه شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

azmoon.kheilisabz.com

اساتید، مشاوران و دانش آموزان گرامی؛
نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می توانید
از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام رسان ها با ما به اشتراک بگذارید.

آزمون

کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

باسخ نامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

رشته انسانی

مرحله پنجم

پایه دهم

۱۴۰۴/۰۷/آذر

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	مسعود شفیعی
زبان و ادبیات فارسی	مهدی نظری قهرودی
علوم اجتماعی	الهام رضایی
زبان عربی	اسرافیل قربان پور
تاریخ	عارف گلی وری
جغرافیا	مریم صالحی - زهرا فروغی هریس
منطق	نیما جواهری
اقتصاد	نوشین خدایی نیا

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامه	کارشناس علمی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	مسعود شفیعی	مسعود شفیعی	علیرضا کاظمی بقا	علی شهبازی	شقایق راهبریان ماهان فنی فر
زبان و ادبیات فارسی	مهدی نظری قهرودی	مهدی نظری قهرودی	مهدی نظری قهرودی	عماد فیض آبادی	امیرمحمد شیرزاد مژده میرزایی
علوم اجتماعی	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فرناز سلیمانی	عرفان شهرآئینی نگار کاتبی
زبان عربی	اسرافیل قربان پور	اسرافیل قربان پور	اسرافیل قربان پور	پروانه حسینی فرد	مریم آقاییاری
تاریخ	عارف گلی وری	عارف گلی وری	عارف گلی وری	خدیدجه جنت علی پور	یاسین ساعدی
جغرافیا	مریم صالحی	مریم صالحی	مریم صالحی	سعید بهروزی فر	وجیهه صادقی مالواجردی بهروز یحیی
منطق	نیما جواهری	نیما جواهری	نیما جواهری	علی سلوکی	محمد مهدی بادامه
اقتصاد	علی محسنی	علی محسنی	علی محسنی	رؤیا غفاری ساری قیه	ریحانه سادات هاشمی

مدیر تألیف آزمون: فاطمه آقاچانپور

مسئول پروژه: فرناز سلیمانی

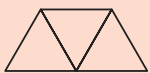
آزمون آزمایشی خیلی سبز

سرپرست تولید	الناز علی یاری زاده
ویراستاران فنی	نیلوفر اعتمادی - نیوشا پیمان - هدیه خسروی الهه صفری - زهرا صفری - فاطمه علی اکبری محیا غنی فرد - زهرا فرهادی مهر - مهر آسا قدیری نادره نازآوری - ساعده نمازی
رسام	مونا آندستا ندا فخاری سارا گنجی آزادپور
صفحه آرایی	صدف امام - مریم حسین زاده سپیده سخائی - الهام سهرابی - طاهره صادق نژاد مائده صبری - نیلوفر فرخجسته - فاطمه قیاسوند مهديه گل پور - دریا لطفی

۱ دوزنقه زیر، از کنار هم قرار گرفتن ۳ مثلث متساوی الاضلاع تشکیل شده است. مساحت دوزنقه از پنج برابر مساحت هر کدام از مثلث‌ها ۸ واحد کم‌تر است. مساحت دوزنقه کدام است؟

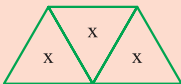
- ۴ (۱)
- ۸ (۲)
- ۱۲ (۳)
- ۲۰ (۴)

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: مساحت هر کدام از مثلث‌های متساوی الاضلاع را برابر x در نظر می‌گیریم، پس مساحت دوزنقه برابر $3x$ است.

گام دوم: طبق گفته سؤال، مساحت دوزنقه، از پنج برابر مساحت هر کدام از مثلث‌ها ۸ واحد کم‌تر است، پس:

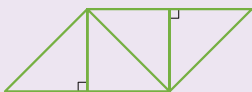
$$3x = 5x - 8 \Rightarrow 3x - 5x = -8 \Rightarrow -2x = -8 \Rightarrow x = 4$$

مساحت دوزنقه = پنج برابر مساحت هر کدام از مثلث‌ها

گام سوم: بنابراین مساحت دوزنقه برابر $3x = 12$ است.

در شکل زیر که از کنار هم قرار گرفتن ۴ مثلث یکسان تشکیل شده است، مساحت متوازی الاضلاع از مساحت هر مثلث قائم الزویه ۳ واحد بیشتر است. اندازه قطر مربع کدام است؟

(سؤال آنگکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت اول)

- ۲ (۱)
- $\sqrt{2}$ (۲)
- ۳ (۳)
- $\sqrt{3}$ (۴)

کنکور

جواب بزرگ تر معادله $5x^2 + 18x + 13 = 0$ کدام است؟

۲

$-\frac{13}{5}$ (۴)

$\frac{13}{5}$ (۳)

-۱ (۲)

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۲

کافیست به این توجه کنید که در معادله $\frac{5}{a}x^2 + \frac{18}{b}x + \frac{13}{c} = 0$ ، بین ضرایب، رابطه $a + c = b$ برقرار است.

Hint

درس Box

حل معادله درجه دوم به کمک ضرایب:

در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ خواهیم داشت:

$$1) \Rightarrow \begin{cases} x_1 = 1 \\ x_2 = \frac{c}{a} \end{cases} \quad (a + b + c = 0 \text{ جمع ضرایب صفر شود.})$$

$$2) \Rightarrow \begin{cases} x_1 = -1 \\ x_2 = \frac{-c}{a} \end{cases} \quad (a + c = b \text{ جمع اولی و آخری با وسطی برابر شود.})$$

گام اول: با توجه به حالت دوم درس باکس، معادله داده شده را حل می کنیم:

پاسخ خیلی تشریحی

$$\frac{5}{a}x^2 + \frac{18}{b}x + \frac{13}{c} = 0 \xrightarrow{a+c=b} \begin{cases} x_1 = -1 \\ x_2 = \frac{-13}{5} \end{cases}$$

گام دوم: واضح است که $-\frac{13}{5} > -1$ ، پس جواب بزرگ تر معادله داده شده برابر $x = -1$ است.

اگر راه اول به ذهن شما نرسید، می توانید معادله را به روش کلی (یا دلتا) حل کنید:

په جور دیگه

$$5x^2 + 18x + 13 = 0 \xrightarrow{\Delta = 18^2 - 4(5)(13) = 64} x_1, x_2 = \frac{-18 \pm \sqrt{64}}{2(5)} \Rightarrow \begin{cases} x_1 = \frac{-18 + 4}{10} = -1 \\ x_2 = \frac{-18 - 4}{10} = \frac{-22}{10} = \frac{-11}{5} \end{cases}$$

جواب بزرگ تر معادله، $x = -1$ است.

۳ معادله $2x^2 + ax + a - \frac{3}{4} = 0$ ، ریشه مضاعف دارد. مقدار بزرگ‌تر a ، چند برابر مقدار کوچک‌تر آن است؟

۳ (۴)

۲ (۳)

 $\frac{3}{2}$ (۲) $\frac{4}{3}$ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبمب: فصل ۱- درس ۲

دلتای (Δ) معادله داده شده را برابر صفر قرار دهید.

Hint

تعداد ریشه‌های معادله درجه دوم:

درسی Box

ابتدا دلتای معادله $ax^2 + bx + c = 0$ را از معادله زیر به دست می‌آوریم:

$$\Delta = b^2 - 4ac$$

حال با توجه به دلتای به دست آمده، تعداد ریشه‌ها به صورت زیر است:

معادله دو ریشه دارد. \Rightarrow اگر دلتا مثبت باشد ($\Delta > 0$).

معادله یک ریشه مضاعف دارد. \Rightarrow اگر دلتا صفر باشد ($\Delta = 0$).

معادله ریشه ندارد. \Rightarrow اگر دلتا منفی باشد ($\Delta < 0$).

گام اول: ابتدا دلتای معادله را به دست می‌آوریم و آن را برابر صفر قرار می‌دهیم:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$2x^2 + ax + a - \frac{3}{4} = 0 \Rightarrow \Delta = (a)^2 - 4(2)(a - \frac{3}{4}) \Rightarrow \Delta = a^2 - 8a + 12 \xrightarrow{\Delta=0} a^2 - 8a + 12 = 0$$

گام دوم: حال معادله به دست آمده را به روش تجزیه حل می‌کنیم:

$$a^2 - 8a + 12 = 0 \xrightarrow{\frac{(-2)+(-6)=-8}{(-2)(-6)=12}} (a-2)(a-6) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a-2=0 \\ a-6=0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a=2 \\ a=6 \end{cases}$$

مقدار بزرگ‌تر a ، برابر ۶ و مقدار کوچک‌تر آن برابر ۲ است، پس مقدار بزرگ‌تر a ، ۳ برابر مقدار کوچک‌تر a است.

۴ اگر x_1 و x_2 ریشه‌های معادله درجه دوم $2x^2 - 4x + 1 = 0$ باشند، مقدار $x_1^2 + x_2^2$ کدام است؟

۳ (۴)

۲ (۳)

$\frac{3}{2}$ (۲)

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۲

درسی Box

مجموع و حاصل ضرب ریشه‌های معادله درجه دوم از روابط زیر به دست می‌آیند:

$$S = x_1 + x_2 = \frac{-b}{a}$$

$$P = x_1 x_2 = \frac{c}{a}$$

گام اول: معادله را به روش دلتا حل می‌کنیم: ✓ پاسخ خیلی تشریحی

$$2x^2 - 4x + 1 = 0 \xrightarrow{\Delta = (-4)^2 - 4(2)(1) = 8} x_1, x_2 = \frac{4 \pm \sqrt{8}}{2(2)} \Rightarrow \begin{cases} x_1 = \frac{4 + \sqrt{8}}{4} \\ x_2 = \frac{4 - \sqrt{8}}{4} \end{cases}$$

گام دوم: حال مجموع مربعات ریشه‌ها را به کمک اتحاد مربع دو جمله‌ای به دست می‌آوریم:

$$\begin{aligned} x_1^2 + x_2^2 &= \left(\frac{4 + \sqrt{8}}{4}\right)^2 + \left(\frac{4 - \sqrt{8}}{4}\right)^2 = \frac{16 + 8\sqrt{8} + 8}{16} + \frac{16 - 8\sqrt{8} + 8}{16} \\ &= \frac{24 + 8\sqrt{8}}{16} + \frac{24 - 8\sqrt{8}}{16} \Rightarrow x_1^2 + x_2^2 = \frac{24 + 8\sqrt{8} - 8\sqrt{8} + 24}{16} = \frac{48}{16} = 3 \end{aligned}$$

$x_1^2 + x_2^2$ را به کمک اتحاد مربع دو جمله‌ای به صورت زیر می‌نویسیم:

$$(x_1 + x_2)^2 = x_1^2 + 2x_1x_2 + x_2^2 \Rightarrow x_1^2 + x_2^2 = \underbrace{(x_1 + x_2)^2}_S - \underbrace{2x_1x_2}_P \Rightarrow x_1^2 + x_2^2 = S^2 - 2P$$

در این معادله هم $P = \frac{1}{2}$ و $S = \frac{-(-4)}{2} = 2$ پس:

$$x_1^2 + x_2^2 = 2^2 - 2\left(\frac{1}{2}\right) = 3$$

یه جور دیگه

۵

درآمد شرکتی به ازای تولید x واحد از یک کالا، از رابطه $R(x) = -x^2 + 25x + 100$ و هزینه آن از رابطه

$C(x) = 20x + 50$ به دست می‌آید. در نقطه سربه‌سر، هزینه شرکت چه قدر است؟

۲۵۰ (۴)

۱۵۰ (۳)

۱۰ (۲)

۵ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۲

درس‌Box

کاربرد معادله درجه دوم:

در هر مسئله اقتصادی، اگر x تعداد محصول باشد، سه رابطه مهم به صورت زیر تعریف می‌شود:

رابطه هزینه یا $C(x)$: هزینه تولید x واحد کالا

رابطه سود یا $P(x)$: سود حاصل از فروش x واحد کالا

رابطه درآمد یا $R(x)$: درآمد حاصل از فروش x واحد کالا

میان سه رابطه بالا، ارتباط زیر برقرار است:

$$P(x) = R(x) - C(x) \text{ یا } (\text{هزینه} - \text{درآمد} = \text{سود})$$

نقطه سربه‌سر جایی است که به ازای فروش x واحد کالا، فقط هزینه برمی‌گردد و سود برابر صفر است. به عبارت دیگر در نقطه

سربه‌سر داریم:

$$R(x) - C(x) = \underbrace{P(x)} = 0 \Rightarrow R(x) - C(x) = 0$$

گام اول: در نقطه سربه‌سر داریم:

$$R(x) - C(x) = 0 \Rightarrow -x^2 + 25x + 100 - 20x - 50 = 0 \Rightarrow x^2 - 5x - 50 = 0$$

گام دوم: معادله به دست آمده را حل می‌کنیم:

$$x^2 - 5x - 50 = 0 \Rightarrow (x - 10)(x + 5) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 10 & \checkmark \\ x = -5 & \times \end{cases}$$

تعداد کالا نمی‌تواند منفی باشد، پس در نقطه سربه‌سر $x = 10$ ، حال $x = 10$ را در تابع هزینه جای گذاری می‌کنیم:

$$C(x) = 20x + 50 \xrightarrow{x=10} C(10) = 20(10) + 50 = 250$$

نکته

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۶ جواب(های) معادله $\frac{x+1}{x+2} + \frac{3x+7}{x+2} = x+2$ کدام است؟

- (۱) فقط +۲
 (۲) فقط -۲
 (۳) +۲ و -۲
 (۴) معادله جواب ندارد.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۳

درس Box

معادلات گویا:

- این معادلات را به کمک مخرج مشترک گیری و یا ضرب طرفین در ک.م.م مخرج ها حل می کنیم.
- در انتهای حل معادلات گویا توجه کنید که جوابها، مخرجها را صفر نکنند.

گام اول: در سمت چپ معادله، مخرجها مشترک هستند، خواهیم داشت:

$$\frac{x+1}{x+2} + \frac{3x+7}{x+2} = x+2 \Rightarrow \frac{4x+8}{x+2} = x+2$$

گام دوم: حال در تساوی به دست آمده، طرفین وسطین انجام می دهیم:

$$(x+2)^2 = 4x+8 \Rightarrow x^2 + 4x + 4 = 4x + 8 \Rightarrow x^2 = 4 \Rightarrow \begin{cases} x_1 = -2 \\ x_2 = 2 \end{cases}$$

توجه کنید که $x = -2$ مخرج کسرهای سمت چپ را صفر می کند، پس قابل قبول نیست و فقط $x = 2$ جواب معادله است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۷ جواب کوچک تر معادله $\frac{2x-1}{x+1} + \frac{x+2}{x-3} = \frac{4}{x^2-2x-3}$ کدام است؟

- ۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۳

دو طرف معادله را در $(x+1)(x-3)$ ضرب کنید.

Hint

گام اول: می دانیم که $x^2 - 2x - 3 = (x+1)(x-3)$ ، دو طرف معادله را در $(x+1)(x-3)$ ضرب می کنیم:

پاسخ خیلی تشریحی

$$(x+1)(x-3)\left(\frac{2x-1}{x+1} + \frac{x+2}{x-3}\right) = (x+1)(x-3)\left(\frac{4}{(x+1)(x-3)}\right) \Rightarrow (2x-1)(x-3) + (x+2)(x+1) = 4$$

$$\Rightarrow 2x^2 - 7x + 3 + x^2 + 3x + 2 = 4 \Rightarrow 3x^2 - 4x + 1 = 0$$

گام دوم: در معادله درجه دوم به دست آمده $a + b + c = 0$ ، پس ریشه ها برابرند با:

$$3x^2 - 4x + 1 = 0 \xrightarrow{\text{جمع ضرایب صفر است.}} \begin{cases} x_1 = 1 \\ x_2 = \frac{c}{a} = \frac{1}{3} \end{cases}$$

جواب کوچک تر معادله $x_2 = \frac{1}{3}$ است.

۸

گلدانی نقره‌ای داریم که نسبت وزن نقره خالص به وزن مس خالص آن، برابر با ۵ است. استاد قلمکار آن را ذوب و ۲۵۰ گرم مس به آن اضافه کرد و گلدان جدیدی ساخت. می‌دانیم نصف وزن گلدان جدید نقره است. در گلدان اولیه، چند گرم مس وجود داشته است؟

مشاوره طراحان همواره به تمرینات کتاب درسی توجه ویژه دارند.

۷۵ (۴)

۶۲ / ۵ (۳)

۵۰ (۲)

۴۷ / ۵ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبدا: فصل ۱ - درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی

گام اول: به گفته سؤال $\frac{\text{وزن نقره}}{\text{وزن مس}} = ۵$ ، یعنی اگر وزن مس x باشد، وزن نقره $۵x$ است، پس وزن گلدان برابر $x + ۵x = ۶x$ است.
گام دوم: بعد از ذوب شدن، ۲۵۰ گرم مس به گلدان اضافه شده و مقدار نقره تغییری نکرده است، پس در حال حاضر وزن گلدان $۶x + ۲۵۰$ و وزن نقره آن $۵x$ است، نصف وزن گلدان را نقره تشکیل داده، یعنی:

$$\frac{۵x}{۶x + ۲۵۰} = \frac{۱}{۲} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} ۱۰x = ۶x + ۲۵۰ \Rightarrow ۴x = ۲۵۰ \Rightarrow x = ۶۲ / ۵$$

پس در گلدان اولیه ۶۲ / ۵ گرم مس وجود داشته است.

گلدانی نقره‌ای داریم که نسبت وزن نقره خالص به وزن مس خالص آن، برابر با ۸ است. استاد قلمکار آن را ذوب و ۱۰۰ گرم مس به آن اضافه کرد و گلدان جدیدی ساخت. می‌دانیم $\frac{۴}{۵}$ وزن گلدان جدید نقره است. این گلدان قبل از ذوب شدن چه وزنی داشته است؟
(ریاضی و آمار (۱) - سؤال ۱ صفحه ۳۵ کتاب درسی)

۹

یک کیک را بین چند نفر تقسیم کردیم و به هر یک مقدار مساوی رسید. سپس دو نفر دیگر به جمع اضافه شدند و دوباره همان کیک را بین آن‌ها تقسیم کردیم. در این مرحله به هر یک به اندازه $\frac{1}{4}$ کیک کم‌تر رسید. اگر به جمع اولیه، یک نفر اضافه می‌شد، به هر نفر چه قدر کیک کم‌تر می‌رسید؟

$$\frac{1}{72} \quad (4)$$

$$\frac{1}{36} \quad (3)$$

$$\frac{1}{24} \quad (2)$$

$$\frac{1}{20} \quad (1)$$

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۳

معادله $\frac{1}{n} - \frac{1}{n+2} = \frac{1}{40}$ را حل کنید.

Hint

گام اول: تعداد نفرات را n در نظر می‌گیریم، در مرحله اول به هر نفر $\frac{1}{n}$ کیک رسیده است و در مرحله بعدی که جمعیت به $n+2$ افزایش یافته، به هر نفر $\frac{1}{n+2}$ کیک رسیده، با توجه به سؤال در مرحله دوم به هر نفر $\frac{1}{40}$ کیک کم‌تر رسیده، پس:

$$\frac{1}{n} - \frac{1}{n+2} = \frac{1}{40}$$

گام دوم: در سمت چپ معادله به دست آمده، مخرج مشترک می‌گیریم:

$$\frac{n+2-n}{n(n+2)} = \frac{1}{40} \Rightarrow \frac{2}{n^2+2n} = \frac{1}{40} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} n^2+2n=80$$

$$\Rightarrow n^2+2n-80=0 \Rightarrow (n+10)(n-8)=0 \Rightarrow \begin{cases} n=-10 & \times \\ n=8 & \checkmark \end{cases}$$

تعداد نفرات نمی‌تواند منفی باشد، پس $n=8$.

گام سوم: حال خواسته سؤال را به دست می‌آوریم، اگر یک نفر اضافه شود، به هر نفر $\frac{1}{9}$ کیک خواهد رسید، پس:

$$\frac{1}{8} - \frac{1}{9} = \frac{1}{72}$$

به هر نفر $\frac{1}{72}$ کیک از دفعه اول کم‌تر خواهد رسید.

کتاب
درسی

یک کیک را بین چند نفر تقسیم کردیم و به هر یک مقدار مساوی رسید. سپس یک نفر دیگر به جمع آن اضافه شد و دوباره کیک را بین آن‌ها تقسیم کردیم. در این مرحله به هر یک به اندازه $\frac{1}{9}$ کیک کم‌تر رسید. مشخص کنید در ابتدا چند نفر بوده‌اند؟
 (ریاضی و آمار (۱) - سؤال ۳ صفحه ۳۷ کتاب درسی)

۱۰. اختلاف معکوس دو مضرب طبیعی و متوالی عدد ۳، برابر $\frac{1}{18}$ است. مجموع این دو عدد کدام است؟

۲۱ (۴)

۱۵ (۳)

۱۲ (۲)

۹ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۳

دو عدد را $3(x)$ و $3(x+1)$ در نظر بگیرید.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: دو مضرب متوالی عدد ۳ را $3(x)$ و $3(x+1)$ در نظر می‌گیریم، معکوس آن‌ها برابر می‌شود با $\frac{1}{3x}$ و $\frac{1}{3(x+1)}$ ، طبق سؤال داریم:

$$\frac{1}{3x} - \frac{1}{3(x+1)} = \frac{1}{18}$$

گام دوم: دو طرف معادله را در $3x(x+1)$ ضرب می‌کنیم:

$$3x(x+1)\left(\frac{1}{3x} - \frac{1}{3(x+1)}\right) = 3x(x+1)\left(\frac{1}{18}\right)$$

$$\Rightarrow x+1-x = \frac{3x^2+3x}{18} \Rightarrow \frac{3x^2+3x}{18} = 1$$

$$\Rightarrow 3x^2+3x=18 \Rightarrow 3x^2+3x-18=0 \xrightarrow{\div 3} x^2+x-6=0$$

$$\Rightarrow (x+3)(x-2)=0 \Rightarrow \begin{cases} x=2 \\ x=-3 \end{cases}$$

دو مضرب طبیعی و متوالی عدد ۳ را می‌خواهیم، پس $x=2$ قابل قبول است و این دو عدد عبارت‌اند از:

$$3(x) = 3(2) = 6$$

$$3(x+1) = 3(3) = 9$$

مجموع این اعداد برابر $6+9=15$ است.

مجموع معکوس دو مضرب متوالی عدد ۵ برابر $\frac{1}{6}$ است. اگر a مجموع آن دو عدد باشد، مجموع ارقام a کدام است؟

(سؤال ۳۳ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

۹ (۴)

۸ (۳)

۷ (۲)

۶ (۱)

۱۱

با توجه به ابیات زیر، کدام گزینه برداشت نادرستی از این ابیات دارد؟

«به دام افتاد روباهی سحرگاه
به روبه‌بازی اندیشید در راه
به دل، روباه گفتا: گر بمانم
نه دندان باش و نه گوش و زبانه
چو نام دل شنید از دور، روباه
جهان بر چشم او شد تیره، آن‌گاه
حدیث دل حدیثی بس شگفت است
همه عالم حدیث دل گرفته است»

(۱) این شعر، ظاهری ساده، محسوس و عینی دارد، اما نتیجه‌گیری پایانی، مفهومی ذهنی و معنوی است.

(۲) با توجه به حکمت و معرفت موجود در شعر و ظرف داستانی بیان آن، این شعر در رده ادبیات تعلیمی است.

(۳) ذهن خلاق شاعر، یک نکته عمیق معرفتی را درباره ارزش و جایگاه دل در قالب این داستان گنجانده است.

(۴) برتری دادن سایر اجزای بدن بر دل، نشان‌دهنده نتیجه‌گیری عرفانی سراینده است.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱

برخلاف چیزی که در گزینه (۴) گفته شده، از مقایسه اجزای بدن (گوش، زبان و دندان) با «دل» و برتری دادن دل به همه اجزا در این شعر، به این نکته پی می‌بریم که شاعر «دل» را جایگاهی بااهمیت می‌داند و به همین سبب می‌گوید: «با دل نیست بازی» و بعد، در بیت پایانی، نتیجه‌گیری عرفانی شاعر آشکار می‌شود. گزینه‌های دیگر، هر کدام به یکی از جنبه‌های ویژگی فکری یا یک نکته مربوط به نتیجه‌گیری و تعیین نوع این داستان اشاره می‌کنند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): این شعر، ظاهری ساده، محسوس و عینی دارد، اما نتیجه‌گیری پایانی، مفهومی ذهنی و معنوی است.

گزینه (۲): با توجه به حکمت و معرفت موجود در شعر و ظرف داستانی بیان آن، این شعر در رده ادبیات تعلیمی است.

گزینه (۳): ذهن خلاق شاعر، یک نکته عمیق معرفتی را درباره ارزش و جایگاه دل در قالب این داستان گنجانده است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۲ ویژگی‌های زبانی «کاربردهای کهن واژگانی که امروزه، به گونه‌ای دیگر به کار گرفته می‌شوند.» در کدام گزینه دیده نمی‌شود؟

گرفت آن زمان اختر شوم خوار	۱) غمی گشت زان اشتر اسفندیار
بر شاخ بید نعره مرغان شعرخوان	۲) در زیر سرو نغمه کبکان رودزن
چو دیگ سفله و چون کفش گازر	۳) بود بی‌سود با تو پند چون در
از این هر دو بیچاره بر جان گریست	۴) خرد چون به جان و تنم بنگریست

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبهد: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓ به کار بردن واژه‌ها در شکل قدیمی آن‌ها که امروزه، به گونه‌ای دیگر به کار گرفته می‌شوند، از ویژگی‌های زبانی شعر و نثر قدیم است. نمونه‌هایی از این ویژگی در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) دیده می‌شود. در گزینه (۳) این ویژگی وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): شکل کهن: غمی / شکل امروزی: غمگین / شکل کهن: اشتر / شکل امروزی: شتر

گزینه (۲): شکل کهن: شاخ / شکل امروزی: شاخه

گزینه (۴): شکل کهن: بنگریست / شکل امروزی: نگریست

منظور از «کاربردهای کهن واژگانی که امروزه، به گونه‌ای دیگر به کار گرفته می‌شوند»، آن دسته از واژه‌های قدیمی فارسی است که امروز هم با تغییراتی در زبان کاربرد دارند؛ مانند «اشتر» در فارسی قدیم که امروز به آن «شتر» می‌گوییم. این واژه‌ها را نباید با واژه‌های کهنی مانند «گازر» که به طور کلی دیگر در زبان فارسی به کار نمی‌روند، اشتباه بگیرید!

گول نخوری ✗

در کدام بیت کاربرد واژگان کهن را که امروزه به گونه‌ای دیگر به کار گرفته می‌شوند، نمی‌توان یافت؟

(سوال ۲۳ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

۱) همراه خود نسیم صبا می‌برد مرا	یا رب چو بوی گل به کجا می‌برد مرا؟
۲) زان که آواز تو را در بند کرد	خویشتن مرده پی این پند کرد
۳) حرم آل رسول است تو را جای که هیچ	دیو را راه نبوده است در این شهره حریم
۴) بنگر، پیوستی آن چه گفت بییوند؟	بنگر، بگسستی آن چه گفت که بگسل؟

کنکور

۱۳

آرایه‌های نسبت‌داده‌شده به همهٔ ابیات، درست است، به جز

- خاطری فارغ ز عالم چون توگل بیدش (تشبیه)
 جبههٔ واکرده‌ای پیوسته چون گل بیدش (کنایه)
 بر زبان، بند گرانی از تأمل بیدش (تشخیص)
 دانه چون در آسیا افتد تحمل بیدش (مَثَل)

- ۱) هر که زین گلشن، لبی خندان تراز گل بیدش
 ۲) خُرده‌ای از مال دنیا در بساط هر که هست
 ۳) هر که می‌خواهد که از سنجیده‌گفتاران شود
 ۴) صبر بر جور فلک کن تا برآیی روسفید

مشاوره در پرسش‌هایی که از درس اول کتاب علوم و فنون دهم طرح شده‌اند (در قالب طرح سؤال از قلمرو ادبی و همین‌طور طرح سؤال از خودارزیابی‌ها)، برخی آرایه‌های ادبی، مانند «کنایه، تشبیه، تشخیص، مَثَل و مراعات‌نظیر» می‌تواند مورد سؤال قرار بگیرد.

پاسخ: گزینهٔ ۳

زیرمبهم: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در گزینهٔ (۳) آرایهٔ تشخیص به چشم نمی‌خورد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ (۱): تشبیه: مانند‌کردن شخص یا خاطر او به توکل

گزینهٔ (۲): کنایه: جبههٔ واکرده داشتن کنایه از خوشحال بودن

گزینهٔ (۴): مصراع دوم یک «مَثَل» است.

۱۴

در بررسی اطلاعات ادبی مربوط به حکایت زیر، کدام گزینه را نادرست ارزیابی می‌کنید؟

- «روزی شخصی پیش بهلول بی‌ادبی نمود. بهلول او را ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی؟ او گفت: چه کنم؟ آب و گل مرا چنین سرشته‌اند. گفت: آب و گل تو را نیکو سرشته‌اند، اما لگد کم خورده است.»
- (۱) در جمله سوم، «را»ی نشانه مفعول، از جمله حذف شده است.
- (۲) «ملامت» واژه‌ای است به معنی «خستگی» و بررسی معنی این واژه، مربوط به قلمرو زبانی است.
- (۳) سرشتن آب و گل، یک تعبیر کنایی است و در دسته قلمرو ادبی قرار می‌گیرد.
- (۴) در قلمرو فکری، «اهمیت تربیت» عنوان مناسبی برای حکایت مورد سؤال است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبست: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

واژه «ملامت» به معنی «سرزنش» است و بررسی معنی این واژه، مربوط به قلمرو زبانی است. «خستگی» معنی واژه «ملالت» است. در سایر گزینه‌ها، به ویژگی‌های زبانی، ادبی و فکری حکایت مورد سؤال اشاره شده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): حذف «را»ی نشانه مفعول، از جمله: چرا شرط ادب [را] به جا نیاوردی؟

گزینه (۳): بررسی تعبیر کنایی سرشتن آب و گل (کنایه از شکل گرفتن اصل و ذات) جزء قلمرو ادبی است.

گزینه (۴): مفهوم حکایت: «اهمیت تربیت»

یکی از شباهت‌های فریبنده میان واژه‌ها، هم‌وزن بودن آن‌ها و داشتن حروف مشترک است. این شباهت، بین دو واژه ملامت (سرزنش) و ملالت (خستگی) دیده می‌شود؛ در واقع، در گزینه (۲) معنی «ملالت»، به غلط به «ملامت» نسبت داده شده است.

گول نخوری ✗

در عبارت زیر، چند مورد خطا به چشم می‌خورد؟

۱۵

«دومین عامل مهم و مؤثر در شعر، عاطفه است. وزن در شعر، جنبه تزئینی ندارد؛ بلکه جزء طبیعت شعر است و برای نشان‌دادن عواطف، نمی‌توان از آن چشم پوشید. وزن، ادراکی است که از احساس نظم حاصل می‌شود. وزن، امری حسی است و بیرون از ذهن کسی که آن را درمی‌یابد، وجود ندارد. توجه به فضای عاطفی و آهنگ متن، سبب کشف وزن می‌شود.»

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبدا: درس ۲

شکل صحیح موارد نادرست:

می‌دانیم عاطفه مهم‌ترین عامل پیدایش شعر است و پس از آن، یعنی به عنوان دومین عامل، وزن (نه عاطفه) مهم‌ترین و مؤثرترین عامل در شکل‌گیری شعر است. از طرفی، توجه به فضای عاطفی و آهنگ متن، سبب کشف لحن می‌شود (نه وزن)؛ بنابراین، در متن، ۲ مورد خطا وجود دارد.

مشاوره در سؤالاتی که درباره «تعداد خطاها» می‌پرسند، امکان رد گزینه وجود ندارد، بلکه لازم است متن را به دقت بخوانید و در مورد درستی یا نادرستی همه جمله‌ها و عبارت‌ها اظهار نظر کنید. پاسخ‌گویی درست و مطمئن به این‌طور پرسش‌ها فقط با تسلط کامل به عین مطالب کتاب درسی ممکن است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام بیت از «مهم‌ترین عامل پیدایش شعر» بهره‌ای ندارد؟

غلام حافظ خوش‌لهجه خوش‌آوازم	(۱) ز چنگ زهره شنیدم که صبح‌دم می‌گفت
وی بسا ناظم که اندر عمر خود شعری نگفت	(۲) ای بسا شاعر که اندر عمر خود نظمی نساخت
شرح جمال حور ز رویت روایتی	(۳) ای قصه بهشت ز کویت حکایتی
اگر بشنود نام افراسیاب	(۴) شود کوه آهن چو دریای آب

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهد: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مهم‌ترین عامل پیدایش شعر، «عاطفه» است و شعری که عاطفه ندارد، صرفاً یک عبارت منظوم است. موضوع گزینه ۲ (معرفی شاعر (سراینده شعر) و ناظم (به‌نظم‌درآورنده کلمات) است و این بیت، نشانه‌ای از احساس و عاطفه ندارد. نشانه‌های وجود عاطفه در گزینه‌های دیگر را در ادامه می‌بینید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): کاربرد آرایه تشخیص (جان‌بخشی) و نسبت‌دادن سخن گفتن به زهره / اغراق: برتری‌دادن زیبایی سخن حافظ بر صدای چنگ زهره

گزینه (۳): کاربرد آرایه‌های تشبیه و اغراق: تشبیه کوی معشوق به بهشت و روی او به حور و برتری‌دادن آن‌ها بر بهشت و حور / اغراق در زیبایی و نیکویی کوی و روی معشوق

گزینه (۴): کاربرد آرایه اغراق: بزرگ‌نمایی در قدرت جنگاوری افراسیاب

۱۷

وزن شعر در کدام گزینه با محتوای آن تناسبی ندارد؟

غمکده شد خانه دل آه صنم وای صنم
سر خوک را بگسلانم ز تن
شکایت از که کنم؟ خانگی است غمازم
زنده و مرده وطنم نیست به جز فضل خدا

- (۱) خون خورم از هجر رخت تا کی از این جور و ستم؟
- (۲) منم بیژن گیو لشکرشکن
- (۳) سرشکم آمد و عیبم بگفت روی به روی
- (۴) رستم از این نفس و هوا زنده بلا مرده بلا

مشاوره تناسب وزن و محتوا یک موضوع مهم در کیفیت هر شعری است. برای پاسخ به چنین سوالی، باید ابتدا هر بیت را با دقت بخوانید و بعد، آهنگ و طنین بیت را با حال و هوای بیت و حرفی که شاعر می‌زند، مقایسه کنید و ببینید این دو با هم هماهنگ هستند یا نه.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهد: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بیت گزینه (۱) وزنی شاد و شورانگیز و رقص آور دارد، در حالی که موضوع شعر، غم هجران است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): وزن: حماسی / محتوا: حماسه

گزینه (۳): وزن: آرام و غمناک / محتوا: غم فراق

گزینه (۴): وزن: شورانگیز / محتوا: شور و شوق شاعر

(سوال ۱۷ - امتحان نهایی فرداد ۱۴۰۳)

کدام یک از ابیات زیر از وزن شورآفرین و شاد برخوردار است؟

الف) ای ساربان، آهسته ران کارام جانم می‌رود	وان دل که با خود داشتم با دل ستانم می‌رود
ب) تا به کرم خورده نگیری که من	غایبم از ذوق حضوری ای صنم
ج) برآمد خروش سپاه از دو روی	جهان شد پیر از مردم جنگجوی

کدام گزینه اطلاعات نادرستی درباره آرایه‌های ادبی ارائه می‌کند؟

- (۱) واج‌آرایی به معنی تکرار یک واج (صامت یا مصوت) در سخن است؛ به گونه‌ای که بر موسیقی و تأثیر آن بیفزاید.
- (۲) در بدیع لفظی، واج‌آرایی صامت‌ها از مصوت‌ها محسوس‌تر است.
- (۳) آن چه در تکرار اهمیت دارد، جنبه نوشتاری واژگان است، نه جنبه موسیقایی و آوایی سخن.
- (۴) تکرار واج و واژه در زبان عادی، پسندیده نیست، اما در زبان ادبی تکرار بر جاذبه، کشش و گوش‌نوازی سخن می‌افزاید.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

درست برخلاف گزینه (۳)، چیزی که در تکرار اهمیت دارد، جنبه موسیقایی و آوایی سخن است، نه شکل نوشتاری واژگان. مهم این است که واژه‌ها چه صدایی تولید می‌کنند و چگونه خوانده می‌شوند. در سایر گزینه‌ها مطالب درستی درباره آرایه‌های ادبی آمده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): تکرار یک واج (صامت یا مصوت) در واج‌آرایی و افزایش موسیقی کلام

گزینه (۲): محسوس‌تر بودن واج‌آرایی با صامت نسبت به واج‌آرایی با مصوت (مثلاً تکرار چند بار واج «خ» بیشتر از تکرار چند بار واج «ب» برجسته است).

گزینه (۴): ناپسند بودن تکرار در زبان عادی و کارکرد مفید آن در زبان ادبی

۱۹ واج آرایه با مصوت بلند در کدام گزینه برجسته‌تر است؟

- (۱) روز وصل دوست‌داران یاد باد
 یاد باد آن روزگاران یاد باد
- (۲) رشته تسبیح اگر بگسست معذورم بدار
 دستم اندر ساعد ساقی سیمین ساق بود
- (۳) اگر جنگ خواهی و خون‌ریختن
 بر این‌گونه سختی برآویختن
- (۴) نه من ز بی‌عملی در جهان ملولم و بس
 ملالت علما هم ز علم بی‌عمل است

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبث: درس ۳

درس‌Box

واج آرایه:

واج آرایه تکرار صامت‌ها یا مصوت‌ها در کلام است. شکل شاعرانه و مفیدتر آن، این است که واج آرایه را تکرار واج‌هایی بدانیم که تکرارشان گوش‌نواز باشد، اما در عمل و به‌ویژه در آزمون‌ها این ویژگی، ملاک نیست، بلکه صرف تکرار یک یا چند واج مورد نظر است و نه زیبایی و گوش‌نوازی آن‌ها. واج آرایه زیرمجموعه بدیع لفظی است.

تحلیل	نمونه
تکرار مصوت «ا» و صامت «ق»	قصور عقل کجا و قیاس قامت عشق تو هر قبا که بدوزی به قد ادراک است
تکرار صامت‌های «ج» و «م» و «ن»	همدم گل نمی‌شود یاد سمن نمی‌کند وز داس سپهر سرنگون سوده شدیم
تکرار صامت‌های «ف» و «س» و «د»	شاه شمشادقدان، خسرو شیرین‌دهتان که به مژگان شکند قلب همه صف‌شکنان
تکرار مصوت «ا» و صامت‌های «ش» و «ن»	تا توانی به کف آری و به غفلت نخوری تکرار مصوت‌های «ت» و «ی» و صامت «ن»

واج آرایه در مصوت:

واج آرایه همیشه در صامت‌ها اتفاق نمی‌افتد، بلکه تکرار مصوت‌ها هم می‌تواند واج آرایه ایجاد کند. در بدیع لفظی، واج آرایه صامت‌ها از مصوت‌ها محسوس‌تر است.

مثال خوابِ نوشین بامداد رحیل / باز دارد پیاده را ز سبیل (تکرار مصوت کوتاه «ی» در مصراع اول)

در تشخیص آرایه واج آرایه به دو نکته مهم توجه کنید:

الف) برای طراح، فقط و فقط «تعداد» واج اهمیت دارد، نه زیبایی و گوش‌نوازی آن‌ها.

ب) مقایسه گزینه‌ها: تشخیص آشکاری و برجستگی واج آرایه و به دنبال آن، تشخیص گزینه درست، فقط با مقایسه گزینه‌ها به دست می‌آید. چه بسا بیتی که به عنوان یک نمونه زیبا از واج آرایه معروف است، در سؤال، کنار گذاشته شود و بیت دیگری دارای واج آرایه برجسته معرفی شود، چنان‌که در کنکور، نمونه داشته است.

در گزینه (۱) واج آرایه با مصوت بلند، بسیار برجسته است: ۱۱ بار تکرار مصوت بلند «ا»

در سایر گزینه‌ها واج آرایه با مصوت بلند، در این حد برجسته نیست و یا اصولاً محسوس بودن واج آرایه، با تکرار «صامت» اتفاق افتاده و نه مصوت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): واج آرایه با تکرار صامت «س»

گزینه (۳): واج آرایه با تکرار صامت «خ» و مصوت بلند «ی»

گزینه (۴): واج آرایه با تکرار صامت‌های «ل» و «م»

پاسخ خیلی تشریحی

۲۰ در کدام گزینه واژه آرایبی دیده نمی‌شود؟

- ۱) پیر ما گفت و چه خوش گفت که از خلق مدار
- ۲) دام دل صاحب نظرانت خم گیسوست
- ۳) بادت به دست باشد اگر دل نهی به هیچ
- ۴) با تار زلف او شب تار است همچو روز

چشم انعام که انعام چه خواهد بودن؟
وان خال بناگوش مگر دانه دام است
در معرضی که تخت سلیمان رود به باد
خور در مقابل مه رویش کم از هلال

مشاوره دقت کنید که در این سؤالات، در گزینه‌ای که قرار است واژه آرایبی نداشته باشد، ممکن است هیچ دو واژه‌ای (حتی در ظاهر) شبیه به هم نباشند، ممکن است واژه‌های مشابه جناس همسان (تام) یا جناس ناقص حرکتی داشته باشند و ممکن است اصولاً بدخواندن کلمات باعث شود دو کلمه متفاوت را مشابه تصور کنیم! بنابراین، علاوه بر تسلط بر خود آرایه تکرار، شناخت انواع جناس و آشنایی با نکات مهارت خواندن به تشخیص پاسخ، کمک مؤثری می‌کند.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهمت: درس ۳

در واژه آرایبی، واژه‌ها از نظر ظاهر و معنی، دقیقاً تکرار می‌شوند. در گزینه (۴) واژه آرایبی دیده نمی‌شود، بلکه دو واژه «تار» معانی متفاوتی دارند: تار (رشته مو) و تار (تاریک)
در سایر گزینه‌ها، دو واژه تکراری، هم‌معنی هستند؛ بنابراین واژه آرایبی وجود دارد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): واژه آرایبی با تکرار واژه‌های «گفت» و «انعام»

گزینه (۲): واژه آرایبی با تکرار واژه «دام»

گزینه (۳): واژه آرایبی با تکرار واژه «باد»

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۲۱

مفهوم کدام گزینه به مفهوم بیت زیر نزدیک تر است؟

- «صبر بر جور فلک کن تا بر آبی روسفید»
- (۱) قرار و خواب ز حافظ طمع مدار ای دوست
(۲) مشتاقی و مهجوری دور از تو چنانم کرد
(۳) تنم چون موی گشت از رنج بردن
(۴) جواب داد که یاران رفیق نیمره‌اند
- دانه چون در آسیا افتد تحمل بایدش»
قرار چیست صبوری کدام و خواب کجا؟
کز دست بخواهد شد پایاب شکیبایی
دلچون چون سنگ گشت از صبر کردن
به روز حادثه غیر از شکیب یاری نیست

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه ۴: صبر و شکیبایی در برابر سختی‌ها موجب کامیابی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: بی‌قراری و ناشکیبایی عاشق

گزینه ۲: بی‌صبوری عاشق در فراق معشوق

گزینه ۳: تحمل رنج و صبوری، جان‌کاه و دل‌آزار است.

برای پاسخ درست و مطمئن به سؤالات قرابت معنایی، نشانه‌های مشترک میان بیت سؤال و گزینه درست را پیدا کنید. واژه‌های کلیدی یک راهنمای بسیار مهم و مؤثرند، اما گاهی همین واژه‌های کلیدی به عنوان شباهت فریبنده به کار رفته‌اند. مراقب باشید فریب غلط‌اندازها را نخورید! مثلاً در همه گزینه‌ها ظاهراً صحبت از «صبر» است، اما تنها در گزینه ۴ است که شاعر توصیه به صبر و شکیبایی می‌کند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

۲۲

کدام گزینه با بیت زیر تناسب معنایی کم‌تری دارد؟

چون عشق حرم باشد، سهل است بیابان‌ها
فریاد از این سوار که صید حرم بزد
آتشم آتش و پرواز مگیلانم نیست
چو اسماعیل باید سر نهادن روز قربانی
ترک سر باید در این ره، فکر سامان تا به کی؟

«گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید
(۱) دیگر مرا به ضربت شمشیر غم بزد
(۲) عاشقم عاشق و پروا ز رقیبانم نیست
(۳) مترس از جان‌فشانی گر طریق عشق می‌پویی
(۴) وادی خون‌خوار عشق است این، نه بازار هوس

مشاوره در سؤالات قرابت معنایی، همان‌طور که عنوان این سؤالات نشان می‌دهد، باید دنبال نزدیکی گزینه‌ها و مفهوم و پیام مشترک آن‌ها باشیم، نه یکسانی گزینه‌ها! هر گزینه ممکن است علاوه بر مفهوم مشترک با گزینه‌های دیگر، یک یا چند مفهوم دیگر هم داشته باشد. مهم این است که مفهوم مشترک را پیدا کنیم و با توجه به آن گزینه درست را تشخیص بدهیم.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهد: درس ۲

مفهوم گزینه (۱): گله از جور و جفای معشوق

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: تحمل دشواری‌های راه عشق

در بیت مورد سؤال، توصیه به تحمل دشواری‌های راه عشق برای رسیدن به مقصود، مورد توجه طراح است و همین موضوع، پیام مشترک بیت با گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

۲۳ کدام گزینه با بیت «گفت در پاسخ که ما را باک نیست / عارفان را خانه الا خاک نیست» ارتباط معنایی بیشتری دارد؟

هیچ شک نیست که بی خواب و خور آید روزی	۱) عاقبت هر که کند در رخ و چشم تو نگاه
بارها سیل تهی دست از این خانه گذشت	۲) دل آزاد من و گرد تعلق هیهات
کاسه دست گدایی جام جم باشد مرا	۳) احتیاج شاه از درویش باشد بیشتر
نباشد به دست گرفتارها	۴) به جز اشک چشم و به جز داغ دل

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهد: درس ۳

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه ۲: وارستگی و بی‌تعلقی

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: دل‌ربایی معشوق و بی‌قراری عاشق

گزینه ۳: توانگری، عین نیازمندی است.

گزینه ۴: غم و اندوه عاشق

دقت کنید که در بیت سؤال، حرف از «بی‌تعلقی و دل‌بستگی‌نداشتن عارف» است. گزینه ۴ که ممکن است ظاهراً مشابه با بیت سؤال به نظر برسد، فضایی کاملاً متفاوت دارد. پیام بیت در گزینه ۴ این است که عاشق، چیزی جز اشک چشم و داغ دل ندارد. این نوع توصیف از عاشق، بر رنج، غم و اندوه او تأکید دارد، نه وارستگی و بی‌تعلقی.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تیزپاوی

۲۴ مفهوم بیت زیر را در کدام گزینه می‌یابید؟

«هر کجا دردی است درمانیش هست
 (۱) دردم از یار است و درمان نیز هم
 (۲) بگفت آسوده شو کاین کار خام است
 (۳) من و زهر تو که هم زهری و هم تریاقی
 (۴) آن را که چنین دردی از پای دراندازد

درد عشق است آن که درمانیش نیست
 دل فدای او شد و جان نیز هم
 بگفت آسودگی بر من حرام است
 من و درد تو که هم دردی و هم درمانی
 باید که فروشوید دست از همه درمان‌ها

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهد: درس ۳

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): عشق درد بی‌درمان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): توأم‌بودن درد و درمان در راه عشق / عشق، هم درد و هم درمان است.

گزینه (۲): تقابل عشق و آسایش

گزینه (۳): توأم‌بودن درد و درمان در راه عشق / عشق، هم درد و هم درمان است.

همان‌طور که می‌بینید، در برخی گزینه‌های دیگر هم، ظاهراً حرف از درد و درمان است، اما تنها گزینه (۴) است که به «بی‌درمان بودن درد عشق» اشاره می‌کند. گزینه‌های (۱) و (۳) می‌گویند عشق، درد است و خودش هم، درمان است و گزینه (۲) هم که بر تقابل میان عشق و آسودگی تأکید می‌کند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

۲۵

گزینه‌ها بر روی هم، تحلیل متن زیر را در سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری نشان می‌دهند. کدام گزینه نادرست است؟
دیدیم که نصیحت نمی‌پذیرد و دم گرم من در آهن سرد او اثر نمی‌کند؛ روی از مصاحبت بگردانیدم و قول حکما کار
بستم که گفته‌اند:

گرچه دانی که نشنوند، بگوی هر چه دانی ز نیک‌خواهی و پند
زود باشد که خیره‌سر، بینی به دو پای اوفتاده اندر بند
دست بر دست می‌زند که دریغ نشنیدم حدیث دانشمندان

(۱) در قلمرو زبانی، نمونه‌ای از کاربرد فعل ماضی ساده با «ب» آغازین دیده می‌شود.

(۲) در قلمرو ادبی، قالب شعری ابیات به‌کاررفته در متن، «مثنوی» است.

(۳) در قلمرو فکری، یکی از پیام‌های حکایت، توصیه به خیرخواهی و اندرز دادن، با وجود پندناپذیری مخاطب است.

(۴) از نظر بررسی انواع ادبی، این حکایت، از نوع ادبیات تعلیمی است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبسط: درس ۳

درسی Box

شعرها براساس شیوه قرارگیری قافیه در ابیات، به دسته‌های مختلفی تقسیم‌بندی می‌شوند و هر دسته را یک «قالب شعری» می‌نامیم. یکی از این قالب‌ها، مثنوی است. مثنوی قالبی است که در آن، هر بیت، قافیۀ جداگانه‌ای دارد که با بیت بعد متفاوت است. این قالب برای سرودن داستان‌ها یا مطالب طولانی که از نظر تعداد بیت‌ها محدودیت ندارند، بسیار مناسب است. آرایش قافیه‌ها در قالب مثنوی را در نمودار زیر می‌بینید:

نمونه ابیات و محل قرارگیری قافیه‌ها در قالب شعری مثنوی:

شبی یاد دارم که چشمم <u>نخفت</u> که من عاشقم گر بسوزم <u>رواست</u> بگفت ای هوادار <u>مسکین</u> من چو شیرینی از من به <u>در</u> می‌رود همی‌گفت و هر لحظه سیلاب <u>درد</u> که ای مدعی عشق کار <u>تو نیست</u> تو بگریزی از پیش یک شعله <u>خام</u>	شنیدم که پروانه با شمع <u>گفت</u> تو را گریه و سوز باری <u>چراست</u> ؟ برفت انگبین یار <u>شیرین</u> من چو فرهادم آتش به <u>سر</u> می‌رود فرومی‌دویدش به رخسار <u>زرد</u> که نه صبر داری نه یارای <u>ایست</u> من استفاده‌ام تا بسوزم <u>تمام</u>
--	---

برخلاف گزینه (۲)، قالب ابیات، مثنوی نیست. می‌دانیم در قالب مثنوی، مصراع‌ها دوبه‌دو هم‌قافیه‌اند. گزینه‌های دیگر، متن مورد سؤال را در سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری به درستی تحلیل می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): نمونه‌ای از کاربرد فعل ماضی ساده با «ب» آغازین: بگردانیدم

گزینه (۳): پیام‌های حکایت: الف) توصیه به خیرخواهی و اندرز دادن، با وجود پندناپذیری مخاطب (بیت اول) / ب) پشیمانی شخص پندناپذیر (ابیات دوم و سوم)

گزینه (۴): مفاهیم مورد توجه در حکایت، جزء مفاهیم اخلاقی هستند و در دسته ادبیات تعلیمی قرار می‌گیرند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۲۶ به ترتیب کدام عبارت‌ها با مفهوم مقابلشان تطابق ندارند؟

الف) آن چه انجام می‌دهیم: کنش

ب) در بسیاری از موارد، کنش‌های خود را با توجه به آن انجام می‌دهیم: هدف کنش

ج) ممکن است فردی به کاری آگاه باشد، اما تصمیم به انجام آن نگیرد: ارادی بودن کنش

د) خودشان کنش هستند و باید کنشگری آن‌ها را انجام دهد: پیامدهای طبیعی کنش

۱) «ب» - «ج»

۲) «الف» - «د»

۳) «ب» - «د»

۴) «ج» - «د»

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱

در درس Box

در بسیاری از موارد آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند و از انجام برخی کنش‌ها به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند.

منظور از پیامدهای طبیعی، پیامدهای غیرارادی است که کنش محسوب نمی‌شوند.

بررسی عبارت‌ها:

الف) در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد «کنش» (آن چه انجام می‌دهیم) مانند سخن گفتن و به انجام‌دهنده آن «کنشگر» می‌گویند.

ب) در بسیاری از موارد، آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند و از انجام برخی کنش‌ها به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند.

ج) برای انجام کنش، علاوه بر آگاهی، اراده انسان نیز ضروری است، زیرا ممکن است فردی به کاری آگاه باشد، اما تصمیم به انجام آن نگیرد.

د) پیامدهای ارادی کنش خودشان کنش هستند و باید کنشگری آن‌ها را انجام دهد.

عبارت‌های: «آدمی در گرو عمل خویش است»، «آب این جوی به سرچشمه نمی‌گردد باز / بهتر آن است که غفلت نکنیم از آغاز» و «از لقمان حکیم پرسیدند: حکمت از که آموختی؟ گفت: از نابینایان که تا جای نبینند پای نهند!» هر سه به اهمیت پیامدهای کنش اشاره دارند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در کنش «افراط در استفاده از فضای مجازی»، به ترتیب «پیامد ارادی وابسته به اراده کنشگر»، «پیامد غیرارادی» و

(سوال ۵۱ کنکور ۱۴۰۴ - نوبت اول)

«پیامد ارادی وابسته به اراده دیگری» کدام است؟

۱) ترک یا معتاد شدن به آن - آسیب و بیماری روانی - پنهان کردن کنش از دیگران

۲) کاهش استفاده از فضای مجازی - آسیب زدن به خود - مورد نکوهش دیگران قرار گرفتن

۳) دوری از آسیب‌های ناشی از آن - معتاد شدن به آن - توصیه به کاهش استفاده از فضای مجازی

۴) آسیب و بیماری جسمی و روانی - مورد نکوهش دیگران قرار گرفتن - فاصله گرفتن دیگران از فرد

به ترتیب هر یک از موارد زیر نتیجه چیست؟

- تداوم و استمرار ارزش‌ها و هنجارها
 - تحقق ارزش‌ها و هنجارها
 - ضروری ساختن پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی
 - نادیده گرفتن تفاوت علوم طبیعی با علوم انسانی و اجتماعی
- (۱) پذیرفتن آن‌ها توسط افراد - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - تداوم و استمرار ارزش‌ها و هنجارها - همانند پنداشتن پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی
- (۲) عمل کردن افراد براساس آن‌ها - کنش‌های اجتماعی - تحقق ارزش‌ها و هنجارها - همانند پنداشتن پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی
- (۳) پذیرفته شدن آن‌ها توسط افراد - کنش‌های اجتماعی - عمل کردن افراد براساس ارزش‌ها و هنجارها - نادیده گرفتن شباهت‌های پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های انسانی
- (۴) عمل کردن افراد براساس آن‌ها - تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه - پذیرفتن ارزش‌ها و هنجارها توسط افراد - نادیده گرفتن تفاوت‌های پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های انسانی

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۲

درس‌Box

افراد احساس می‌کنند پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی همانند هستند. در حالی که پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق می‌کنند و نتیجه کنش‌های افراد هستند، ولی پدیده‌های طبیعی را انسان‌ها خلق نمی‌کنند.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: افراد با عمل کردن براساس ارزش‌ها و هنجارها (علت)، موجب تداوم و استمرار آن‌ها (ارزش‌ها و هنجارها) می‌شوند (نتیجه).

عبارت دوم: ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی (نتیجه) از طریق کنش‌های اجتماعی (علت) تحقق می‌یابند.

عبارت سوم: ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی (که از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند) (علت)، پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند (نتیجه).

عبارت چهارم: همانند پنداشتن پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی (علت)، آثار و پیامدهایی دارد، نادیده گرفتن تفاوت علوم طبیعی با علوم انسانی و اجتماعی از این جمله‌اند (نتیجه).

انسان‌ها پدیده‌های اجتماعی را برای رفع نیازها و تأمین سعادت خود پدید می‌آورند، ولی چه‌بسا در مواردی انسان آن‌ها را اصل قرار می‌دهد و رفع نیازها و تأمین سعادت او در حاشیه قرار می‌گیرد؛ به عبارتی به جای این‌که این پدیده‌ها در خدمت سعادت بشر باشند، انسان‌ها را به خدمت می‌گیرند.

در جدول زیر، موارد کدام گزینه به ترتیب در جایگاه «الف» تا «د» قرار می‌گیرد؟

میزان رشد طبیعی جمعیت	«الف»
«ب»	در هر جامعه‌ای، از نظر کمی و کیفی اهمیت فراوان دارد.
نرخ جایگزینی	«ج»
«د»	با وجود فردفرد اعضا و مشارکت اجتماعی آن‌ها شکل می‌گیرند و دوام می‌آورند.

- (۱) میزان تغییرات جمعیتی هر کشور از این طریق بررسی می‌شود. - تعداد فرزندان هر خانواده - جمعیت‌شناسان این عدد را بین $2/1$ تا $2/2$ تعیین می‌کنند. - محله، روستا، شهر، جامعه و کشور
- (۲) از بالابودن نرخ تولد نسبت به نرخ مرگ‌ومیر حاصل می‌شود. - میزان گرایش افراد و خانواده‌ها به ازدواج - نشان می‌دهد که هر زن در طول عمر خود باید حداقل دو فرزند به دنیا بیاورد. - گروه‌های اجتماعی بزرگ
- (۳) از بالابودن نرخ مرگ‌ومیر نسبت به نرخ تولد حاصل می‌شود. - ازدواج و تشکیل خانواده - از افزایش نسبت افراد 60 تا 65 سال خبر می‌دهد. - گروه‌های اجتماعی کوچک
- (۴) از اختلاف بین تعداد تولد و تعداد مرگ‌ومیر به دست می‌آید. - میزان گرایش افراد و خانواده‌ها به فرزندآوری - تعداد فرزندان که هر زن در طول عمر خود به دنیا می‌آورد. - گروه‌های اجتماعی کوچک و بزرگ

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- الف) میزان تغییرات جمعیتی هر کشور از طریق محاسبه «میزان رشد طبیعی جمعیت» در بازه‌های زمانی معین ارزیابی می‌شود. این میزان از دو عامل تعداد تولد و تعداد مرگ‌ومیر و اختلاف بین آن‌ها به دست می‌آید.
- ب) در هر جامعه‌ای، میزان گرایش افراد و خانواده‌ها به فرزندآوری از نظر کمی و کیفی اهمیت فراوان دارد.
- ج) نرخ جایگزینی به این معنی است که هر زن در طول عمر خود چه تعداد فرزند به دنیا می‌آورد. جمعیت‌شناسان رقم جایگزینی را بین عدد $2/1$ تا $2/2$ تعیین می‌کنند. به عبارت دیگر، هر زن در طول عمر خود، باید حداقل دو فرزند به دنیا بیاورد تا روند طبیعی جمعیت دچار اختلال نشود.
- د) گروه‌های کوچک مانند محله، روستا، شهر و ... و گروه‌های بزرگ مانند جامعه، کشور و ... با وجود فردفرد اعضا و مشارکت اجتماعی آن‌ها شکل می‌گیرند و دوام می‌آورند.

اگر در جامعه‌ای تعداد تولد به نسبت مرگ‌ومیر، رقم بالایی باشد، رشد جمعیت مثبت است و اگر در زمان و مکان معین، مرگ‌ومیر افراد در مقابل تولد افزایش یابد، رشد جمعیت منفی خواهد بود.

در حال حاضر در برخی کشورها، به‌ویژه کشورهای صنعتی، رشد جمعیت منفی است.

در این کشورها، به دلیل عدم تمایل خانواده‌ها به فرزندآوری، تعداد موالید در مقایسه با مرگ‌ومیر کم‌تر است.

نکته

۲۹

مهم‌ترین و اصلی‌ترین تفاوت موجود زنده با جهان اجتماعی در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) نظم و عضویت اعضای جهان اجتماعی، طبیعی و تکوینی نیست، بلکه با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود و با قرارداد آن‌ها به وجود می‌آید.
- ۲) آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست، بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است.
- ۳) موجود زنده با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد. فرهنگ از طریق وراثت از نسلی به نسل دیگر منتقل نمی‌شود.
- ۴) اعضای جهان اجتماعی، پس از راه‌یافتن به آن، نقشی را به عهده می‌گیرند و متناسب با نقش خود از حقوق و تکالیفی برخوردار می‌شوند که خود و دیگران از این عضویت و حقوق و تکالیف آن آگاهی دارند.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهد: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

موجود زنده و جهان اجتماعی علاوه بر شباهت‌ها، تفاوت‌هایی نیز دارند. مهم‌ترین آن‌ها تفاوت در نوع نظم و عضویت اعضا است. به این صورت که نظم و عضویت اعضای جهان اجتماعی (برخلاف موجود زنده)، طبیعی و تکوینی نیست، بلکه با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود و با قرارداد آن‌ها به وجود می‌آید. از دیگر تفاوت‌ها، می‌توان به نوع تداوم آن‌ها اشاره کرد. به این صورت که موجودات زنده طول عمر معینی دارند. آن‌ها از طریق زاد و ولد، زندگی خود را در طول زمان تداوم می‌بخشند. ویژگی‌های آن‌ها مانند رنگ، جنس، قد و ... از طریق وراثت از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شوند؛ در حالی که جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد.

ویژگی‌ها	موجود زنده	جهان اجتماعی	بازی فوتبال
اعضا	قلب، مغز، کلیه و ...	نهادها، افراد، طبقات و اقشار اجتماعی	بازیکنان، داوران، مربیان و تماشاگران
نوع عضویت	تکوینی و غیرارادی	قراردادی براساس اراده و آگاهی مشترک و عمومی	ارادی با آگاهی مشترک از وظایف و تکالیف همه اعضا
نظم	تکوینی و طبیعی	اعتباری و قراردادی	دارای قواعد مشخص و از پیش تعیین‌شده
تداوم	از طریق زاد و ولد و انتقال از طریق وراثت	از طریق انتقال فرهنگ به نسل‌های بعد	در مدت‌زمان محدود به بازی

۳۰

هر یک از موارد زیر به ترتیب، به کدام مفهوم اشاره دارد؟

- مربوط به یک قشر، صنف و گروه خاص است.
 - یک کنش اجتماعی است.
 - انسان‌ها برای رهایی از سردرگمی به آن رو می‌آورند.
 - جهان اجتماعی شامل این پدیده‌ها است.
- (۱) فرهنگ عمومی - امنیت - طبقه‌بندی - پدیده‌های اجتماعی و طبیعی
 - (۲) ضدفرهنگ - خانواده - نظم - پدیده‌های اعتباری و اجتماعی
 - (۳) خرده‌فرهنگ - احترام به قانون - دسته‌بندی - پدیده‌های اعتباری و تکوینی
 - (۴) فرهنگ عمومی - عمل به قانون - نظم - پدیده‌های اجتماعی

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبهد: درس ۳

درس‌Box

بخش‌هایی از فرهنگ که همه اعضای یک جهان اجتماعی در آن اشتراک دارند «فرهنگ عمومی» است. عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آن‌ها **تکوینی** است، یعنی براساس **آگاهی** و اراده اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی‌کند، ولی عضویت در جهان اجتماعی و نظم میان اعضای آن، با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود و با اراده آن‌ها به وجود می‌آید.

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: بخش‌هایی از فرهنگ که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است، «**خرده‌فرهنگ**» نامیده می‌شود. خرده‌فرهنگ‌ها دو نوع موافق و مخالف هستند.

عبارت دوم: **احترام به قانون** و عمل به قانون کنش اجتماعی هستند و (امنیت) حاصل کنش اجتماعی، یعنی پدیده‌های اجتماعی می‌باشند.

عبارت سوم: انسان‌ها برای رهایی از سردرگمی و ایجاد نظم به دسته‌بندی (طبقه‌بندی) رو می‌آورند.

عبارت چهارم: بخش‌هایی از فرهنگ که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است، «**خرده‌فرهنگ**» نامیده می‌شود، خرده‌فرهنگ‌ها دو نوع موافق و مخالف هستند. جهان اجتماعی شامل دو دسته پدیده است: پدیده‌های اعتباری (اجتماعی) و پدیده‌های تکوینی (طبیعی و ماوراءطبیعی)

«پدیده‌های اعتباری» کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها	«پدیده‌های تکوینی (طبیعی و ماوراءطبیعی)» پدیده‌هایی که انسان آن‌ها را ایجاد نمی‌کند، ولی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان دارند، به جهان اجتماعی راه می‌یابند.
خانواده، ترافیک و ...	دریا، شیطان، فرشته و ...

کدام یک در مورد «تعریف»، «پیدایش»، «ویژگی» و «نمونه» پدیده اجتماعی درست است؟

(سوال ۵۱ کنکور ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

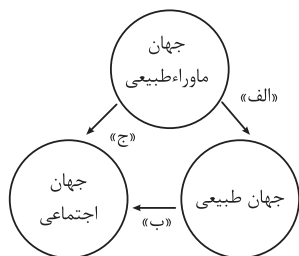
- (۱) به کنش اجتماعی و پیامدهای آن گفته می‌شود - انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر آن‌ها را به وجود می‌آورند و به مرور از انسان‌ها مستقل می‌شوند - تمامی پدیده‌های اجتماعی، هویتی معنایی و ذهنی دارند - گروه دوستان
- (۲) با اراده و آگاهی انسان تعریف می‌شوند - برخی پدیده‌های اجتماعی توسط کنش اجتماعی پدید می‌آیند و مانند پدیده‌های طبیعی فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را ایجاد می‌کنند - نظم از ویژگی‌های مهم آن‌ها است - سیاست
- (۳) پدیده‌های اجتماعی با کنش‌های فردی و اجتماعی افراد پدید می‌آیند و آگاهانه و معنادار هستند - وقتی اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی را در ارتباط با هم در نظر بگیریم، پدیده‌های اجتماعی آشکار می‌شوند - معنادار هستند - خانواده
- (۴) هر پدیده اجتماعی برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می‌کند - زمانی که اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی را در ارتباط با هم در نظر بگیریم، پدیده‌های اجتماعی پدید می‌آیند - به جهان اجتماعی تعلق دارند - رعایت حیا

۳۱

کدام گزینه به ترتیب مصداق درستی برای جاهای خالی نمودار مقابل است؟

(۱) بارش شدید باران باعث شد مردم آن را نشانه‌ی لطف خدا بدانند. - خشکسالی طولانی‌مدت، مردم را به مهاجرت وامی‌دارد. - باور به عدالت الهی باعث می‌شود مردم در برابر ظلم سکوت نکنند.

(۲) مردمی که زمین را مخلوق خدا می‌دانند، از تخریب آن خودداری می‌کنند. - بریدن درختان برای توسعه‌ی شهر منجر به آلوده‌شدن هوا می‌شود. - رفتار نیک یک فرد مذهبی باعث می‌شود مردم ایمانشان به دین قوی‌تر شود.

(۳) مردم شهر همگی دعای باران خواندند، باران بارید. - گرم‌شدن هوا باعث شد ساعت کاری مدارس تغییر کند. - اعتقاد به ثواب اخروی باعث می‌شود مردم به نیازمندان کمک کنند.

(۴) پیدایش بیماری در روستا موجب شد مردم برای دفع بلا صدقه بدهند. - مصرف بالای انرژی باعث شد منابع طبیعی کاهش یابند. - شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماوراءطبیعی، آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبهد: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) تأثیر جهان ماوراءطبیعی بر جهان طبیعی:

● مردمی که جهان را مخلوق خدا می‌دانند (جهان ماوراءطبیعی)، باعث می‌شود طبیعت حفظ شود و از تخریب آن جلوگیری شود (جهان طبیعت).

● چون مردم شهر دعا کردند (جهان ماوراءطبیعی)، باران بارید (جهان طبیعت).
قسمت اول گزینه‌های (۱) و (۴) تأثیر جهان طبیعی بر جهان ماوراءطبیعی را نشان می‌دهند.

ب) تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی:

● خشکسالی طولانی‌مدت (جهان طبیعت)، مردم را به مهاجرت وامی‌دارد. (جهان اجتماعی).
● گرم‌شدن هوا (جهان طبیعت) باعث شد ساعت کاری مدارس تغییر کند (جهان اجتماعی).
قسمت دوم گزینه‌های (۲) و (۴) تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی را نشان می‌دهند.

ج) تأثیر جهان ماوراءطبیعی بر جهان اجتماعی:

● اعتقاد به ثواب اخروی (جهان ماوراءطبیعی)، باعث می‌شود مردم به نیازمندان کمک کنند (جهان اجتماعی).
● باور به عدالت الهی (جهان ماوراءطبیعی)، باعث می‌شود مردم در برابر ظلم سکوت نکنند (جهان اجتماعی).
● شناخت خداوند، فرشتگان و (جهان ماوراءطبیعی)، آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد (جهان اجتماعی).
قسمت سوم گزینه (۲) تأثیر جهان اجتماعی بر جهان ماوراءطبیعی را نشان می‌دهد.

به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر کدام است؟

- جایگاه پدیده «قوانین حقوق بشر» بر مبنای دو طیف «خرد - کلان» و «عینی - ذهنی» چیست؟
 - مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادها که نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی را رفع می‌کند، چه نام دارد؟
 - عبارت «دانایی بهتر از نادانی است.» کدام لایه نهاد تعلیم و تربیت را نشان می‌دهد؟
 - در جهان جاهلی، برترین علم چه بود و چرا؟
- ۱) کلان و ذهنی - نهاد اجتماعی - ارزش - انساب، زیرا هویت نظام قبیله‌ای را حفظ می‌کرد.
 - ۲) کلان و عینی - نهاد فرهنگ - عقاید - عصبیت، زیرا مبتنی بر مناسبات قومی و قبیله‌ای بود.
 - ۳) خرد و ذهنی - نهاد اجتماعی - کلان - انساب، زیرا مبتنی بر مناسبات قومی و قبیله‌ای بود.
 - ۴) خرد و عینی - نهاد فرهنگ - عمیق - عصبیت، زیرا هویت نظام قبیله‌ای را حفظ می‌کرد.

مشاوره می‌دانید که در کنکور جامعه‌شناسی، حذفیاتی وجود ندارد، بنابراین تمام بخش‌های کتاب را به خوبی مطالعه کنید. از همین‌رو، عبارت آخر این تست، از بخش «تمرین کنید» آخر درس ۴ طراحی شده است.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: قوانین حقوق بشر، پدیده‌ای ذهنی و کلان است.
 عبارت دوم: مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادها که نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی را رفع می‌کند، نهاد اجتماعی نام دارد.
 عبارت سوم: عبارت «دانایی بهتر از نادانی است.»، لایه ارزش در نهاد تعلیم و تربیت را نشان می‌دهد.
 عبارت چهارم: در جهان جاهلی، علم انساب برترین علوم بود، زیرا هویت نظام قبیله‌ای را حفظ می‌کرد.
 وقتی اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی را در ارتباط با هم در نظر بگیریم نهادهای اجتماعی آشکار می‌شوند. مهم‌ترین نهادهای اجتماعی خانواده، تعلیم و تربیت، سیاست و اقتصاد هستند.

نکته

جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.
 الف) مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادها که نیاز معینی از افراد و جهان اجتماعی را رفع می‌کند، می‌گویند.
 ب) جهان اجتماعی را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها و نیز که به دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد.

امتحان نهایی

۳۳ کدام پدیده‌های اجتماعی به ترتیب «عینی و کلان»، «ذهنی و خرد» و «ذهنی و کلان» هستند؟

- (۱) کنکور سراسری - هنر ایرانی - لباس حج
- (۲) مراسم نخل‌گردانی - لذت‌بردن از یک فیلم - کنکور سراسری
- (۳) کلاس کنکور - ادبیات فارسی - جامعه
- (۴) بورس اوراق بهادار - خاطرات دوران کودکی - عدالت اجتماعی

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۴

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- بورس اوراق بهادار: پدیده‌ای عینی و کلان است، زیرا در کتاب درسی تصویر ساختمان بورس ایران را آورده است، بنابراین به بُعد عینی آن اشاره دارد.
- خاطرات دوران کودکی: ذهنی و خرد است؛ زیرا مخصوص به ابعاد فردی ما می‌باشد و ربطی به ساختارهای اجتماعی ندارد، از طرفی، از آن‌جا که در ذهن ما قرار دارد، ذهنی محسوب می‌شود. اشاره به یک مقطع خاص از زندگی (دوران کودکی) می‌کند، پس خرد است.
- عدالت اجتماعی: مانند هر ارزش دیگری، ذهنی و کلان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): عینی و کلان - کلان - ذهنی و کلان - عینی و خرد
- گزینه (۲): عینی و کلان - کلان - ذهنی و خرد - عینی و کلان
- گزینه (۳): عینی و خرد - کلان - کلان - عینی و کلان

مراسم نخل‌گردانی عینی است، چون در دنیای بیرونی رخ می‌دهد و قابل مشاهده است و کلان است، زیرا مراسمی نمادین و سمبلیک می‌باشد، چون یک آیین جمعی، فرهنگی و ساختاریافته است که معنای اجتماعی دارد، نه صرفاً رفتاری فردی. اگر در گزینه‌ها عبارت «میان» داشتیم نیز می‌توانست درست باشد، ولی زمانی که نخل‌گردانی اشاره به یک مکان یا شهر یا منطقه خاصی داشته باشد خرد است.

نکته

۳۴

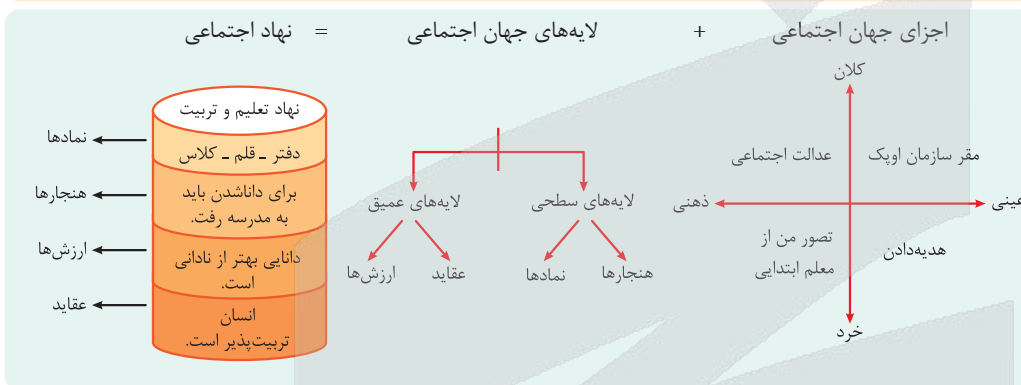
به ترتیب، کدام گزینه در مورد لایه‌های جهان اجتماعی درست است و حذف کدام لایه، منجر به «فروپاشی» جهان اجتماعی می‌شود؟

- ۱) لایه‌های جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند. - لایه‌های عمیق، یعنی ارزش‌ها و هنجارها.
- ۲) عقاید کلان، عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند. - لایه‌های عمیق، یعنی عقاید و ارزش‌ها.
- ۳) لایه‌های سطحی جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند. - لایه‌های سطحی، یعنی هنجارها و ارزش‌ها.
- ۴) عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی، ارزش‌های کلانی هستند که بر هنجارهای اجتماعی تأثیر می‌گذارند. - لایه‌های سطحی، یعنی هنجارها و نمادها.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهد: درس ۴

کارت‌های دانش Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند.
- اگر لایه‌های عمیق، یعنی عقاید و ارزش‌ها حذف شوند، جهان اجتماعی فرومی‌پاشد.
- بخش‌هایی که تأثیر تعیین‌کننده بر جهان اجتماعی دارند و فراگیر هستند و کم‌تر در معرض تغییر قرار می‌گیرند لایه‌های عمیق هستند.
- نمادها سطحی‌ترین لایه جهان اجتماعی هستند. بخش‌هایی که تأثیرات محدودتری دارند و بیشتر در معرض تغییر هستند و با حذف آن‌ها جهان اجتماعی تداوم می‌یابد.

۳۵

کدام یک از عبارتهای زیر نادرست هستند؟

الف) جامعه‌ای که جهان را به زندگی دنیا محدود می‌کند و دل به آن می‌سپارد، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهای خود را متناسب با همان شکل می‌دهد.

ب) ورود پدیده‌های طبیعی به جهان اجتماعی، باعث گسترش آن می‌شود.

ج) هیچ جامعه‌ای بی‌نیاز از هنجارها و نمادها نیست؛ هنجارها و نمادها برحسب شرایط، در زمینه‌های مختلف غیر قابل تغییرند.

د) مهم‌ترین دلیل کاهش جمعیت در ایران، عدم تمایل زنان به فرزندآوری است.

۱) «الف» - «ب»

۲) «ب» - «ج»

۳) «ج» - «د»

۴) «الف» - «د»

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبهد: درس‌های ۲، ۳ و ۴

درس‌Box

عقاید و ارزش‌ها عمیق‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی هستند. عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند. باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به اصل جهان، جایگاه انسان در آن و تفسیرشان از زندگی و مرگ خود، عمیق‌ترین پدیده‌های اجتماعی به حساب می‌آیند.

بررسی عبارتهای نادرست:

ج) هیچ جامعه‌ای بی‌نیاز از هنجارها و نمادها نیست؛ ولی هنجارها و نمادها برحسب شرایط، در زمینه‌های مختلف قابل تغییرند.

د) مهم‌ترین دلیل کاهش جمعیت در ژاپن، عدم تمایل زنان به فرزندآوری است.

هنجارها و نمادها برحسب شرایط، در زمینه‌های مختلف قابل تغییرند و تغییر برخی از آنها تا زمانی که به تغییر در لایه‌های عمیق منجر نشود، موجب تحول و تغییر بنیادین جهان اجتماعی نمی‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

• عَيْنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٣٦-٤٣):

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا﴾:

۳۶

- ١) و به سوی قوم، نوح را فرستادیم تا نهصد و پنجاه سال در میانشان اقامت کند!
- ٢) و ما نوح را به سوی مردمش فرستاده‌ایم، پس او هزار و پنجاه سال در میان آنان بزیست!
- ٣) و نوح را به سوی قومش فرستاده‌ایم، پس نهصد و پنجاه سال در میان آن‌ها درنگ کرد!
- ٤) و نوح را به سوی مردمش برای پیامبری فرستاده‌ام و او هزار سال پنجاه سال کم در میانشان اقامت کرد!

مشاوره توی آزمون‌های تستی اولین سؤال آیه است، پس باید ترجمه آیه‌های فصل یا فصل‌های مشخص شده از کتاب درسی رو بخونی. به طور کلی برای پاسخ به تست‌های ترجمه، باید به نوع فعل (ماضی، مضارع، آینده، امر، نهی و ...) و صیغه‌ش (غایب، مخاطب و متکلم)، اسم مفرد و جمع به‌ویژه جمع مکتور و ضمیر به‌ویژه ضمیرای متصل دقت بشه.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۲

ترجمه فعل‌های آیه رو بررسی کن!

درسی Box

در ترجمه فعل‌ها به نوع و صیغه آن‌ها توجه شود.

● فعل ماضی = ماضی ساده

● مثال **دَهَبَ**: رفت کَتَبْنَا: نوشتیم جَلَسْتُمْ: نشستید

● قَدْ + فعل ماضی = ماضی نقلی

● مثال **قَدْ دَهَبَ**: رفته است قَدْ كَتَبْنَا: نوشته‌ایم قَدْ جَلَسْتُمْ: نشسته‌اید

قَدْ أَرْسَلْنَا (قد + ماضی متکلم مع‌الغیر): فرستاده‌ایم (رد گزینه‌های (١) و (٤)) - قَوْمِهِ (اسم + ضمیر): قومش، مردمش (رد گزینه (١)) - حرف عطف «ف» در «فَلَبِثَ»: پس، و (رد گزینه (١)) - لَبِثَ (ماضی): درنگ کرد، اقامت کرد (رد گزینه‌های (١) و (٢)) - أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا: نهصد و پنجاه سال، هزار سال پنجاه سال کم (رد گزینه (٢))
خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه (١): ضمیر «ه» در «قَوْمِهِ» ترجمه نشده است. - «فرستادیم» برای «قَدْ أَرْسَلْنَا» و «تا اقامت کند» برای «فَلَبِثَ» خطا هستند.

گزینه (٢): «هزار و پنجاه» برای «أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ» و «بزیست» برای «لَبِثَ» خطا هستند.

گزینه (٤): «برای پیامبری» اضافه آمده است. - «فرستاده‌ام» برای «قَدْ أَرْسَلْنَا» خطاست.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«كَانَ الْمُعَلِّمُ يَقُولُ فِي حِصَّةِ الْفِيزِيَاءِ أَنَّ الْكِلَابَ تَقْدِرُ عَلَيَّ سَمَاعِ صَوْتِ السَّاعَةِ مِنْ مَسَافَةِ أَرْبَعِينَ قَدَمًا»:

- ۱) معلم در زنگ فیزیک می گفت که سگها می توانند صدای ساعت را از فاصلهٔ چهل قدمی بشنوند!
- ۲) در زنگ فیزیک معلم می گوید که سگ می تواند صدای ساعت را از مسافت چهار قدمی بشنود!
- ۳) در زنگ فیزیک بود که معلم می گفت سگها می توانند صدای ساعت را از چهل قدم دورتر بشنوند!
- ۴) معلم فیزیک می گفت که سگها توانایی شنیدن صدای زنگ ساعت را از فاصلهٔ چهل قدمی دارند!

مشاوره توجه به نوع فعل (ماضی، مضارع، آینده، امر، نهی و ماضی استمراری) و صیغه‌ش (غایب، مخاطب و متکلم)، اسم مفرد و جمع به‌خصوص جمع مکسر و ترکیب اضافی در تشخیص گزینه درست خیلی کمک می‌کند. آگه عدد اصلی یا ترتیبی توی جمله اومده باشه، حتماً گزینه رد می‌کنه؛ پس بهتره مبحث عدد رو یاد بگیری.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۲

فعل و جمع مکسر رو بررسی کن. به عدد هم توجه کن.

اعداد اصلی، معدود دارند.

مثال

کِتَابٌ وَاحِدٌ: یک کتاب مَجَلَّتَانِ اثْنَتَانِ: دو مجله حَمْسَةٌ كُتُبٌ: پنج کتاب ثَلَاثَةٌ وَ أَرْبَعُونَ: چهل و سه

● كَانٌ + فعل مضارع = ماضی استمراری

مثال

كَانَ الطَّالِبُ يَكْتُبُ تَمَرِينَةً: دانش‌آموز تمرینش را می‌نوشت.

درسی Box

پاسخ خیلی تشریحی

كَانَ ... يَقُولُ (كَانَ + مضارع): می‌گفت (ماضی استمراری) (رد گزینه‌های (۲) و (۳)) - الْمُعَلِّمُ: معلم (رد گزینه (۴)) - حِصَّةِ الْفِيزِيَاءِ: زنگ فیزیک (رد گزینه (۴)) - الْكِلَابِ (جمع مکسر): سگها (رد گزینه (۲)) - تَقْدِرُ (مضارع، مفرد مؤنث غایب بعد از جمع مکسر غیرعافل): می‌توانند (رد گزینه‌های (۲) و (۴)) - سَمَاعِ (مصدر بعد از فعل «تَقْدِرُ» به صورت فعل نیز ترجمه می‌شود): بشنوند، شنیدن (رد گزینه (۲)) - صَوْتِ السَّاعَةِ: صدای ساعت (رد گزینه (۴)) - مَسَافَةِ: مسافت، فاصله (رد گزینه (۳)) - أَرْبَعِينَ قَدَمًا: چهل قدم (رد گزینه (۲))

خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): «می‌گوید» برای «كَانَ ... يَقُولُ» - «سگ می‌تواند ... بشنود» برای «الْكِلَابِ تَقْدِرُ عَلَيَّ سَمَاعِ» و «چهار» برای «أَرْبَعِينَ» خطا هستند.

گزینه (۳): «بود که معلم می‌گفت» برای «كَانَ الْمُعَلِّمُ يَقُولُ» و «دورتر» برای «مَسَافَةِ» خطا هستند.

گزینه (۴): «توانایی شنیدن صدای زنگ ساعت را ... دارند» برای «تَقْدِرُ عَلَيَّ سَمَاعِ صَوْتِ السَّاعَةِ» خطاست.

«الطَّالِبُ الَّذِي يُطْفِئُ الْمَكْتَبَ وَ الْمَصَابِيحَ فِي الصَّفِّ الْفَارِغِ، أَوْ الطَّالِبُ الَّذِي يُحَافِظُ عَلَى هُدُوءِ الْمَكْتَبَةِ وَ نِظَافَةِ الْكُتُبِ وَ تَرْتِيبِهَا، يُؤَدِّي مَسْئُولِيَّتَهُ الْاجْتِمَاعِيَّةَ!»:

- ۱) دانش آموز کسی است که در کلاس خالی، کولر و چراغ را خاموش می کند، یا دانش آموز کسی است که آرامش کتابخانه و پاکیزگی کتابها و ترتیب آنها را حفظ می کند، مسئولیت اجتماعی خود را انجام می دهد!
- ۲) دانش آموزی که در کلاس خالی، کولر و چراغها را خاموش کرده و دانش آموزی که حافظ آرامش کتابخانه و پاکیزگی کتابها و ترتیب آنهاست، مسئولیت اجتماعی اش را انجام می دهد!
- ۳) دانش آموزی که در کلاس خالی، کولر و چراغها را خاموش می کند، یا دانش آموزی که کتابخانه را ساکت و کتابها را تمیز و مرتب نگه می دارد، در حال انجام مسئولیت اجتماعی خود است!
- ۴) دانش آموزی که کولر و چراغها را در کلاس خالی خاموش می کند یا دانش آموزی که آرامش کتابخانه و پاکیزگی کتابها و ترتیب آنها را حفظ می کند، مسئولیت اجتماعی خود را انجام می دهد!

مشاوره تشخیص نوع و صیغه فعل، اسم مفرد و جمع به ویژه جمع مکسر، ضمیر به ویژه ضمیرای متصل و ترکیب وصفی و اضافی توی انتخاب گزینه درست کمکت می کنه.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۲

فعلها، جمع مکسر، ضمیر و ترکیب وصفی و اضافی رو بررسی کن.

Hint

کارت Box

فعل مضارع به صورت مضارع اخباری ترجمه می شود.

مثال يَكْتُبُ: می نویسد تَجْلِسُونَ: می نشینید أَخْرُجُ: خارج می شوم

در ترکیب وصفی - اضافی، ضمیر متصل (ه / ه / ها ... كَ / كُنَّ / ي / نا) در نقش مضاف‌إليه به مضاف متصل می شود، ولی در ترجمه به صفت متصل می شود.

مثال مَجَلَّتْنَا النَّافِعَةُ: مَجَلَّةٌ سُوْدَمَنْدٌ مَا

مضاف مضاف‌إليه صفت مضاف و موصوف صفت مضاف‌إليه

اسمهای موصول خاص «الَّذِي / الَّتِي: کسی که، که - الَّذِينَ / اللَّاتِي: کسانی که، که ...» اگر ابتدای جمله بیایند، به معنی «کسی که، کسانی که» هستند و اگر بعد از اسم «أَلْ» دار بیایند، به معنای حرف ربط «که» هستند.

مثال

الَّذِي يَجْتَهِدُ يَنْجَحُ: کسی که تلاش می کند، موفق می شود.

الَّتَلْمِيذُ الَّذِي يَجْتَهِدُ يَنْجَحُ: دانش آموزی که تلاش می کند، موفق می شود.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

الطَّالِبُ الَّذِي (اسم «أَلْ» دار + موصول خاص): دانش آموزی که (رد گزینه ۱) - يُطْفِئُ (مضارع): خاموش می کند (رد گزینه ۲) - المصابيح (جمع مکسر): چراغها (رد گزینه ۱) - يُحَافِظُ (مضارع): حفظ می کند، نگه می دارد (رد گزینه ۲) - هُدُوءِ الْمَكْتَبَةِ وَ نِظَافَةِ الْكُتُبِ وَ تَرْتِيبِهَا (ترکیبهای اضافی): آرامش کتابخانه و پاکیزگی کتابها و ترتیب آنها (رد گزینه های ۲) و (۳) - يُؤَدِّي (مضارع): انجام می دهد (رد گزینه ۳)

خطاهای سایر گزینه ها:

گزینه ۱): دانش آموز کسی است که «الطَّالِبُ الَّذِي» و «چراغ» برای «المصابيح» خطاست.

گزینه ۲): «خاموش کرده» برای «يُطْفِئُ» و شکل ترکیب اضافی «حافظ آرامش ... آن هاست.» برای «يُحَافِظُ عَلَيَّ هُدُوءِ ...» خطاست.

گزینه ۳): «کتابخانه را ساکت و کتابها را تمیز و مرتب» برای «هُدُوءِ الْمَكْتَبَةِ وَ نِظَافَةِ الْكُتُبِ وَ تَرْتِيبِهَا» و شکل ترکیب اضافی «در حال انجام مسئولیت اجتماعی خود است.» برای «يُؤَدِّي مَسْئُولِيَّتَهُ الْاجْتِمَاعِيَّةَ» خطا هستند.

۳۹

«خَلَقَ اللَّهُ الشَّمْسَ الَّتِي جَدَّوْثُهَا مُسْتَعْرَةٌ وَلَكِنَّهُ وَضَعَهَا فِي مَسَافَةٍ مُنَاسِبَةٍ مِنَ الْأَرْضِ حَتَّى تَكُونَ مُفِيدَةً لِلْمَخْلُوقَاتِ عَلَى الْأَرْضِ!»:

- ۱) خدا خورشیدی را که پاره آتش آن فروزان است خلق کرد، ولی آن را در فاصله‌ای مناسب از زمین قرار داد تا موجودات زمین از آن سود ببرند!
- ۲) خداوندی که خورشید را آفرید، اخگرهایش را شعله‌ور کرد، اما او آن را به طور مناسب از زمین فاصله داد تا برای موجودات روی زمین مفید باشد!
- ۳) خداوند خورشیدی را که پاره آتشش فروزان است آفرید، اما آن را در فاصله مناسبی از زمین قرار داد تا برای موجودات روی زمین سودمند باشد!
- ۴) خداوند خورشید را آفرید که اخگر آن شعله‌ور است، ولی او زمین را در فاصله مناسبی از آن قرار داد تا برای موجودات زمین سودمند شود!

مشاوره تشخیص نوع و صیغه فعل، اسم مفرد و جمع به‌ویژه جمع مکتسر، بازی و جابه‌جایی کلمات در ساختار ترجمه، ترکیب وصفی و اضافی و ضمائر متصل توی انتخاب گزینه درست کمکت می‌کند.

پاسخ: گزینه ۳

زیربمبت: درس ۱

فعل‌ها رو بررسی کن! به ترکیب وصفی توجه کن! بازی کلمات رو هم ببین!

Hint

دروس Box

اگر فعل در جمله نباشد، در ترجمه فعل اسنادی «است، هستم، هستند، ...» می‌آید.

مثال

التِّلْمِيزُ مُجِدٌّ: دانش آموز، کوشا است.

المُعَلِّمُونَ فِي الصَّفِّ: معلمان، در کلاس هستند.

حَتَّى + مضارع = تا + مضارع التزامی (ب + بن مضارع + شناسه)

مثال حَتَّى تَكْتُبُوا: تا بنویسید حَتَّى يَخْرُجَ: تا خارج بشود

پاسخ خیلی تشریحی ✓

خَلَقَ اللَّهُ الشَّمْسَ الَّتِي ...: خدا خورشیدی را که ... خلق کرد، خداوند خورشیدی را که ... آفرید، خداوند خورشید را آفرید که ... (رد گزینه ۲) - جَدَّوْثُهَا مُسْتَعْرَةٌ: پاره آتش آن فروزان است، پاره آتشش فروزان است، اخگر آن شعله‌ور است. (رد گزینه ۲) - وَضَعَهَا فِي مَسَافَةٍ مُنَاسِبَةٍ مِنَ الْأَرْضِ: آن را در فاصله مناسبی از زمین قرار داد، آن را در فاصله‌ای مناسب از زمین قرار داد. (رد گزینه‌های ۲) و (۴) - حَتَّى تَكُونَ: تا باشند (رد گزینه‌های ۱) و (۴) - حَتَّى تَكُونَ مُفِيدَةً لِلْمَخْلُوقَاتِ عَلَى الْأَرْضِ: تا برای موجودات روی زمین سودمند باشد. (رد گزینه‌های ۱) و (۴)

خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «تا موجودات زمین از آن سود ببرند.» برای «حَتَّى تَكُونَ مُفِيدَةً لِلْمَخْلُوقَاتِ عَلَى الْأَرْضِ» خطاست.

گزینه ۲: «خداوندی که خورشید را ...» برای «اللَّهُ الشَّمْسُ الَّتِي ...» و «اخگرهایش را شعله‌ور کرد.» برای «جَدَّوْثُهَا مُسْتَعْرَةٌ» خطا هستند.

گزینه ۴: جابه‌جایی کلمات در «او زمین را در فاصله مناسبی از آن قرار داد.» برای «وَضَعَهَا فِي مَسَافَةٍ مُنَاسِبَةٍ مِنَ الْأَرْضِ» - «تا شود» برای «حَتَّى تَكُونَ» و «موجودات زمین» برای «لِلْمَخْلُوقَاتِ عَلَى الْأَرْضِ» خطا هستند.

(سؤال ۵ قسمت ج) - شبه‌نهایی فرادر ۱۴۰۳

ترجم الآیة و الحدیث و العبارات التالیة إلی الفارسیة:
ج) نَنْظُرُ إِلَيَّ الشَّمْسِ الَّتِي جَدَّوْثُهَا مُسْتَعْرَةٌ.

امتحان نهایی

عربی، زبان قرآن

عین الخطأ: ۴۰

- (۱) لَا تَنْظُرُوا إِلَى كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ وَصَوْمِهِمْ وَكَثْرَةِ حَجِّهِمْ!؛ به بسیاری نمازشان و روزه‌شان و بسیاری حج‌گزاردن ننگرید!
- (۲) وَلَكِنْ انظُرُوا إِلَى صِدْقِهِمْ وَالتَّزَامِهِم بِالْعَهْدِ!؛ ولی به راستگویی و پایبندی آن‌ها به عهد و پیمان بنگرید!
- (۳) مَا أَجْمَلَ غَابَاتِ مَازَنْدِرَانَ وَبُخَيْرَتَهَا الْكَبِيرَةَ!؛ جنگل‌های مازندران و دریاچه بزرگش چه زیباست!
- (۴) أَنْزَلَ الْعُمَّالُ الْبِضَائِعَ فَفَرَّغَتِ السَّيَّارَةُ!؛ کارگران کالا را پایین آوردند و ماشین را خالی کردند!

مشاوره از تست‌های چهاربه‌چهار نترس! به خرده زمان‌بره، ولی خوبی‌ش اینه برای هر عبارت، به ترجمه اومده که یا درسته یا غلط؛ اگر تمرین و تکرار کنی، می‌شه نقطه قوت.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهم: درس‌های ۱ و ۲

به فعل و جمع مکسر دقت کن!

Hint

کرتس Box

● فعل ماضی = ماضی ساده

● مثال کَتَبَ: نوشت جَلَسُوا: نشستند

● فعل نهی مخاطب = امر منفی

● مثال لَا تَكْتُبْ: ننویس لَا تَخْرُجُوا: خارج نشوید

● اسلوب تعجب دو بخش دارد: (۱) صیغه تعجب: بر وزن «ما أفعل» (۲) متعجب منه: اسمی که مورد تعجب واقع می‌شود.

● مثال مَا أَسْرَعَ هَذِهِ السَّيَّارَةُ!؛ این خودرو چه سریع است!

شکل درست ترجمه: «البضائع (جمع مکسر): کالاها - فَرَّغَتِ: خالی شد»

ترجمه عبارت: «کارگران کالاها را پایین آوردند و ماشین خالی شد!»

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۴۱ عین الصّحیح:

- ۱) هَذِهِ الْأَشْجَارُ وَ عُصُوبُهَا النَّضْرَةُ نَمَتْ مِنْ حَبَّةٍ: این درختان و شاخه‌تر و تازه‌شان از دانه‌ای رشد کردند!
- ۲) سَافَرْنَا إِلَى قَرْيَةٍ، لِأَنَّنا بِحَاجَةٍ إِلَى الْهُدُوءِ: به روستایی سفر کردم، چون به آرامش نیاز داشتم!
- ۳) شَكَرْتُ الْمُدِيرَةَ خَمْسًا وَعَشْرِينَ طَالِبَةً فِي الْأَصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ: خانم مدیر در صف صبحگاهی از بیست و پنج دانش‌آموز تشکر کرد!
- ۴) الْقَمَرُ كَوَكَبٌ يَدُورُ حَوْلَ الْأَرْضِ؛ وَ ضِيَاؤُهُ مِنَ السَّمْسِ: سیاره ماه دور زمین می‌چرخد؛ و نورش از خورشید است!

مشاوره شناخت و ترجمه فعل‌ها همیشه مورد توجه طراحه، پس بهتره نوع و صیغه و معادل فارسی فعل‌ها رو یاد بگیری.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهد: درس‌های ۱ و ۲

به صیغه فعل‌ها توجه کن!

بعد از اسم اشاره مثنی و جمع، اسم «أل» دار بیاید، اسم اشاره به صورت مفرد ترجمه می‌شود و اگر اسم بدون «أل» بیاید، اسم اشاره جمع ترجمه می‌شود.

مثال

هُؤُلَاءِ، طَالِبَاتٌ مُجِدَّاتٌ: این‌ها، دانش‌آموزانی کوشا هستند.

هُؤُلَاءِ الطَّالِبَاتُ، مُجِدَّاتٌ: این دانش‌آموزان، کوشا هستند.

فعل ماضی = ماضی ساده

مثال کتَبَ: نوشت جَلَسْتُمْ: نشستید خَرَجْنَا: خارج شدیم

فعل مضارع = مضارع اخباری (می + بن مضارع + شناسه)

مثال يَذْهَبُ: می‌رود تَكْتُوبُ: می‌نویسید تَكْتُبُ: می‌نویسیم

شکل درست ترجمه در سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱: (۱) عُصُوبٌ (جمع مکسر): شاخه‌های - عُصُوبُهَا النَّضْرَةُ (جمع مکسر در ترکیب وصفی - اضافی): شاخه‌های تر و تازه‌شان
- گزینه ۲: (۲) سَافَرْنَا (ماضی، متکلم مع‌الغیر): سفر کردیم - لِأَنَّنا (لِأَنَّ + ضمیر «نا») بِحَاجَةٍ: چون [ما] نیاز داشتیم (با توجه به فعل ماضی «سافَرْنَا»).
- گزینه ۴: (۴) الْقَمَرُ كَوَكَبٌ... ماه سیاره‌ای است که ... - الْقَمَرُ كَوَكَبٌ يَدُورُ حَوْلَ الْأَرْضِ؛ ... : ماه سیاره‌ای است که دور زمین می‌چرخد؛ ...

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«سه نفر از همسایه‌ها از آن‌چه در خیابان دوم اتفاق افتاد، به ما خبر دادند!»:

- ۱) أَخْبَرْنَا ثَلَاثَةَ مِنَ الْجِيرَانِ بِمَا حَدَّثَ فِي الشَّارِعِ الثَّانِي!
- ۲) أَخْبَرْنَا ثَلَاثَةَ مِنَ الْجِيرَانِ بِمَا حَدَّثَ فِي الشَّارِعِ الْاِثْنَيْنِ!
- ۳) أَخْبَرْنَا ثَلَاثَةَ جِيرَانٍ بِمَا حَدَّثَ فِي الشَّارِعِ الْاِثْنَيْنِ!
- ۴) أَخْبَرْنَا ثَلَاثَةَ مِنَ الْجِيرَانِ بِمَا حَدَّثَ فِي الشَّارِعِ الثَّانِي!

مشاوره توی تست‌های فارسی به عربی، باید به زمان و شخص فعل فارسی و هم‌زمان به نوع و صیغه فعل‌ها در گزینه‌ها توجه کرد؛ همچنین باید تناسب کلمات رو بررسی کرد! اگر اعداد در عبارت اومده، باید به شکل عدد اصلی و تناسبش با معدود و تناسب عدد ترتیبی با اسم قبل توجه کرد.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۲

صیغه فعل رو بررسی کن! عدد اصلی و ترتیبی رو هم بررسی کن!

● عدد ترتیبی «الأول: یکم» بر وزن «أفعل» و اعداد «الثاني ... العاشر: دوم ... دهم» و بخش اول اعداد «الحادي عشر ... التاسع عشر: یازدهم ... نوزدهم» و بخش اول اعداد «الواحد و العشرون ... التاسع و التسعون» بر وزن «فعل» است.

● اعداد ترتیبی عقود حرف «آله» دارند.

● **مثال العِشْرُونَ:** بیستم **التَّسْعُونَ:** نودم

● اعداد ترتیبی در نقش صفت شبیه اسم قبل از خود هستند.

● **مثال الدَّرْسُ الثَّلَاثُ:** درس سوم

ثلاثة من الجيران (عدد اصلی + من): سه نفر از همسایه‌ها (رد گزینه‌های (۳) و (۴) - الثاني (عدد ترتیبی): دوم (رد گزینه‌های

(۲) و (۳) - أَخْبَرْنَا (فعل ماضی، مفرد مذکر غایب + ضمیر «نا»): به ما خبر دادند (رد گزینه (۲))

خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): «أَخْبَرْنَا» برای «به ما خبر دادند» و «الاثنين» برای «دوم» خطا هستند.

گزینه (۳): «ثلاثة جيران» برای «سه نفر از همسایه‌ها» و «الاثنين» برای «دوم» خطا هستند.

گزینه (۴): «ثلاثة» برای «سه» خطاست.

Hint

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عَيْنِ الْمُنَاسِبِ فِي الْمَفْهُومِ: «أَنْظُرْ إِلَى مَا قَالَا وَ لَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ قَالَا»:

۴۳

هر سخن وقتی و هر نکته مکانی دارد	(۱) با خرابات نشینان ز کرامات ملاف
گو تو خوش باش که ما گوش به احق نکنیم	(۲) گر بدی گفت حسودی و رفیقی رنجید
نگر تا کسدام آیدت دلپذیر	(۳) سخن بشنو و بهترین یاد گیر
پشیمان نگشت از خموشی کسی	(۴) پشیمان ز گفتار دیدم بسی

مشاوره سوالات مفهوم از آیات، احادیث و ضرب‌المثل‌های کتاب درسی طرح می‌شوند، اما گزینه‌ها علاوه بر کتاب درسی از شعرها و حدیث‌های مرتبط که خارج از کتابه هم می‌آید؛ پس آگه تو هم به شعر، ضرب‌المثل و کتاب‌های ادبی علاقه داری، در انتخاب گزینه مورد نظر طراح تواناتری.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱

مفهوم حدیث صورت سؤال در مورد «توجه به سخن خوب است، نه سخنگو»!

با توجه به ترجمه حدیث «به آن چه گفته است بنگر و به آن که گفته است ننگر!» گزینه (۳) مناسب است.

Hint

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(سؤال ۸۹ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

عَيْنِ الْأَنْسَبِ فِي الْمَفْهُومِ: «أَنْظُرْ إِلَى مَا قَالَا وَ لَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ قَالَا»:

سخن‌های نادان ستوهی ده است!	(۱) سخن از سخنگوی دانا به است
ز گفت خردمند برتر چه چیز!	(۲) بگو آن چه دانی و بفزای نیز
	(۳) اقبل الحقَّ ممَّنْ أُنَاكَ به من صغیر و کبیر!
	(۴) الکلام کالدواء، قلبه ینفع و کثیره قاتل!

● اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ (٤٤-٤٦):

«كُرَّةُ الْقَدَمِ هِيَ وَاحِدَةٌ مِنْ أَحَبِّ الرِّيَاضَاتِ الْجَمَاعِيَّةِ؛ وَ يُمَارِسُهَا أَكْثَرُ مِنْ مِئَتَيْنِ وَ خَمْسِينَ مِليُونِ شَخِصٍ فِي أَنْحَاءِ الْعَالَمِ، وَ يَكُونُ عَدَدُ مُتَابِعِيهَا أَكْثَرَ مِنْ مِليَارِ شَخِصٍ، وَ أَصْبَحَتْ هَذِهِ الرِّيَاضَةُ هِيَ الرِّيَاضَةُ الْأُولَى لِلْفَرْحِ وَ التَّجَارَةِ. تَتَعَكَّسُ نَتَائِجُ كُرَّةِ الْقَدَمِ عَلَى ثِقَافَاتِ الشُّعُوبِ وَ حَضَارَاتِهَا غَالِبًا. عَلَى سَبِيلِ الْمَثَالِ، الْبِرَازِيلِ مَعْرُوفَةٌ بِسَبَبِ الْفَرِيقِ الَّذِي حَصَلَ عَلَيْهِ كَأْسُ الْعَالَمِ خَمْسَ مَرَّاتٍ، وَ تُلَعَبُ مَبَارَاةُ كُرَّةِ الْقَدَمِ بَيْنَ الْفَرِيقَيْنِ يَتَكُونُ كُلُّ مِنْهُمَا مِنْ أَحَدٍ عَشَرَ لَاعِبًا، وَ تَكُونُ مُدَّةُ الْمَبَارَاةِ تَسْعِينَ دَقِيقَةً وَ تُقَسَّمُ عَلَى شَوْطَيْنِ (نِيْمَةٍ) مُدَّةُ كُلِّ مِنْهُمَا خَمْسَةٌ وَ أَرْبَعُونَ دَقِيقَةً. الْفَرِيقُ الَّذِي يُسَجِّلُ (ثَبْتَ مِى كَنْد) أَهْدَافًا أَكْثَرَ مِنْ خَصْمِهِ هُوَ الْفَائِزُ.»

ترجمه متن:

«فوتبال یکی از محبوب‌ترین ورزش‌های گروهی است؛ بیش از دویست و پنجاه میلیون نفر در سراسر جهان آن را انجام می‌دهند، و دنبال‌کنندگان آن بیش از یک میلیارد نفر می‌باشند. و این ورزش، ورزش اول شادی و تجارت شده است. نتایج فوتبال اغلب در فرهنگ‌های ملت‌ها و تمدن‌شان منعکس می‌شود. به عنوان مثال، برزیل به خاطر تیمی که پنج بار جام جهانی را به دست آورده، شناخته شده است. مسابقه فوتبال بین دو تیم برگزار می‌شود که هر یک از آن‌ها از بازده بازیکن تشکیل می‌شود، و مدت مسابقه نود دقیقه می‌باشد، و به دو نیمه تقسیم می‌شود که مدت هر یک از آن‌ها چهار و پنج دقیقه است. تیمی که گل‌های بیشتری نسبت به حریف خود ثبت کند برنده است.»

عَيْنَ الصَّحِيحِ حَسَبَ النَّصِّ:

۴۴

- (١) إِنَّ كُرَّةَ الْقَدَمِ هِيَ تِجَارَةٌ رِیَاضِيَّةٌ!
- (٢) تَلَعَبُ خَمْسَةٌ وَ عِشْرُونَ مِليُونِ شَخِصٍ كُرَّةَ الْقَدَمِ!
- (٣) فِي مَبَارَاةِ كُرَّةِ الْقَدَمِ، يُوجَدُ اثْنَانِ وَ عِشْرُونَ لَاعِبًا فِي الْمُسْتَطِيلِ الْأَخْضَرِ!
- (٤) كُلُّ شَوْطٍ مِنْ مَبَارَاةِ كُرَّةِ الْقَدَمِ هُوَ تَسْعُونَ دَقِيقَةً!

مشاوره برای پاسخ به تست‌های درک مطلب، بهتره یک بار درک مطلب رو سریع بخونی تا هم مفهوم کلی متن رو درک کنی و هم زیر جزئیات خط بکشی. سوالات درک مطلب بیشتر جزءبینی است، یعنی از مطالب جزئی متن میاد و کمی هم کل‌بینی است، یعنی از مفهوم کلی متن میاد و حتی ممکنه عبارتی خارج از متن، ولی مرتبط با مفهوم متن نیز آورده شه.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهمت: درس ۲

تذکر: صورت تست رو با دقت بخون و بعد تمام گزینه‌ها رو بررسی کن و در صورت نیاز، به متن مراجعه کن تا گزینه درست یا خطا رو انتخاب کنی!

ترجمه گزینه‌ها:

- گزینه (١): فوتبال یک تجارت ورزشی است! (خطا)
 گزینه (٢): بیست و پنج میلیون نفر فوتبال بازی می‌کنند! (خطا)
 گزینه (٣): در مسابقه فوتبال بیست و دو بازیکن در مستطیل سبز وجود دارند! (درست)
 گزینه (٤): هر نیمه از فوتبال نود دقیقه است! (خطا)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عین الخطأ حسب النص: ۴۵

- (۱) لقد فازت البرازيل بكأس العالم خمس مرات!
- (۲) الفريق الذي يسجل أهدافاً أقل في كل مباراة يفوز!
- (۳) تلعب كرة القدم كفريق!
- (۴) عدد متابعي كرة القدم تجاوز مليار شخص!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهمت: درس ۲

ترجمه گزینه‌ها:

- گزینه (۱): برزیل پنج بار در جام جهانی برنده شده است! (درست)
- گزینه (۲): تیمی که در هر مسابقه گل‌های کم‌تری بزند، برنده می‌شود! (خطا)
- گزینه (۳): فوتبال به صورت تیمی بازی می‌شود! (درست)
- گزینه (۴): تعداد دنبال‌کنندگان فوتبال از یک میلیارد نفر گذشت! (درست)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۴۶

عین الخطأ للكلمات المعينة في النص:

- (۱) تنعكس: فعلٌ مضارعٌ - مصدره «انعكاس» - صيغته مفردٌ مؤنثٌ غائبٌ
- (۲) يتكوّن: فعلٌ مضارعٌ على وزن «يتفعل» - حروفه الأصلية: ك و ن - مفرد مذکر غائب
- (۳) خمس: من الأعداد الأصلية و معدوده «مئات» مضافٌ إليه - مذکر
- (۴) الرياضات: اسمٌ - جمعٌ مكسرٌ - مضافٌ إليه و صفته «الجماعية»

مشاوره برای پاسخ به تیب سؤالی که گزینۀ خطا رو برای چهار کلمۀ خط کشیده شده در متن می‌خواد، باید خصوصیات فردی اسم و فعل رو که تا الان یاد گرفتی، به دقت بررسی کنی تا خطا پیدا بشه. اگه زیر عدد خط کشیده، تشخیص اصلی یا ترتیبی بودن اون و حتی نقش و معدودش هم مورد سؤاله. در صورت آوردن نقش مضاف‌إلیه و صفت برای اسم، به متن مراجعه کن و ببین در ترکیب وصفی اومده یا اضافی.

پاسخ: گزینۀ ۴

زیرمبدا: درس‌های ۱ و ۲

درس‌Box

فعل مضارع در صیغۀ مفرد مؤنث غایب با صیغۀ مفرد مذکر مخاطب مشابه است و فقط از جمله می‌توان صیغۀ آن‌ها را تشخیص داد.

مثال تکثب الطالبۀ تمرینها: دانش‌آموز [دختر] تمرینش را می‌نویسد.

مضارع، مفرد مؤنث غایب فاعل مؤنث ضمیر متصل، مفرد مؤنث غایب

یا طالب، هل تکثب تمرینت؟ ای دانش‌آموز، آیا تمرینت را می‌نویسی؟

مندا کلمۀ پرسشی مضارع، مفرد مذکر مخاطب ضمیر، مفرد مذکر مخاطب

جمع مؤنث سالم با آوردن «ات» در آخر اسم مفرد مؤنث ساخته می‌شود. (البته با حذف «ة / ة» از آخر مفرد مؤنث)

مثال معلمة ← معلّمات

جمع مکسر از شکستن مفرد کلمه با وزن‌های سماعی ساخته می‌شود.

مثال کتاب ← کُتُب

گاهی یک اسم، نقش «مضاف‌إلیه» را برای اسم قبل (مضاف) دارد، ولی خودش «موصوف» برای «صفت» بعدش است.

مثال ذهبت إلى السوق ليشراء الكُتُب المدرسيّة: برای خرید کتاب‌های درسی به بازار رفتیم.

مضاف مضاف‌إلیه صفت و موصوف

برای جمع غیرعاقل (غیرانسان)، صفت به صورت مفرد مؤنث می‌آید.

مثال الكُتُب النّافعة: کتاب‌های سودمند

معدود اعداد اصلی «ثلاثة إلى عشرة (۳ تا ۱۰)» و «مئة (۱۰۰)» و «ألف (هزار)» نقش مضاف‌إلیه را دارد.

شکل درست خطا: «جمع مکسر» ← جمع سالم للمؤنث

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● عَيْنِ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٤٧ - ٥٠):

عَيْنِ جَمْعاً مُكْسِراً أَشِيرُ إِلَيْهِ:

٤٧

- (١) هِيَ الْأَمَاكِينُ الَّتِي تَمْتَلِكُهَا الدَّوْلَةُ، وَ يَنْتَفِعُ بِهَا النَّاسُ جَمِيعاً!
- (٢) تِلْكَ الَّتِي تَنْصَحُ مَنْ يَرْمِي الثُّقَايَاتِ عَلَى الْأَرْضِ؛ هَؤُلَاءِ يَعْمَلُونَ بِوَأَجَابَتِهِنَّ!
- (٣) هَذِهِ الْأَحْجَارُ الْجَمِيلَةُ الْغَالِيَةُ ذَاتُ اللَّوْنِ الْأَبْيَضِ!
- (٤) هَؤُلَاءِ الْفَلَاحُونَ يَحْصِدُونَ الْمَحَاصِيلَ فِي الْخَرِيفِ!

مشاوره از جمع سالم و جمع مکسر به شکل مستقیم و غیرمستقیم سؤال میاد و می تونه به صورت ترکیبی با موضوعات دیگه هم بیاد. بهتره موقع خوندن متن درس یا پاسخ به تمرینا، انواع جمع رو هم مشخص کنی.

پاسخ: گزینه ٣

زیرمبحث: درس های ١ و ٢

دنبال جمع مکسری که بعد از اسم اشاره اومده، بگرد!

Hint

درسی Box

● جمع مکسر از شکستن مفرد کلمه با وزن های سمعی ساخته می شود!

● **مثال** یوم ← آیام مدرسه ← مدارس

● جمع مذکر سالم با آوردن «ون / ین» در آخر اسم مفرد مذکر عاقل و صفات آن ساخته می شود.

● **مثال** معلم ← معلمون / معلمین

● جمع مؤنث سالم با آوردن «ات» در آخر اسم مفرد مؤنث ساخته می شود. (البته با حذف «ة / لة» از آخر مفرد مؤنث)

● **مثال** طالبة ← طالبات

● به اسم «آله» در بعد از اسم اشاره، مشاراًلیه می گویند.

● **مثال** هؤلاء المعلمون مجدون: این معلمان کوشا هستند.

اسم اشاره مشاراًلیه

بررسی گزینه ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (١): جمع مکسر «الأماین» آمده، اما با اسم اشاره به آن اشاره نشده است.

گزینه (٢): اسم اشاره «تلك / هؤلاء» آمده، اما جمع مکسری نیامده که به آن اشاره کرده باشند.

گزینه (٣): به جمع مکسر «الأحجار» با اسم اشاره «هذه» اشاره شده است.

گزینه (٤): به جمع مذکر سالم «الفلأحون» با اسم اشاره «هؤلاء» اشاره شده و به جمع مکسر «المحاصيل» اشاره نشده است.

عَيْنِ الْخَطَا عَنْ الضَّمِيرِ (حسب مرجعه):

- ۱) طَلَبَ الْمُعَلِّمُ مَتَى أَنْ تُرْجَمَ الْأَحَادِيثَ لَهُ، فَتَرْجَمْتُهَا!
- ۲) جَاءَ الشَّرْطِيَانِ وَأَخْبَرَهُمَا الْجِيرَانُ بِمَا حَدَّثَ فِي شَارِعِهِمَا!
- ۳) قَبِلَتِ الْمُدْرَسَةُ إِفْتِرَاحَ طَالِبَتِهَا وَقَالَتْ: هَذَا الْإِفْتِرَاحُ حَسَنٌ، وَ سَتَتَعَاوَنُ جَمِيعاً عَلَى الْعَمَلِ بِهِ!
- ۴) اللَّهُ أَنْبَتَ شَجْرَةً مِنْ حَيَّةٍ حَتَّى نَأْكُلَ مِنْ ثَمَارِهَا وَ نَشْكُرَ مِنْهُ!

مشاوره از تناسب جمله (اسم، فعل، ضمیر و ...) توتیپ‌های مختلفی سؤال میاد و یه وقتایی صورت سؤال در مورد تناسب ضمیر با مرجعه که بعد از پیدا کردن ضمیر، مرجعش (اسمی که ضمیر به اون برمی‌گرده) تعیین‌کننده‌ست.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: درس‌های ۱ و ۲

مرجع ضمیر (اسمی که ضمیر بهش برمی‌گرده) رو ببین!

● اگر ابتدای عبارت اسم مثنی باشد یا دو اسم با حرف عطف «و» با هم باشند، ضمیر مناسبشان مثنای غایب است.

مثال

كَتَبَ الطَّالِبَانِ / عَلِيٍّ وَ حُسَيْنٍ (مثنای مذکر) تمارینهما إلی المدرسة: دو دانش‌آموز علی و حسین تمرین‌هایشان را نوشتند.

● اگر ابتدای عبارت جمع مذکر عاقل (انسان) باشد یا سه اسم مذکر عاقل با حرف عطف «و» با هم باشند، ضمیر مناسبشان جمع مذکر غایب است.

مثال

كَتَبَ الطُّلَابُ / عَلِيٍّ وَ حُسَيْنٍ وَ حَسَنٍ (جمع مذکر) تمارینهم فی المدرسة: دانش‌آموزان علی و حسین و حسن تمرین‌هایشان را در مدرسه نوشتند.

● اگر ابتدای عبارت جمع مؤنث عاقل باشد یا سه اسم مؤنث عاقل با حرف عطف «و» با هم باشند، ضمیر مناسبشان جمع مؤنث غایب است.

مثال

تَكْتَبُ الطَّالِبَاتُ / فَاطِمَةَ وَ سَارَا وَ مَرِيْمَ (جمع مؤنث) تمارینهن: دانش‌آموزان / فاطمه و سارا و مریم تمرین‌هایشان را می‌نویسند.

● اگر ابتدای عبارت جمع غیرعاقل (غیرانسان) باشد، ضمیر مناسبش مفرد مؤنث غایب است.

مثال

تَحْمِي الْحَيَوَانَاتِ صِغَارِهَا: حیوانات از بچه‌هایشان محافظت می‌کنند.

● اگر ابتدای عبارت «منادا» بیاید، جمله بعدش حتماً مخاطب است و فقط از نظر صیغه از منادا پیروی می‌کند.

مثال

يَا أَيُّهَا الطَّالِبَاتُ (جمع مؤنث): مَتَى تَكْتَبِينَ تمارینكن: ای دانش‌آموزان، چه وقت تمرین‌هایتان را می‌نویسید؟

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): ضمیر «ه» به مفرد مذکر «المُعَلِّم» برمی‌گردد و ضمیر «ها» در «تَرْجَمْتُهَا» به جمع غیرانسان «الأحاديث» برمی‌گردد و هر دو درست هستند.

گزینه (۲): ضمیر «هما» در «أخبرهما» به اسم مثنای مذکر «الشَّرْطِيَانِ» برمی‌گردد که درست است، اما ضمیر «هما» در «شارعهما» که به جمع مذکر «الجيران» همسایه‌ها» برمی‌گردد، خطاست و باید جمع مذکر غایب «هم» باشد.

گزینه (۳): ضمیر «ها» در «طالبتها» به مفرد مؤنث «المُدْرَسَةُ» برمی‌گردد و ضمیر «ه» در «به» به مفرد مذکر «الإفتراح» برمی‌گردد و هر دو درست هستند.

گزینه (۴): ضمیر «ها» در «ثمارها» به مفرد مؤنث «شجرة» برمی‌گردد و ضمیر «ه» در «منه» به مفرد مذکر «الله» برمی‌گردد و هر دو درست هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۴۹

عین ما لیس فیہ من الأعداد الترتیبیة:

- (۱) الْيَوْمُ الثَّانِي مِنْ أَيَّامِ الْأُسْبُوعِ يَوْمُ الْأَحَدِ!
- (۲) سَافَرْنَا فِي الْيَوْمِ الْأَوَّلِ إِلَى قَرَيْتَيْنِ اثْنَتَيْنِ قُرْبَ مَدِينَتِنَا!
- (۳) ذَهَبْتُ لِمَزَارَةِ الْإِمَامِ الرِّضَا (ع) فِي السَّاعَةِ الْوَاحِدَةِ!
- (۴) لَنَا فِي فُنْدُقِنَا الثَّلَاثِ خَمْسَ حُجْرَاتٍ فَارِغَةً!

مشاوره از اعداد اصلی و ترتیبی در تپ‌های مختلفی سؤال می‌آید. شناخت عددهای اصلی و ترتیبی و یادگیری قواعد عدد و محدود در پاسخ به سؤالات خیلی کمک می‌کند.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۲

توی عبارت باید فقط عدد اصلی باشه!

Hint

کرتس Box

- اعداد «واحد/واحدة: یک - اثنان / اثنتان، اثنین / اثنتین: دو - ثلاثة: سه ... أحدَ عَشَرَ: یازده ... عَشْرُونَ: بیست ... خمسة و عَشْرُونَ: بیست و پنج ... مِئَةٌ: صد ...» که برای شمارش محدود به کار می‌روند، اعداد اصلی هستند.
- اعداد «الأول: یکم - الثاني: دوم ... الحادي عَشَرَ: یازدهم ... العَشْرُونَ: بیستم ... الخَامِسَةُ و العَشْرُونَ: بیست و پنج ... المِئَةُ: صد ...» که رتبه و درجه را نشان می‌دهند، اعداد ترتیبی هستند.
- در ساعت «الواحدة: یک» عدد اصلی و سایر اعداد ترتیبی هستند.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی

- گزینه (۱): «الثاني» در «اليوم الثاني: روز دوم» عدد ترتیبی است.
- گزینه (۲): «الأول» در «اليوم الأول: روز اول» عدد ترتیبی است و «اثنین» در «قريتين اثنتين: دو روستا» عدد اصلی است.
- گزینه (۳): «الواحدة» در «الساعة الواحدة: ساعت یک» عدد اصلی است.
- گزینه (۴): «الثالث» در «فندقنا الثالث: هتل سوم ما» عدد ترتیبی است و «خمس» در «خمس حجرات: پنج اتاق» عدد اصلی است.

۵۰

عَيِّنِ الْفِعْلَ مُعَادِلَ الْأَمْرِ الْمُنْفِي فِي الْفَارْسِيَّةِ:

- (۱) لا؛ اِبْحَثْ فِي الْإِنْتَرْنِتِ عَن هَذِهِ الْمَقَالَةِ!
 (۲) يَا أُخْوَاتِي، لِمَ لَا تَسْتَرْنَ عُيُوبَ صَدِيقَاتِكُنَّ!
 (۳) إِنْ وَجَدْتِ الْحُجْرَةَ فَارْغِي فَلَا تَنْظُرِي إِلَى دَاخِلِهَا!
 (۴) إِنَّ صَدِيقَتَيْنِ لَا تَكْذِبَانِ بَعْضُهُمَا عَلَى الْبَعْضِ!

مشاوره از «لا»ی نفی و نهی و همین‌طور فعل نفی و نهی، هم در ترجمه و هم در قواعد سؤال میاد؛ بنابراین مطالعه و یادگیری این مبحث در هر دو بخش به دانش‌آموز کمک می‌کنه.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس‌های ۱ و ۲

به آخر فعل مضارعی که همراه «لا» آمده توجه کن!

● اگر «لا» بر سر فعل مضارع بیاید و آخرش را تغییر ندهد، لای نفی است. فعل مضارع منفی به صورت «مضارع اخباری منفی» ترجمه می‌شود.

مثال أنت لا تخرُجُ؛ تو خارج نمی‌شوی (مضارع اخباری منفی)

أثما لا تذهبان؛ شما نمی‌روید (مضارع اخباری منفی)

● اگر «لا» علامت آخر مضارع را ساکن (ث) کند و نون آخرش را حذف کند، لای نهی است، فقط نون جمع مؤنث حذف نمی‌شود که برای تشخیص نفی یا نهی بودنش باید از جمله کمک بگیریم. فعل نهی مخاطب به صورت «امر منفی» ترجمه می‌شود.

مثال لا تكتبُ؛ ننویس (امر منفی) لا تخرُجوا؛ خارج نشوید (امر منفی)

● اگر «لا» بر سر فعلی بیاید که بعد از کلمه پرسشی آمده، «لا»ی نفی و آن فعل، فعل نفی است.

مثال لماذا لا تذهبن إلى المكتبة؛ چرا به کتابخانه نمی‌روید؟

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): اِبْحَثْ = امر: جست‌وجو کن (امر)

گزینه (۲): لا تَسْتَرْنَ (لا + مضارع، جمع مؤنث مخاطب؛ بعد از کلمه پرسشی «لِمَ؛ چرا» آمده.) = نفی: نمی‌پوشانید (مضارع اخباری منفی)

گزینه (۳): لا تَنْظُرِي (لا + مضارع، مفرد مؤنث مخاطب؛ با حذف نون از آخر آن) = نهی: نگاه نکن (امر منفی)

گزینه (۴): لا تَكْذِبَانِ (لا + مضارع، مثنای مؤنث غایب؛ بدون حذف نون از آخر آن) = نفی: دروغ نمی‌گویند (مضارع اخباری منفی)

Hint

کارت‌های

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در کدام گزینه به مواردی که اطلاعات درستی درباره هر یک از مراحل پژوهش در تاریخ ارائه می‌دهد، اشاره شده است؟
 الف) تدوین پرسش‌های تحقیق: پرسش‌ها علاوه بر آن که هدف پژوهش را مشخص می‌کنند، مانع از بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش می‌شوند.

ب) گردآوری و تنظیم اطلاعات: مرحله پنجم پژوهش است که در آن پژوهشگر اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق را از منابع و اسناد تاریخی استخراج و سپس تنظیم و دسته‌بندی می‌کند.

ج) تحلیل و تفسیر اطلاعات: تحلیل و تفسیر رویدادهای تاریخی کار ساده‌ای نیست و مورخان برای انجام این کار، نیازمند روش‌ها و مهارت‌های خاصی هستند.

د) گزارش یافته‌های پژوهش: در این مرحله، پژوهشگر پس از شناسایی منابع و اسناد تحقیق، میزان اعتبار، دقت و صحت آن‌ها را ارزیابی می‌کند.

الف - د (۲)

الف - ج (۱)

ب - د (۴)

ب - ج (۳)

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبعض: درس ۱

بررسی موارد نادرست:

ب) گردآوری و تنظیم اطلاعات: در این مرحله (مرحله چهارم)، پژوهشگر اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق را از منابع و اسناد تاریخی استخراج و سپس تنظیم و دسته‌بندی می‌کند.

د) شناسایی منابع: در این مرحله، پژوهشگر پس از شناسایی منابع و اسناد تحقیق، میزان اعتبار، دقت و صحت آن‌ها را ارزیابی می‌کند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه درباره گاهشماری مردمان میان‌رودان که از پیشگامان تنظیم و تدوین گاهشماری بودند، نادرست است؟

(۱) برای رفع اختلاف ناشی از تفاوت روزهای سال خورشیدی و قمری، در هر سه سال، یک سال، سیزده‌ماهه می‌شد.

(۲) در این گاهشماری، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد.

(۳) در میان‌رودان تقویم‌های دیگری به جز تقویم خورشیدی - قمری که در بابل رواج زیادی داشت، رایج بود.

(۴) برای محاسبه یک‌چهارم شبانه‌روز اضافی، هر چهار سال یک روز به سال می‌افزودند و به قولی کبیسه می‌گرفتند.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۲

درس‌Box

مصریان باستان مانند مردم میان‌رودان از پیشگامان تدوین و تنظیم گاهشماری بودند. درباره وضعیت گاهشماری این تمدن بدانید:

- مصریان نیز گاهشماری خورشیدی دقیق و منظمی داشتند.
- آنان سال را ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز محاسبه می‌کردند.
- در گاهشماری مصری، سال به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌شد.
- هم‌چنین برای محاسبه یک‌چهارم شبانه‌روز اضافی، هر چهار سال یک روز به سال می‌افزودند و به قولی کبیسه می‌گرفتند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مردمان بین‌النهرین (میان‌رودان) و مصریان باستان، در تنظیم و تدوین گاهشماری پیشگام بودند. در بین‌النهرین و به خصوص در میان بابل‌ها گاهشماری خورشیدی - قمری رایج بود (درستی گزینه ۳). در این گاهشماری، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد (درستی گزینه ۲). از آن‌جا که سال قمری ۳۵۴ شبانه‌روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک‌چهارم شبانه‌روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند (درستی گزینه ۱).

در گاهشماری اوستایی، چگونه مشکل عقب‌افتادن یک شبانه‌روز در هر ۴ سال از سال حقیقی حل می‌شد؟

(سؤال ۱۱ - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳)

کدام گزینه دربارهٔ مقایسهٔ گاه‌شماری رایج در عصر هخامنشی (۱) و عصر ساسانی (۲) درست است؟

- (۱) (۱) پیش از عصر هخامنشی رایج بود، ولی (۲) در عصر ساسانی به وجود آمد.
 (۲) در (۱) ماه‌ها براساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شده بودند، ولی در (۲) ماه‌ها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده بود.
 (۳) اسامی روزها و ماه‌های سال در (۱) و (۲) براساس اسامی مقدس زرتشتیان نام‌گذاری شده بودند.
 (۴) گاه‌شماری (۱) برخلاف (۲) براساس آیین زرتشت شکل گرفته بود.

مشاوره همان‌طور که می‌دانیم در کنکور سراسری در سال‌های اخیر، سؤالات مقایسه‌ای متعددی طراحی شده‌اند. برای پاسخ به این دسته از سؤالات باید در حین مطالعهٔ کتاب درسی و درس‌پاک‌ها به مطالب و مفاهیم مرتبط دقت کنید. به‌طور مثال در این‌جا دو گاه‌شماری مورد مقایسه قرار گرفتند. در بخش‌های دیگر کتاب تاریخ (۱) نیز مقایسه‌های دیگری انجام گرفته است، مثل مقایسهٔ کتیبه‌های هخامنشی با سنگ‌نگاره‌های اشکانی و ساسانی و بسیاری از این قبیل.

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبحث: درس ۲

محتوای سنگ‌نوشته‌های بیستون و تخت جمشید نشان می‌دهند که گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشته است، اما ماه‌ها براساس فرهنگ و آیین ایرانی نام‌گذاری شده بودند. در گاه‌شماری اوستایی در دورهٔ ساسانیان، ماه‌ها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده بود.

برخلاف آنچه در گزینهٔ (۴) دیدیم، تقویم ساسانیان از آیین زرتشت الهام گرفته است (هم نام تقویم که اوستایی (کتاب مقدس زرتشتیان) است و هم نام‌گذاری ماه‌ها و روزها).

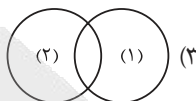
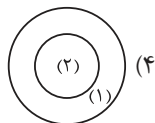
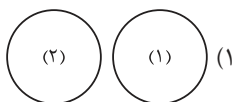
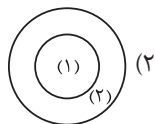
می‌دانیم که گاه‌شماری رایج در عصر هخامنشی همان تقویم خورشیدی - قمری بود که پیش از آن در بابل رواج داشت. هم‌چنین بدانید که تقویم اوستایی پیش از ساسانیان و در عصر اشکانیان مورد استفاده قرار می‌گرفت.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه رابطه مکان باستانی (۱) با آثار باستانی و تاریخی (۲) را به درستی نشان می‌دهد؟

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۳

درس Box

به تفاوت‌ها و شباهت‌های این دو مفهوم دقت کنید:

مکان یا محوطه باستانی: به جاهایی که باستان‌شناسان در آنجا آثار باستانی و تاریخی را مطالعه و در مواردی کشف می‌کنند، **مکان باستانی** گفته می‌شود. برخی از آن‌ها سکونتگاه‌های روستایی یا شهری هستند که چند هکتار وسعت دارند؛ مانند شهر سوخته در ایران و شهر یمپئی در ایتالیا. غارها، گورستان‌ها و آرامگاه‌ها نیز از جمله مکان‌های باستانی مورد توجه و علاقه باستان‌شناسان هستند. **آثار باستانی و تاریخی:** به تمامی اشیاء، ابزارها، بناها و مکان‌هایی می‌گویند که ساخته دست بشر و محصول اندیشه او هستند.

با توجه به توضیحات دو مفهوم می‌توان گفت که برخی از مکان‌های باستانی که دست‌ساخته انسانی هستند (مثل گورها و سکونتگاه‌ها) جزء آثار باستانی محسوب می‌شوند. برخی از مکان‌های باستانی مانند غارها دست‌ساخته انسان نیستند. البته ممکن است از غارها و دیگر مکان‌های باستانی که دست‌ساز بشر و محصول اندیشه او نیستند، آثار تاریخی و باستانی مانند نقاشی‌ها، ابزارها و ... کشف شود. هم‌چنین می‌توان گفت که برخی از آثار باستانی مکان باستانی محسوب می‌شوند و برخی از آن‌ها محسوب نمی‌شوند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

توالی پیامدهای انقلاب کشاورزی در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

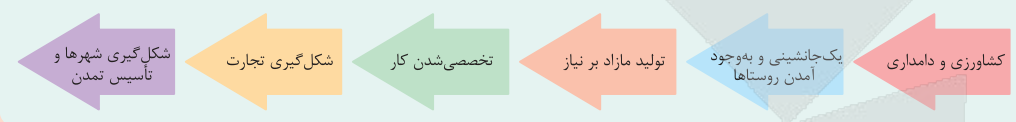
- ۱) در اثر تولید اضافه بر نیاز، عده‌ای به فعالیت دیگری غیر از تولید خوراک روی آوردند و در تولید این محصولات مهارت و تخصص یافتند.
- ۲) با شکل‌گیری نخستین شهرها و ایجاد تمدن، زمینه‌آشنایی مردم مناطق مختلف را با آداب و رسوم، مهارت‌ها و اندیشه‌های یکدیگر فراهم آورد.
- ۳) رونق دادوستد، زمینه تولید مازاد بر نیاز را فراهم آورد.
- ۴) ایجاد نخستین روستاها به عنوان سکونتگاه‌های دائم، زمینه توسعه کشاورزی را فراهم آورد.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهد: درس ۴

به ترتیب رویدادها دقت کنید:

درس‌Box

مهم‌ترین پیامدهای کشاورزی عبارت‌اند از (به ترتیب پیامدها و تأثیرش بر رویدادهای بعدی دقت کنید):

- ۱) کشاورزان به منظور کاشت، داشت و برداشت محصول، از دوره‌گردی دست برداشتند و نخستین روستاها را به عنوان سکونتگاه‌های دائم ایجاد کردند.
- ۲) به دلیل تولید اضافه بر نیاز، عده‌ای به فعالیت دیگری غیر از تولید خوراک مانند ابزارسازی، سفالگری و پارچه‌بافی روی آوردند و در تولید این محصولات مهارت و تخصص یافتند.
- ۳) در نتیجه تولید مازاد بر نیاز، دادوستد میان روستاهای دور و نزدیک به تدریج آغاز شد. رونق دادوستد، زمینه‌آشنایی مردم مناطق مختلف را با آداب و رسوم، مهارت‌ها و اندیشه‌های یکدیگر فراهم آورد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

توالی پیامدهای انقلاب کشاورزی در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟ (سؤال ۱۰۱ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

- ۱) پس از فراهم‌شدن زمینه‌آشنایی مردم با مهارت‌های یکدیگر، دادوستد رونق گرفت.
- ۲) شکل‌گیری تجارت، زمینه تخصصی‌شدن کارها و افزایش تولید را فراهم ساخت.
- ۳) تخصصی‌شدن کارها، تولید مازاد بر نیاز محصولات کشاورزی را در پی داشت.
- ۴) تولید مازاد بر نیاز، به آغاز تدریجی دادوستد میان روستاها منجر شد.

محققى به پژوهش دربارهٔ شکل‌گیری تمدن بین‌النهرین پرداخته است. کدام مورد از نتایج پژوهش او درست است؟

(۱) افزایش جمعیت و تولید مازاد بر خوراک، موجب پیدایش نخستین روستاها شد و نخستین روستاها در این منطقه به وجود آمدند.

(۲) در بین‌النهرین به دلیل بارندگی زیاد، امکان کشت دیم وجود داشت و ساکنان این منطقه با حفر آبراه‌ها و ایجاد آبگیرهای متعدد، زمین‌های وسیعی را به زیر کشت بردند.

(۳) نخستین مراکز تمدنی در حدود ۳۵۰۰ سال پیش در کشور عراق کنونی و جلگهٔ خوزستان ایران شکل گرفته است.

(۴) کشاورزان کوهپایه‌های زاگرس، برای نخستین بار، در دشت‌ها و جلگه‌های مجاور از جمله بین‌النهرین، شروع به کشاورزی کردند.

پاسخ: گزینهٔ ۴

زیرمبهد: درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کاوش‌های باستان‌شناسی در کشور عراق کنونی و جلگهٔ خوزستان ایران نشان می‌دهد که نخستین مراکز تمدنی در حدود ۳۵۰۰ ق.م. در این مناطق شکل گرفته است (نادرستی گزینهٔ (۳)). یافته‌های برخی باستان‌شناسان نشان می‌دهد که کشاورزان کوهپایه‌های زاگرس، برای نخستین بار، در دشت‌ها و جلگه‌های مجاور از جمله بین‌النهرین، شروع به کشاورزی کردند (درستی گزینهٔ (۴)). از آن‌جا که در بین‌النهرین به دلیل کمبود بارندگی، امکان کشت دیم وجود نداشت (نادرستی گزینهٔ (۲))، ساکنان این منطقه با حفر آبراه‌ها و ایجاد آبگیرهای متعدد، زمین‌های وسیعی را در اطراف رودهای دجله و فرات به زیر کشت بردند و محصولات فراوان و مازاد بر نیاز تولید کردند. افزایش جمعیت و تولید مازاد بر خوراک، موجب شد که روستاها گسترش پیدا کنند و سرانجام نخستین شهرها در این منطقه پدید آیند (نادرستی گزینهٔ (۱)).

کدام موارد درباره کاهنان منطقه بین‌النهرین درست می‌باشند؟

الف) کاهنان و به‌ویژه کاهن اعظم که معمولاً از دانش‌های عصر خود مطلع بودند، به عنوان واسطه میان مردم و خدایان عمل می‌کردند.

ب) کاهنان در مسابقه قدرت بر فرماندهان نظامی پیشی گرفتند و حکومت را در خانواده خود موروثی کردند.

ج) کاهنان، در آغاز، پیشوایی دینی را به همراه فرمانروایی سیاسی بر عهده داشتند.

د) حکومت کاهن اعظم مبتنی بر قدرت و اختیارات فراوان او و اطاعت کامل حاکمان ولایات از او بود.

۱) الف - د

۲) الف - ج

۳) ب - د

۴) ب - ج

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبست: درس ۴

کاهنان و به‌ویژه کاهن اعظم که معمولاً از دانش‌های عصر خود مطلع بودند، به عنوان واسطه میان مردم و خدایان عمل می‌کردند و قدرت و ثروت فراوان داشتند. کاهنان، در آغاز، پیشوایی دینی را به همراه فرمانروایی سیاسی بر عهده داشتند، اما سرانجام فرماندهان نظامی، قدرت را به دست گرفتند و حکومت را در خانواده خود موروثی کردند.

شیوه حکومتی حمورابی مبتنی بر قدرت و اختیارات فراوان پادشاه و اطاعت کامل حاکمان ولایات از او بود. او مقام پادشاهی را هدیه‌ای از جانب خداوند به خود می‌پنداشت.

خلاف مورد «ب» درست است. حواست باشد که این فرماندهان نظامی بودن که به مرور زمان تونستن فرماندهی سیاسی رو بر عهده بگیرن و از قدرت کاهن‌ها کم بکنن!

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

گول نخوری ✗

در کدام گزینه، ترتیب زمانی رویدادها در بین‌النهرین به درستی ذکر شده است؟

- ۱) سارگن سرتاسر بین‌النهرین را به فرمان خود آورد و امپراتوری بزرگی تشکیل داد. ← حمورابی مناطق وسیعی از بین‌النهرین را فتح و ضمیمه قلمرو خود کرد. ← آشوریان که قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند.
- ۲) سارگن سرتاسر بین‌النهرین را به فرمان خود آورد و امپراتوری بزرگی تشکیل داد. ← آشوریان که قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند. ← حمورابی مناطق وسیعی از بین‌النهرین را فتح و ضمیمه قلمرو خود کرد.
- ۳) آشوریان که قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند. ← سارگن سرتاسر بین‌النهرین را به فرمان خود آورد و امپراتوری بزرگی تشکیل داد. ← حمورابی مناطق وسیعی از بین‌النهرین را فتح و ضمیمه قلمرو خود کرد.
- ۴) آشوریان که قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند. ← حمورابی مناطق وسیعی از بین‌النهرین را فتح و ضمیمه قلمرو خود کرد. ← سارگن سرتاسر بین‌النهرین را به فرمان خود آورد و امپراتوری بزرگی تشکیل داد.

مشاوره در هنگام مطالعه سعی کنید ترتیب زمانی رویدادهای مربوط به یک مکان یا یک تمدن را به خاطر بسپارید چون بسیاری از سؤالات کنکور سراسری یا مستقیماً به ترتیب زمانی رویدادها مربوط است یا با دانستن ترتیب زمانی رویدادها بهتر می‌توانیم به سؤال پاسخ دهیم. برای به‌خاطر سپاری ترتیب‌ها یک نشانه برای هر رویداد یا دوره تاریخی قرار دهید. مثلاً، در اینجا با دانستن این‌که سارگن پیش از حمورابی بر بین‌النهرین حکومت می‌کرد، بخش زیادی از سؤال را حل خواهید کرد.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۴

بررسی ترتیب زمانی رویدادها:

در حدود ۲۴۰۰ ق.م، قوم آکد که در مرکز بین‌النهرین می‌زیست، به فرماندهی سارگن برکشور - شهرهای سومری مسلط شد. سارگن سپس سرتاسر بین‌النهرین را به فرمان خود آورد و امپراتوری بزرگی تشکیل داد که از سواحل شرقی دریای مدیترانه تا کوه‌های زاگرس امتداد داشت. از حدود ۱۹۰۰ ق.م، به تدریج قومی به نام آموری، قدرت خود را در مرکز بین‌النهرین گسترش داد و سلسله‌ای را تأسیس کرد که به بابل قدیم معروف است. مشهورترین فرمانروای این سلسله، حمورابی بود که مناطق وسیعی از بین‌النهرین را فتح و ضمیمه قلمرو خود کرد. پس از ضعف و زوال حکومت بابل قدیم، آشوریان که قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند. حکومت آشور با لشکرکشی‌های پیاپی به سرزمین‌های همجوار و غارت و ویران کردن آن‌ها، بر قلمرو و ثروت خود افزود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

طبق نظر مؤلفان کتاب تاریخ (۱)، در کدام موارد قید «برخی / بعضی» به درستی به کار برده شده است؟
الف) برخی از مردمان مصر باستان را کشاورزان تشکیل می‌دادند.

ب) به گمان برخی باستان‌شناسان، سومریان مخترع خط بوده‌اند و نخستین نوشته‌های جهان متعلق به آنان است.
ج) بعضی از لوح‌های گلی کشف‌شده در بقایای شهرهای سومری حاوی آثار ادبی بلند، مانند افسانه گیل‌گمش است.
د) کشاورزان مصری در کشتزارهای اطراف نیل که بعضی از آن‌ها متعلق به فرعون‌ها، کاهنان و مقام‌های حکومتی بود، کشت می‌کردند.

۲) الف - د

۱) الف - ب

۴) ب - ج

۳) ب - د

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهد: درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

اساس زندگی در مصر باستان بر کشاورزی استوار بود. بیشتر جمعیت مردم را کشاورزان تشکیل می‌دادند (نادرستی مورد «الف»). آنان در کشتزارهای اطراف نیل که متعلق به فرعون‌ها، کاهنان و مقام‌های حکومتی بود، گندم، جو، خرما و میوه‌های دیگر را کشت می‌کردند (نادرستی مورد «د»).

۶۰. در کدام گزینه، مقایسه‌ی درستی بین دو تمدن سومر و مصر باستان انجام شده است؟

- ۱) کاهنان سومری اهمیت و نقش بالاتر و مهم‌تری در جامعه داشتند.
- ۲) خط‌های مختلفی همچون «هیروگلیف» و «دموتیک» در این دو تمدن مورد استفاده بود.
- ۳) مردم مصر، خدایانشان را مهربان‌تر و دوستانه‌تر از خدایان سومری می‌پنداشتند.
- ۴) کارگزار کل کشور در مصر، معادل مقام کاهنان در سومر بود که مسئولیت اداره امور اداری، مالی و قضایی را بر عهده داشتند.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مردم مصر، خدایانشان را مهربان‌تر و دوستانه‌تر از خدایان سومری می‌پنداشتند. شاید به این سبب که زندگی در اطراف رود پربرکت نیل، آسان‌تر و مطبوع‌تر از زندگی در کناره‌های دجله و فرات بود.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه (۱): در هر دو تمدن کاهنان نقش مهمی در جامعه داشتند و حداقل با دانش به‌دست‌آمده از کتاب درسی نمی‌توان گفت کدام یک مهم‌تر از دیگری بودند.

گزینه (۲): خط میخی و زبان سومری در لوح‌های گلی باقی‌مانده از تمدن سومر دیده می‌شود. هیروگلیف و دموتیک مخصوص تمدن مصر بود.

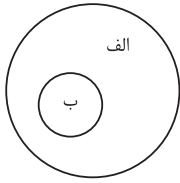
گزینه (۴): در کتاب درسی شباهتی در رابطه با نقش این دو گروه ذکر نشده است.

فرعون‌ها برای اداره امور کشور، از وزیر یا شخصی با عنوان «کارگزار کل کشور» استفاده می‌کردند که مسئولیت اداره امور اداری، مالی و قضایی را بر عهده داشت.

با توجه به شاخه‌های دانش جغرافیا و زیرشاخه‌های آن، کدام گزینه اطلاعات درستی در خصوص شکل ارائه می‌دهد؟

(۱) اگر «الف» جغرافیای طبیعی باشد، «ب» هواشناسی و اگر جغرافیای انسانی باشد، «ب» جغرافیای شهری است.

(۲) اگر «الف» جغرافیای انسانی باشد، «ب» جغرافیای اقتصادی و اگر فنون جغرافیایی باشد، «ب» آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات است.

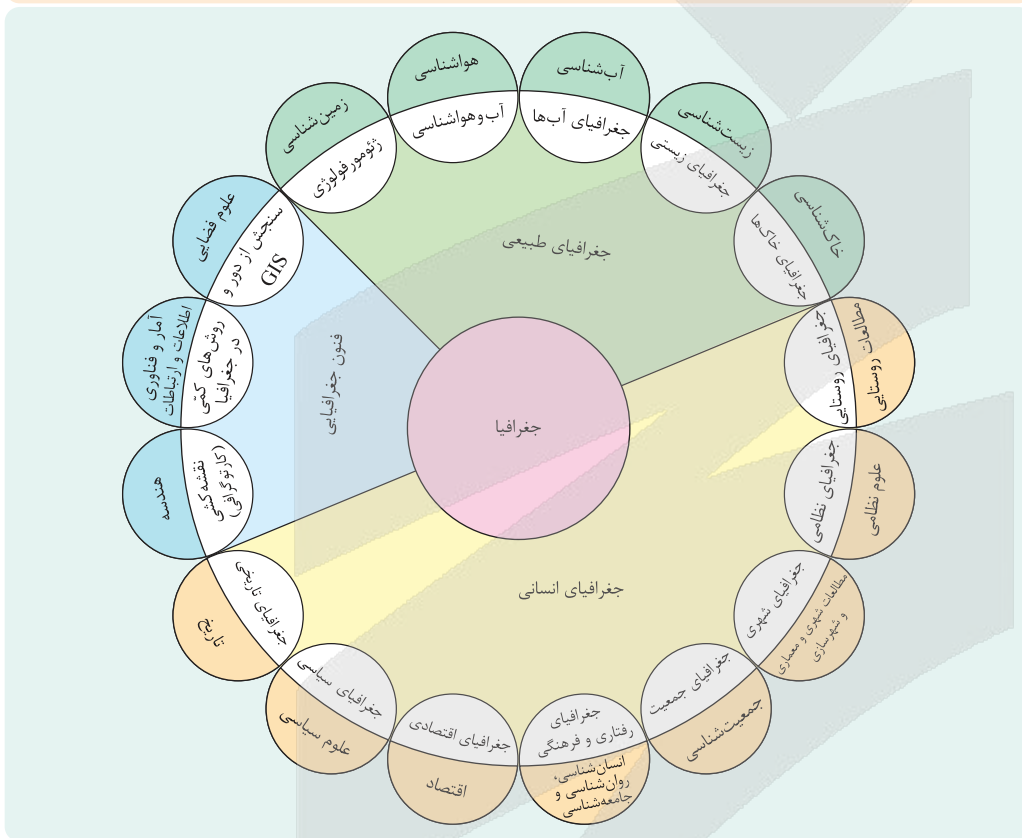
(۳) اگر «ب» ژئومورفولوژی باشد، «الف» جغرافیای طبیعی و اگر سنجش از دور یا GIS باشد، «الف» فنون جغرافیایی است.

(۴) اگر «ب» مطالعات شهری و روستایی باشد، «الف» جغرافیای انسانی و اگر جغرافیای خاک‌ها باشد، «الف» فنون جغرافیایی است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

کارتی Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): هواشناسی جزء علوم مرتبط با جغرافیاست نه زیرشاخه آن، اما آب‌هواشناسی زیرشاخه جغرافیای طبیعی است.

گزینه (۲): آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات از علوم مرتبط با جغرافیاست، اما روش‌های کمی در جغرافیا زیرشاخه فنون جغرافیایی است.

گزینه (۴): جغرافیای خاک‌ها زیرشاخه جغرافیای طبیعی است نه فنون جغرافیایی.

بر اساس تصویر زیر، کدام گزینه به مورد درستی اشاره می‌کند؟

- (۱) یک محیط طبیعی را نشان می‌دهد که عملکرد انسان در ارتباط با آن سودجویانه بوده است و تعادل محیط را بر هم زده است.
- (۲) یک محیط جغرافیایی را نشان می‌دهد که در آن یک پدیده طبیعی برای رفع نیازهای انسان تغییر شکل یافته است.
- (۳) یک محیط انسانی را نشان می‌دهد که عملکرد انسان در آن مثبت و همسو با درک توان و ظرفیت محیط بوده است.
- (۴) یک محیط جغرافیایی را نشان می‌دهد که ترکیبی از محیط طبیعی و عارضه‌ای انسان‌ساخت به کمک فناوری‌های جدید است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

مواردی که لازمه در فصول این تست بدوینیم؛

• ارتباط متقابل انسان با محیط: انسان برای رفع نیازهای خود دست به تغییر محیط طبیعی می‌زند و در نتیجه محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود.

• انواع عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی:

(۱) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها

(۲) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

با توجه به این دو نوع عملکرد، یا تعادل محیط طبیعی از بین می‌رود یا تعادل آن در مدت طولانی حفظ می‌شود.

تصویر صورت سؤال یک محیط جغرافیایی را نشان می‌دهد که پیش‌تر از ورود انسان و تغییر آن، یک پدیده، مکان و محیط طبیعی بوده است، اما انسان برای رفع نیازهای خود (نیاز به ذخیره آب) در آن سد ساخته و محیط طبیعی تغییر یافته است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): همان‌طور که گفته شد تصویر نشان‌دهنده محیط جغرافیایی است نه محیط طبیعی، زیرا ترکیبی از یک پدیده طبیعی و عوارض انسان‌ساخت است، ضمن این‌که بیانگر نگاه سودجویانه و عملکرد منفی انسان در محیط طبیعی نیز نیست.

گزینه (۳): تصویر نشان‌دهنده محیط جغرافیایی است نه صرفاً انسانی.

گزینه (۴): این سد در گذشته ساخته شده و فناوری‌های جدید در چند دهه اخیر موجب تأثیر بیشتر انسان بر محیط طبیعی شده است.

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی

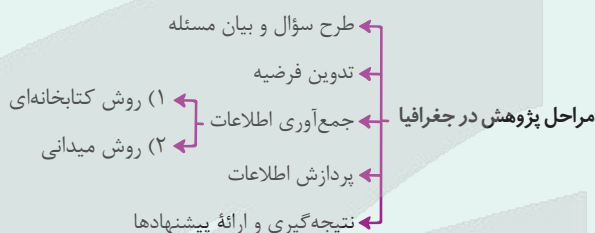
پژوهشگری با مطالعه بر پدیده گردوغبار در استان‌های جنوب غربی کشور، اقدامات «الف» و «ب» را انجام داده است. بر این اساس، کدام گزینه به درستی تنظیم شده است؟

- الف) پژوهشگر برای بررسی گستره این پدیده و بررسی میزان گردوغبار، به استان خوزستان سفر کرده است.
- ب) پژوهشگر سالنامه‌های آماری مربوط به خشکسالی در کل منطقه محل وقوع پدیده را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است.
- ۱) هر دو اقدام پس از تدوین فرضیه و پیش از تأیید یا رد آن انجام می‌شود و پژوهشگر ممکن است در «الف» از ابزارهای گردآوری اطلاعات میدانی استفاده کند.
- ۲) موارد «الف» و «ب» به ترتیب مطابق با مراحل پژوهش در جغرافیا انجام شده است و بعد از هر دو گام، سابقه و نتایج پژوهش دیگران بررسی می‌شوند.
- ۳) هر دو اقدام در گام سوم مراحل پژوهش در جغرافیا انجام می‌شود که پیش از آن اطلاعات غیرضروری و غیرمرتبط با پژوهش حذف شده‌اند.
- ۴) موارد «ب» و «الف» به ترتیب مطابق با مراحل پژوهش در جغرافیا انجام شده و پژوهشگر پس از آن به تدوین فرضیه و پردازش اطلاعات می‌پردازد.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۲

درس‌Box

هر دو مورد «الف» و «ب» مربوط به گام سوم مراحل پژوهش در جغرافیا یعنی جمع‌آوری اطلاعات است؛ پس این گام پس از تدوین فرضیه (گام دوم) و پیش از تأیید یا رد فرضیه (گام پنجم) انجام می‌شود.

در روش میدانی پژوهشگر برای گردآوری اطلاعات ناگزیر است به مکان مورد تحقیق برود و با مراجعه به افراد یا محیط و برقراری ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه به گردآوری اطلاعات بپردازد. در واقع، او باید ابزار سنجش و اطلاعاتی خود را به مکان مورد نظر ببرد. پرسشنامه، مصاحبه و مشاهده، از جمله ابزارهای گردآوری اطلاعات میدانی هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: موارد «الف» و «ب» در یک گام انجام می‌شوند و پیش از آن در مرحله طرح سؤال و بیان مسئله (گام اول) نتایج پژوهش دیگران بررسی می‌شود.

گزینه ۳: بخش اول گزینه درست است. هر دو مورد در مرحله سوم یعنی جمع‌آوری اطلاعات انجام می‌شود، اما حذف اطلاعات غیرضروری در گام بعدی یعنی پردازش اطلاعات صورت می‌گیرد.

گزینه ۴: تدوین فرضیه قبل از جمع‌آوری اطلاعات انجام می‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

پژوهشگری با مطالعه بر روی عوامل مؤثر در افزایش جمعیت شهر کرج، اقدامات «الف» و «ب» را انجام داده است. بر این اساس کدام گزینه به درستی تنظیم شده است؟ (سوال ۱۱۴ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

الف) میزان تغییرات جمعیت، در شهر کرج، با استفاده از روش‌های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ب) پژوهشگر به سالنامه آماری یک دهه، مراجعه نموده و روند تغییرات جمعیتی شهر کرج را بررسی کرده است.

۱) موارد «الف» و «ب» به ترتیب مطابق با مراحل پژوهش در جغرافیا، انجام شده است و بعد از هر دو گام، سابقه و نتایج پژوهش دیگران، بررسی می‌شوند.

۲) موارد «ب» و «الف» به ترتیب مطابق با مراحل پژوهش در جغرافیا، انجام شده است و در هر دو مرحله، اطلاعات غیرضروری حذف و اطلاعات مرتبط حفظ می‌شوند.

۳) هر دو اقدام، پس از تدوین فرضیه و پیش از تأیید یا رد آن، انجام می‌شود و پژوهشگر ممکن است علاوه بر مورد «ب»، ابزارهای سنجش خود را به مکان مورد نظر ببرد.

۴) هر دو اقدام، پیش از تدوین فرضیه و پس از تأیید یا رد آن، انجام می‌شود و پژوهشگر بعد از انجام موارد «الف»، ابزارهای سنجش خود را به مکان مورد نظر می‌برد.

۶۵

در پژوهشی تحت عنوان «عوامل مؤثر بر وقوع سیلاب در چند سال اخیر در سیستان و بلوچستان»، موارد زیر مطرح شده است. به ترتیب هر عبارت با کدام مرحله از مراحل پژوهش در جغرافیا مطابقت دارد؟

- (الف) با توجه به وجود رودهای طغیانی در این منطقه، حریم سیل‌گیر رودها مشخص و از ساخت‌وساز در آن پرهیز شود.
 (ب) به نظر می‌رسد بین خشکسالی‌های چند سال اخیر و وقوع سیل در این استان رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.
 (ج) میانگین بارندگی و میزان بارش‌های سریع چه تأثیری بر سرریز شدن رودها و وقوع سیلاب داشته است؟
 (د) بین نبود مدیریت صحیح و عدم انجام اقدامات پیشگیرانه از وقوع سیلاب در این منطقه رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.

(۱) مرحله پنجم - مرحله سوم - مرحله دوم - مرحله دوم

(۲) مرحله چهارم - مرحله دوم - مرحله اول - مرحله پنجم

(۳) مرحله پنجم - مرحله دوم - مرحله اول - مرحله پنجم

(۴) مرحله چهارم - مرحله سوم - مرحله دوم - مرحله دوم

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهد: درس ۲

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(الف) این عبارت یک پیشنهاد را مطرح می‌کند. «نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها» گام پنجم از مراحل پژوهش در جغرافیا است.

(ب) این عبارت یک فرضیه است. «تدوین فرضیه» مرحله دوم از مراحل پژوهش در جغرافیا است.

(ج) فرضیه پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق است و با عبارت‌هایی مانند «به نظر می‌رسد» و «ظاهراً» آغاز می‌شود.

نکته

(ج) این عبارت طرح سؤال یا بیان مسئله است که در مرحله اول انجام می‌شود.

(د) این عبارت نتیجه‌گیری است. «نتیجه‌گیری» مرحله آخر یا گام پنجم است.

کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«گسترده‌گی ایران در جغرافیایی واقع در منجر به تنوع زیست‌محیطی در آن شده است.»

(۱) طول - ۴۴ تا ۶۳ درجه - جنوب منطقه معتدله

(۲) عرض - ۲۵ تا ۴۰ درجه - جنوب منطقه معتدله

(۳) طول - ۴۴ تا ۶۳ درجه - شمال منطقه معتدله

(۴) عرض - ۲۵ تا ۴۰ درجه - شمال منطقه معتدله

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ایران در عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه در جنوب منطقه معتدله نیمکره شمالی و هم‌چنین در ۴۴ تا ۶۳ درجه طول شرقی واقع شده است. گسترده‌گی کشور ما در این عرض‌ها به تنوع آب‌وهوا در آن منجر شده است. این تنوع آب‌وهوایی در نوع تولیدات کشاورزی، محیط زیست و در نهایت پیشرفت کشور ما مؤثر است.

کدام موارد اطلاعات درستی از طول و عرض جغرافیایی کشور ایران ارائه می‌دهند؟

الف) گستردگی آن در کم‌تر از ۲۰ درجه از عرض‌های جغرافیایی منجر به تنوع آب‌وهوایی در آن شده است.

ب) گستردگی آن در عرض جغرافیایی بیشتر از طول جغرافیایی آن است.

ج) فاصله جنوبی‌ترین نقطه ایران از خط استوا به درجه، بیشتر از فاصله غربی‌ترین نقطه آن از نصف‌النهار مبدأ است.

د) فاصله شرقی‌ترین نقطه ایران از نصف‌النهار مبدأ به درجه، بیش از فاصله شمالی‌ترین نقطه آن از خط استوا است.

۱) «الف» برخلاف «ب» و همانند «ج» درست است.

۲) «الف» و «ب» همانند «ج» و «د» نادرست هستند.

۳) «الف» و «د» برخلاف «ب» و «ج» درست هستند.

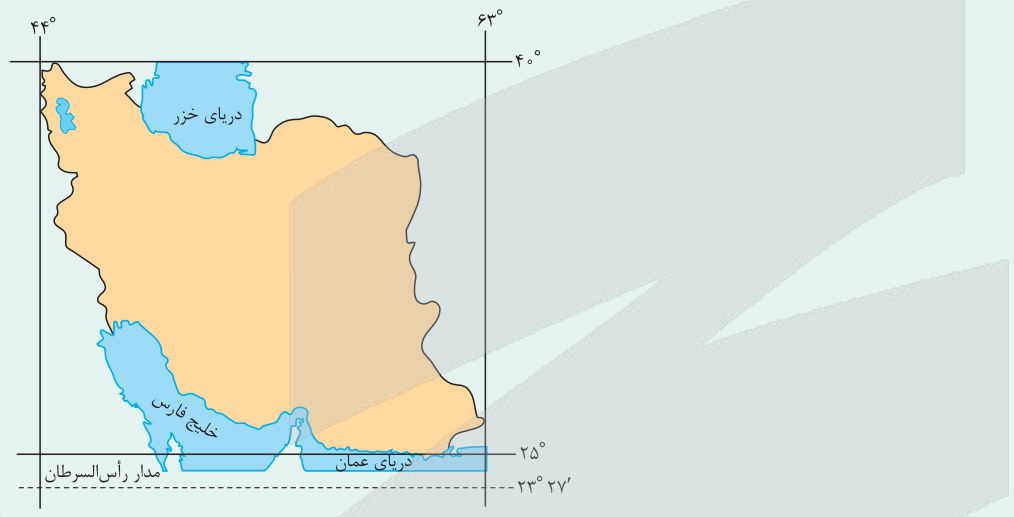
۴) «الف» همانند «ب» و برخلاف «د» نادرست است.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبهد: درس ۳

درس‌Box

ایران در عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه در جنوب منطقه معتدله نیمکره شمالی و هم‌چنین در ۴۴ تا ۶۳ درجه طول شرقی واقع شده است. گستردگی کشور ما در این عرض‌ها به تنوع آب‌وهوا در آن منجر شده است.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) درست؛ گستردگی آن در عرض‌های ۲۵ تا ۴۰ درجه منجر به تنوع آب‌وهوایی در آن شده است.

ب) نادرست؛ گستردگی آن در عرض‌های جغرافیایی حدوداً ۱۵ درجه و در طول جغرافیایی حدوداً ۱۹ درجه است.

ج) نادرست؛ فاصله جنوبی‌ترین نقطه ایران از خط استوا حدوداً ۲۵ درجه و فاصله غربی‌ترین نقطه آن از نصف‌النهار مبدأ حدوداً ۴۴ درجه است.

د) درست؛ فاصله شرقی‌ترین نقطه آن از نصف‌النهار مبدأ ۶۳ درجه و فاصله شمالی‌ترین نقطه آن از خط استوا ۲۵ درجه است.

ایران بین عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه در نیمکره شمالی واقع شده است.

(سؤال ۹ قسمت الف - امتحان نوبت فروردین ۱۴۰۴)

با توجه به موارد زیر، کدام گزینه مطالب درستی را مطرح کرده است؟

الف) تنگه هرمز ب) خلیج فارس ج) دریای عمان د) دریای خزر

۱) ذخایر نفت «ب» بیش از دوبرابر ذخایر گاز آن است و «الف» مهم‌ترین گذرگاه تجاری جهان و یکی از مهم‌ترین آبراهه‌های استراتژیک است.

۲) آب‌های آزاد اقیانوس هند از طریق «الف» به «ج» متصل می‌شود و «الف» دروازه خروجی نفت خلیج فارس است.

۳) بهره‌مندی از ذخایر گاز از وجوه اشتراک «ب» و «د» است و «ب» دارای سواحل با قابلیت‌های دفاعی است.

۴) «ج» از نظر اقتصادی و نظامی اهمیت بسیاری دارد و آب‌های آزاد اقیانوس هند از طریق «الف» به «ب» متصل می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبعض: درس ۳

درس‌Box

● **خلیج فارس:** بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان است و ذخایر باارزشی دارد. حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی را در خود جای داده است.

● **دریای عمان:** به واسطه مجاورت با آب‌های آزاد (اقیانوس هند) و وجود سواحل با قابلیت‌های دفاعی مناسب از نظر اقتصادی و نظامی اهمیت بسیاری برای ایران دارد.

● **دریای خزر:** بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی به واسطه منابع نفت و گاز، تأمین ۹۰ درصد از خاویار جهان و دسترسی به بازار مصرف ۳۰۰ میلیون نفری کشورهای آسیای میانه از موقعیت نسبی بالایی برخوردار است.

● **تنگه هرمز:** آبراهه هلالی‌شکلی است که آب‌های آزاد اقیانوس هند و دریای عمان را به خلیج فارس متصل می‌کند. این تنگه به سبب این که دروازه خروجی نفت خلیج فارس است، مهم‌ترین آبراهه راهبردی (استراتژیک) و یکی از گذرگاه‌های تجاری مهم جهان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱): «الف» یکی از مهم‌ترین گذرگاه‌های تجاری جهان است نه مهم‌ترین.

گزینه ۲): آب‌های آزاد اقیانوس هند از طریق «الف» به «ب» متصل می‌شود و «الف» به سبب این که دروازه خروجی نفت خلیج فارس است، مهم‌ترین آبراهه استراتژیک است.

گزینه ۳): سواحل دریای عمان (ج) قابلیت دفاعی دارند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام یک از ویژگی‌های زیر با مناطق ذکر شده در مقابل آنان مطابقت دارد؟

- الف) مهم‌ترین کانون ثروتمند جهان به سبب درآمدها و دلارهای ناشی از صدور و فروش نفت خام: خلیج فارس
 ب) طولانی‌ترین مرز ایران با ترکیه و کوتاه‌ترین مرز با این کشور: ارمنستان
 ج) بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان به سبب برخورداری ۶۶ درصد از ذخایر گاز جهان: خلیج فارس
 د) مهم‌ترین کشور حوزه خلیج فارس به سبب موقعیت نسبی ویژه: ایران
 ه) بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی: دریای خزر

۱) «الف» - «ب» - «ج»

۲) فقط «ه»

۳) «ب» - «ج» - «ه»

۴) «الف» - «د»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهم: درس ۳

- درآمدها و دلارهای ناشی از صدور و فروش نفت خام، منطقه خلیج فارس را به صورت یکی از کانون‌های ثروتمند جهان درآورده است و این بازار مصرف بزرگ، آن را به کانون توجه صادرکنندگان کالاهای صنعتی و غیرصنعتی تبدیل کرده است.
- خلیج فارس بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان، ذخایر بالارزشی دارد، زیرا حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد ذخایر گاز طبیعی را در خود جای داده است.
- ایران از کشورهای مهم در منطقه خلیج فارس است. عوامل طبیعی و انسانی، شرایط خاصی برای کشور ایران پدید آورده است.
- دریای خزر: بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی به واسطه منابع نفت و گاز، تأمین ۹۰٪ از خاویار جهان و دسترسی به بازار مصرف ۳۰۰ میلیون نفری کشورهای آسیای میانه، از موقعیت نسبی بالایی برخوردار است.

فقط عبارت «ه» صحیح است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) خلیج فارس مهم‌ترین کانون ثروتمند جهان نیست، اما از این نظر دارای اهمیت است.

ب) ایران طولانی‌ترین مرز را با کشور عراق دارد نه ترکیه.

ج) بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان به سبب برخورداری از ۲۸ درصد ذخایر گاز جهان خلیج فارس است نه ۶۶ درصد.

د) ایران از مهم‌ترین کشورهای منطقه خلیج فارس است.

مشاوره

درسی به قید «ترین» بهترین، بیشترین، بزرگ‌ترین، مهم‌ترین و ... و همچنین اعداد موجود در متن اصلی توجه ویژه داشته باش.

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی

۷۰ کدام گزینه جمله زیر را تکمیل می‌کند؟

«ایران از ۸ هزار کیلومتر مرز مشترک با همسایگانش دارد.»

- (۱) بیشتر - سیاسی
- (۲) بیشتر - آبی
- (۳) کم‌تر - سیاسی
- (۴) کم‌تر - خشکی

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۳

همان‌طور که می‌دانید، مرز مهم‌ترین عامل تشخیص و جدایی هر کشور از کشور همسایه است و نشان می‌دهد سرزمین یک کشور تا کجا امتداد دارد. ایران کشور وسیعی است که حدود ۸۷۵۵ کیلومتر، مرز مشترک سیاسی با همسایگانش دارد و با ۱۵ کشور مرز خشکی یا آبی دارد. ایران طولانی‌ترین مرز را با عراق و کوتاه‌ترین مرز را با ارمنستان دارد.

ایران کشور وسیعی است که حدود ۸۷۵۵ کیلومتر (بیشتر از ۸ هزار)، مرز مشترک سیاسی با همسایگانش دارد.

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۷۱ کدام عبارت دربارهٔ منطق صحیح است؟

- ۱) منطق دانان با جلوگیری از خطاهای ذهن، به آموزش روش اندیشیدن می‌پردازند.
- ۲) از آن جایی که منطق باعث پیشبرد محتوای علوم مختلف نمی‌شود، با همهٔ علوم دیگر فرق دارد.
- ۳) با یادگیری علم منطق و اصطلاحات آن، روش اندیشیدن ما دچار تغییری بنیادین خواهد شد.
- ۴) منطق دانان با تبیین قواعدی که باید رعایت کنیم، راه‌های جلوگیری از مغالطات را نشان می‌دهند.

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبحث: درس ۱

درس‌Box

● هدف منطق جلوگیری از خطای اندیشه است.

● به خطای اندیشه در منطق، مغالطه یا سفسطه گفته می‌شود.

● مغالطات ممکن است به صورت عمدی یا غیرعمدی رخ دهند.

● کاربردی بودن دانش منطق به این معناست که اگر به دنبال تبحر و مهارت در دانش منطق هستیم، باید به آن عمل کرده و آن را به کار ببندیم. مهارت و تسلط منطقی منوط به تمرین و تکرار است و با صرف مطالعهٔ منطق نمی‌توانیم منطق‌دان ماهر باشیم.

● ابزاری بودن دانش منطق به این معناست که منطق با صورت و فرم دانش علوم و قواعد صوری اندیشه سروکار دارد، نه با محتوای علوم. برای مثال منطق نمی‌آید کشف کند «آب در ۱۰۰ درجه می‌جوشد» و آن را در اختیار علم تجربی قرار دهد. محتوای دانش توسط خود علوم کشف می‌شود. منطق می‌آید و قوانین اندیشه را بررسی می‌کند.

● منطق باعث پیشبرد محتوای علوم و ایجاد مواد لازم برای توسعهٔ آن‌ها نمی‌شود. منطق قوانین فکر را بررسی می‌کند و از این جهت ابزاری در خدمت سایر دانش‌هاست. این مورد را شاید بتوان وجه ممیز و خصیصهٔ دانش منطق به شمار آورد.

● کتاب درسی، منطق را «از جهت کاربردی بودن» به دوچرخه‌سواری تشبیه کرده است که باید به صورت عملی فراگرفته شود و «از جهت ابزاری بودن» به دو چیز تشبیه کرده است: (۱) «سیستم‌های کنترلی خودرو» که فقط اطلاعات خودرو را به ما می‌دهند و اعلام هشدار می‌کنند، اما باعث حرکت خودرو نمی‌شوند. (۲) «شاقول بتابی» که باعث پدیدآمدن بنای فکری مستحکمی می‌گردد، اما مصالح و مواد این بنا را باید از جایی دیگر تأمین کرد.

نکته

منطق برخلاف علوم دیگر، علمی ابزاری است و باعث پیشبرد محتوای علوم نمی‌شود و صرفاً قوانین اندیشه را بازگو می‌کند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینهٔ (۱): ما انسان‌ها به طور ذاتی فکر می‌کنیم و این امر وابسته به مطالعهٔ دانش منطق نیست.
- گزینهٔ (۳): قواعد منطق ذاتی ذهن انسان است و ما فطرتاً موجودی هستیم که طبق اصول منطقی می‌اندیشد.
- گزینهٔ (۴): منطق دانان با «بررسی و دسته‌بندی خطاهای ذهن» راه‌های جلوگیری از آن‌ها را نشان می‌دهند.

کدام گزینه برای تعریف «تصدیق» مناسب تر است؟

- (۱) عبارتی که دارای حکم خبری است.
- (۲) عبارتی که حکمی درباره جهان واقع بیان می کند.
- (۳) عبارتی که در آن منتظر ادامه جمله نیستیم.
- (۴) عبارتی که قابلیت صدق و کذب دارد.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱

دکتر Box

(۱) تصور: هر یک از مفاهیم ذهن بدون در نظر گرفتن ارتباط آن‌ها با مفاهیم دیگر یا واقعیت داشتن یا نداشتن آن‌ها؛ مثل: درک ما از «سیمرغ»، «درخت»، «مثلث قائم الزاویه» و ...

(۲) تصدیق: جملاتی که در آن‌ها به ارتباط مفاهیم با یکدیگر یا وجود داشتن و نداشتن آن حکم می دهیم؛ مثل: درک ما از قضایای «درختان در روز آکسیژن تولید می کنند»، «مثلث قائم الزاویه سه زاویه مساوی ندارد» و ...

- هر تصدیقی خود متشکل از یک سری تصور است. در واقع تصدیق همان نسبت دادن تصورات گوناگون به یکدیگر است. به تصدیق، قضیه هم گفته می شود.
- در تصدیقات حکم و قضاوت وجود دارد. حکم یعنی آن بخش از تصدیق که ارتباط یا عدم ارتباط تصورات را با هم مشخص می کند: «هوا سرد است»، «هوا گرم نیست».

حکم در تصدیق به دو صورت است - یا در آن اوصافی را به چیزی نسبت می دهیم - فعل مثبت - مثل: «هوا سرد است» - یا در آن اوصافی را از چیزی سلب می کنیم - فعل منفی - مثل: «هوا سرد نیست».

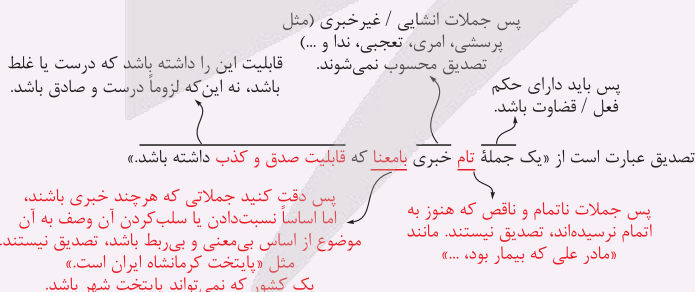
یکی از موارد بسیار مهم که در تست‌های این درس و درس ششم با آن مواجه می شوید، تشخیص تصور و تصدیق است. این بخش به همین سادگی‌ها نیست و باید به یک سری نکات مهم توجه کنید. برای تشخیص تصور و تصدیق بهترین راه این است که تصدیق را دقیق بشناسید و بتوانید تشخیص بدهید. هر لفظی که حتی یکی از اوصاف لازم برای تصدیق بودن را نداشته باشد، دیگر تصدیق نیست و تصور است.

تصدیق عبارت است از یک جمله تام خبری بامعنا که قابلیت صدق و کذب دارد. باید به این نکته توجه داشته باشید که فقط جملات تام خبری بامعنا هستند که قابلیت صدق و کذب دارند، یعنی می توانیم درباره درستی یا نادرستی آن‌ها نظر بدهیم. بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): ممکن است که این جمله فاقد معنا و ارتباط منطقی بین اجزایش باشد (مانند چهارشنبه شجاع است).
- گزینه (۲): ممکن است که یک تصدیق درباره امور خیالی و غیرواقعی حکمی بیان کند (مانند اژدها آتش می افکند).
- گزینه (۳): ممکن است که یک جمله تام انشایی (پرسشی، امری، تعجبی و ...) باشد که حتی اگر یک جمله تام و کامل باشد، تصدیق به شمار نمی آید.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تیزبازی

فکر عبارت است از «معلوم کردن مجهول». ما همواره مجهولاتی داریم که نسبت به آن‌ها شناخت و آگاهی نداریم. ما با استفاده از معلومات قبل خود سعی می کنیم که مجهولات را برای خود بدل به معلومات کنیم و از ظرف مجهولات کاسته و به ظرف معلومات اضافه کنیم. معلومات و مجهولات ما یا تصورند یا تصدیق، بنابراین فکر کردن دو حالت دارد:

- (۱) معلوم کردن تصور مجهول - تعریف
- (۲) معلوم کردن تصدیق مجهول - استدلال

در کدام عبارت، احتمال برداشت معانی متعدد وجود ندارد؟

- (۱) دور از رخ تو چشم مرا نور نمانده.
- (۲) این مسافر منزلی در شام نتوانست کرد.
- (۳) یافتم در آن دل جمع پریشان‌روزگاری.
- (۴) من نیز دل به باد دهم، هر چه باد باد.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهمت: درس ۲

کرتی Box

کدام عبارت‌ها می‌توانند زمینه‌ساز مغالطه اشتراک لفظ بشوند؟

● عبارت‌هایی زمینه‌ساز مغالطه اشتراک لفظ هستند که در آن‌ها معنای واژه مشترک لفظی مشخص نیست و ابهام دارد. به همین خاطر می‌گوییم که ممکن است مخاطب در فهم مقصود گوینده یا معنای آن واژه به اشتباه بیفتد و دچار مغالطه اشتراک لفظ شود، اما اگر معنای مشترک لفظی در آن جمله براساس یک‌سری نشانه‌ها و قراین به طور یقینی مشخص است و امکان برداشت معنای اشتباه وجود ندارد؛ پس آن عبارت زمینه‌ساز مغالطه اشتراک لفظ نیست!

● روزی راننده‌ای به پیچی رسید. ← در این عبارت نمی‌توانیم به طور یقینی بفهمیم معنای «پیچ» کدام است (۱) پیچ و مهره (۲) پیچ جاده). شاید حدس بزنیم که کدام معنا مد نظر است، اما اصلاً به طور یقینی مشخص نیست و امکان خطا وجود دارد؛ پس این عبارت زمینه‌ساز مغالطه اشتراک لفظ است.

● روزی راننده‌ای به پیچی رسید، خم شد و آن را برداشت. ← در این عبارت با توجه به قرینه «خم شد و آن را برداشت». می‌توانیم بفهمیم که مقصود از «پیچ» به طور یقینی و قطعی «پیچ و مهره» است و منظور گوینده را می‌توانیم به درستی دریابیم و امکان خطا وجود ندارد (پیچ جاده را که نمی‌توان برداشت!)؛ پس این عبارت نمی‌تواند زمینه‌ساز مغالطه اشتراک لفظ باشد.

مقصود از «به باد دادن»، «نابود کردن» است و مقصود از «باد» در عبارت هر چه باد باد، فعل «باشد» است و هیچ‌کدام ابهام ندارند و معنایشان مشخص است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): لفظ «دور از تو» می‌تواند به دو معنای «(۱) در دوری و فراق از تو» و «(۲) دور از جان تو» فهم شود.

گزینه (۲): لفظ «شام» می‌تواند به دو معنای «(۱) نام قدیم کشور سوریه» و «(۲) شب» فهم شود.

گزینه (۳): لفظ «جمع» می‌تواند به دو معنای «(۱) گروهی از انسان‌ها» و «(۲) آسوده» فهم شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(سؤال ۱۲۶ کنکور انسانی ۱۴۰۲ - نوبت اول)

در کدام عبارت، احتمال برداشت معانی متفاوت وجود ندارد؟

- (۱) شیشه میز شکسته را فروختم.
- (۲) خواجه در ابریشم و ما در گلیم.
- (۳) بیخشید ساعتتون چند است؟
- (۴) مریم و برادرش دو سال اختلاف سن دارند.

در کلمات مشخص شده کدام عبارت، دلالت هر لفظ بر معنا با بقیه متفاوت است؟

- (۱) بلاتار، کارگردان مجارستانی، با روایت کردن زندگی تاریک و پرنج یک کشاورز، به نابودی تدریجی امید می‌نگرد.
- (۲) او بذر اندیشیدن در باب پوچی و سرنوشت انسان را در سر مخاطب خود در مقابل پرده سینما می‌کارد.
- (۳) نمایش دست‌های زمخت و ترک‌خورده، تماشاگر را در پرسش از معنای زندگی و اراده غرق می‌کند.
- (۴) غروب‌های ابدی و غرش باد در فیلم‌های او، ما را ادار می‌کند که درباره سرنوشت محتوم انسان بیندیشیم.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۲

کرتی Box

● ما در بخش قبلی با رابطه لفظ و معنا آشنا شدیم و فهمیدیم که الفاظ به شکل قرارداد زبانی به یک‌سری معانی در ذهن ما ارجاع می‌دهند. این‌جا خود همین رابطه لفظ و معنا را بررسی می‌کنیم و می‌بینیم که یک لفظ که به معنای خاص ارجاع می‌دهد، ممکن است این ارجاع را به سه حالت متفاوت انجام دهد.

● به این سه حالت متفاوت رابطه یک لفظ با معنایش، اقسام دلالت می‌گوییم. به مثال کتاب درسی درباره لفظ خانه و معنای آن دقت کنید:

- (۱) خانه‌ام را فروختم.
- (۲) خانه‌ام را رنگ زدم.
- (۳) خانه‌ام را دزد برد.

● در مثال اول مقصود از «خانه» معنای اصلی آن است و این لفظ بر کل خانه دلالت می‌کند. به این دلالت، «دلالت مطابقی» می‌گویند.

● در مثال دوم مقصود کل خانه نیست، بلکه لفظ «خانه» بر «بخشی از خانه» (مثلاً دیوارهای آن) دلالت می‌کند. این دلالت، «دلالت تضمینی» است.

● در مثال سوم مقصود از لفظ «خانه» نه کل آن است، نه بخش یا جزء تشکیل‌دهنده آن؛ بلکه منظور لوازم و ادواتی است که همراه خانه و در خانه هستند. به این دلالت لفظ بر معنا «دلالت التزامی» گفته می‌شود.

مقصود از «دست» در واقع «کف دست و انگشتان» است و دلالت تضمینی دارد. - واژه «معنا» دلالت مطابقی دارد. - مقصود از «غرق» می‌کند» در واقع استعاره از «درگیر و مشغول کردن» است و دلالت التزامی دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): مقصود از «تاریک» در واقع «ویران، خراب یا سخت» است و دلالت التزامی دارد. - واژگان «کشاورز» و «امید» دلالت مطابقی دارند.

گزینه (۲): واژه «پوچی» دلالت مطابقی دارد. - مقصود از «سر» در واقع «اندیشه انسان» و «مقصود از «می‌کارد» کنایه از «ایده‌ای را در ذهن کسی نهادن» است و دلالت التزامی دارند.

گزینه (۴): مقصود از «غرش» در واقع «صدای باد» است و دلالت التزامی دارد. - واژگان «سرنوشت» و «انسان» دلالت مطابقی دارند. مقصود از دلالت تضمینی، نه کل آن چیز، بلکه بخشی از آن است، مثلاً شاید یکی بگوید که وسایل خانه هم بخشی از خانه هستند، اما این‌طور نیست. وقتی می‌گوییم «بخشی از آن» منظور جزئی است که سازنده آن چیز است یا بخشی از مفهوم و معنای آن است. خانه بدون وسایل هم باز خانه است. کلاس بدون دانش‌آموزان هم باز کلاس است؛ پس اگر منظورمان از گفتن خانه، وسایل خانه و منظورمان از گفتن کلاس، دانش‌آموزان حاضر در کلاس باشد، دلالت تضمینی نیست و التزامی است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

در کدام عبارت «ابهام در مرجع ضمیر» دیده نمی‌شود؟

- (۱) دوستم با او حرف زد و ناراحت شد.
- (۲) کتابت را به برادرم دادم، اما گم شد.
- (۳) چند بار او را صدا کردند، اما نیامد.
- (۴) هنگامی که پدرش را دید، خندید.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهمت: درس ۲

کرتس Box

● با مفهوم «ضمیر» در ادبیات آشنا شده‌اید و می‌دانید که ضمیر دو دسته هستند:

- (۱) ضمیر منفصل (من، تو، او، ما، شما، آن‌ها)
- (۲) ضمیر متصل (م، ت، ش، مان، تان، شان)

● **مغالطه ابهام در مرجع ضمیر:** گاهی اوقات در جملات، ضمیر منفصل یا متصل وجود دارند، اما درباره این‌که این ضمیر دقیقاً به چه چیزی برمی‌گردند، ابهام وجود دارد؛ به این ابهام و دوپهلوی بودن جملات که ناشی از مشخص نبودن مرجع ضمیر است، «مغالطه ابهام در مرجع ضمیر» گفته می‌شود.

● **مثال** رستم بر اسب نشست، دستی بر سرش کشید:

- (۱) رستم دستی به سر خودش کشید.
- (۲) رستم دستی بر سر اسب کشید.

● **مثال** پلنگ دنبال آهو بود که شکارچی به آن شلیک کرد:

- (۱) به پلنگ شلیک کرد.
- (۲) به آهو شلیک کرد.

در این عبارت، مرجع فعل «نیامد» مشخص است و به «او» بازمی‌گردد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): مشخص نیست که عبارت «ناراحت شد» به «دوستم» برمی‌گردد یا به «او».

گزینه (۲): مشخص نیست که عبارت «گم شد» به «کتاب» برمی‌گردد یا به «برادرم».

گزینه (۴): مشخص نیست که عبارت «خندید» به «او» برمی‌گردد یا به «پدرش».

توجه کنید که برای مغالطه ابهام در مرجع ضمیر، همیشه قرار نیست پای یک ضمیر در میان باشد. با توجه به مثالی که کتاب درسی در داستان «پادشاه لیدیه» آورده، می‌توان گفت که حالت دیگری هم برای مغالطه ابهام در مرجع ضمیر وجود دارد: گاهی اوقات یک «وصف / توصیف» یا یک «اسم» وجود دارد که معلوم نیست مربوط به چه چیزی / کسی است. این حالت را هم که معلوم نیست آن وصف یا اسم به چه چیزی برمی‌گردد، ذیل ابهام در مرجع حساب می‌کنیم.

مثلاً در داستان «پادشاه لیدیه»، این‌گونه است که پادشاه قبل از جنگ با ایران از پیشگو مشورت می‌خواهد. پیشگو می‌گوید تو با این جنگ پادشاهی قدرتمندی را نابود می‌کنی. پادشاه لیدیه در جنگ شکست می‌خورد. کاهن در پاسخ شکایت او گفت که نگفته کدام پادشاهی قدرتمند! او پادشاهی قدرتمند لیدیه را نابود کرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

- در کدام گزینه همه مفاهیم ذکر شده کلی هستند؟
- (۱) لسان‌الغیب - رشته کوه آلپ - متفکر معاصر
 - (۲) درخت زیتون - شانزده آذر - خورشید
 - (۳) تلویزیون رنگی - یک کتاب خواندنی - این درخت
 - (۴) تنها دوست من - خاطرات گذشته - تهران

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبدا: درس ۳

درباره Box

مفهوم جزئی و مفهوم کلی:

با توجه به نوع رابطه بین مفهوم با مصداق یا مصادیقی که دارد، می‌توان مفاهیم را به دو دسته تقسیم کرد:

مفهوم کلی ← مفهومی است که بتوان برای آن مصادیق متعددی فرض کرد، اگرچه در ذهن!

مفهوم جزئی ← مفهومی است که فقط می‌توان برای آن یک مصداق فرض کرد، حتی در ذهن!

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): کلی - جزئی - کلی
- گزینه (۲): کلی - کلی - کلی
- گزینه (۳): کلی - کلی - جزئی
- گزینه (۴): کلی - کلی - جزئی

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کلی یا جزئی بودن یک مفهوم ربطی به تعداد مصداق‌های موجود آن در جهان خارج ندارد. آنچه مهم است، تعداد مصادیقی است که بتوان در ذهن برای آن مفهوم فرض کرد و متصور بود. مفهوم کلی ممکن است در جهان خارج فقط یک مصداق داشته باشد (مثل خدا) یا هیچ مصداقی نداشته باشد (مثل اژدها)، اما چون در ذهن می‌توان برای آن موارد متعدد فرض کرد و در نظر گرفت، کلی است. مفهوم جزئی ممکن است هیچ مصداقی در خارج نداشته باشد (مثل رستم شاهنامه)، اما چون در ذهن به یک مصداق خاص ارجاع می‌دهد، جزئی محسوب می‌شود.

تیزبازی

- به این نکته توجه کنید که گفتیم برای مفهوم کلی می‌توان مصادیق متعددی «فرض کرد»، نه این‌که لزوماً مصادیق متعددی دارد! مثلاً «خدا» در جهان یکی است، اما ممکن است انسان قائل به وجود خدایان متعدد باشد، پس می‌توان برای آن مصادیق متعدد فرض کرد؛ پس «خدا» مفهوم کلی است. یا مثلاً «اژدها» مفهومی است که در جهان خارج وجود ندارد، اما انسان می‌تواند در ذهنش چند اژدها تصور کند؛ پس می‌توان برای آن مصادیق متعدد فرض کرد و «اژدها» مفهوم کلی است.
- در رابطه با مفهوم جزئی هم گفتیم که برای آن فقط یک مصداق می‌توان «فرض کرد»؛ پس ممکن است مفهوم جزئی در خارج مثلاً مصادیقی نداشته باشد، اما یک مصداق مشخص در ذهن ما داشته باشد. مثلاً «رستم شاهنامه» در واقعیت «وجود خارجی ندارد»، ولی در ذهن ما یک مصداق خاص دارد؛ پس یک مفهوم جزئی است.

گول نخوری ✗

(منطق - فعالیت تکمیلی ۱ صفحه ۲۶ کتاب درسی)

جزئی یا کلی بودن کلمات زیر را مشخص کنید:

عدد، میدان آزادی، جبرئیل، خیابان، خوشه پروین، خلیج فارس، ابن سینا، این کلاس، نرگس (به معنای نوعی گل)، نرگس (به معنای اسم خاص)

درباره کتاب

در عبارت زیر چند مفهوم جزئی وجود دارد؟

«در اتاقی تاریک، صدای باران روی شیشه‌ها به گوش می‌رسید و نور زرد آن چراغ سقفی، سایه‌ها را روی دیوار می‌رقصاند. کتاب قطوری با نام «ژرمینال» روی آن میز چوبی باز مانده بود و یادداشت‌های قدیمی در کنارش دیده می‌شد. بوی قهوه تازه، فضا را پر کرده بود و بخار آن به آرامی در هوا پخش می‌شد. در تابلویی بر دیوار اتاق بین خطوط شکسته خوش‌نویسی واژه عشق دیده می‌شد.»

(۱) پنج (۲) چهار (۳) سه (۴) دو

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهم: درس ۳

کرتی Box

مثال: علی، حسین، تهران، میدان آزادی، خیابان ولیعصر، ابله (کتاب داستایوفسکی) و ...	اسامی اشخاص، مکان‌ها، اشیا و ...	اسم‌های خاص (علم)	اقسام مفاهیم کلی
مثال: این کتاب، آن درخت، فرد مورد نظر، شنبه پیش رو و ...	اسامی‌ای که با ضمائر «این» و «آن» یا هر لفظی که معنای اشاره دهد، مصداق خاص می‌یابند.	اسامی مورد اشاره قرار گرفته	
مثال: مفهوم «زاغ» در عبارت «زاغ برعکس زاغ است.»	اگر منظور از یک کلمه نه معنا و مفهوم آن، بلکه منظور خود لفظ و واژه باشد و به صورت آوایی، دستوری و ... به آن توجه شود.	خود الفاظ، کلمات و عبارات	

مفاهیم جزئی موجود در عبارت، «ژرمینال» (نام کتاب)، «آن میز چوبی» (اشاره شده) و «عشق» (منظور واژه و کلمه عشق) هستند. از آنجایی که انواع مفهوم جزئی واضح‌تر و مشخص‌تر هستند، بهتر است استراتژی شما برای تشخیص کلی و جزئی بودن یک مفهوم این باشد که این سه نوع مفهوم جزئی را به حافظه بسپارید؛ هر لفظی جزء این سه مورد نبود، کلی محسوب می‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تیزبازی

در عبارت زیر، چند مفهوم جزئی وجود دارد؟
«ماکیاولی در دیگر اثر بزرگ خود گفتارها، که هم‌زمان با شهریار آن را نوشت، اقسام گوناگون حکومت را مقایسه کرده و جمهوری را به شرط پشتوانه مردمی، بهترین نوع آن دانسته است.»

(۱) شش (۲) پنج (۳) چهار (۴) سه

(سؤال ۱۲۷ کنکور انسانی ۱۴۰۴ (فارج از کشور))

نسبت چهارگانه در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها فرق دارد؟

- (۲) روح و دارای وزن
(۴) ساعت و عقربه

- (۱) نبات و گوشت‌خوار
(۳) جماد و حساس

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۳

کارت‌های درس Box

نسبت‌های چهارگانه:

نسبت	توضیح	مثال	شکل	قضایای حاصل از اسناد دو مفهوم به هم
۱ تساوی	مصادیق دو مفهوم کاملاً یکی بوده و بر هم منطبق هستند.	«انسان» و «متفکر»	دو دایره منطبق	دو قضیهٔ موجبه کلی (هر است): <ul style="list-style-type: none"> هر انسانی متفکر است. هر متفکری انسان است.
۲ تباين	دو مفهوم هیچ مصداق مشترکی با هم ندارند و میان (ناسازگار) با یکدیگر هستند.	«انسان» و «سنگ»	دو دایره متخارج	دو قضیهٔ سالبه کلی (هیچ نیست): <ul style="list-style-type: none"> هیچ انسانی سنگ نیست. هیچ سنگی انسان نیست.
۳ عموم و خصوص مطلق	یکی از مفاهیم، تمام مصادیق مفهوم دیگر را شامل می‌شود و دیگری از لحاظ مصداق، زیرمجموعهٔ آن به شمار می‌آید. یک مفهوم عام‌تر و یک مفهوم خاص‌تر است.	«آسیابی» و «ایرانی»	دو دایره متداخل	یک قضیهٔ موجبه کلی (هر است): <ul style="list-style-type: none"> هر ایرانی آسیابی است. یک قضیهٔ موجبه جزئی (بعضی است): <ul style="list-style-type: none"> بعضی آسیابی‌ها ایرانی هستند. یک قضیهٔ سالبه جزئی (بعضی نیست): <ul style="list-style-type: none"> بعضی آسیابی‌ها ایرانی نیستند.
۴ عموم و خصوص من وجه	هر دو مفهوم دارای مصادیق مشترک هستند، اما هر یک از آن‌ها مصادیقی دارند که در دیگری وجود ندارد.	«سنگ» و «سفید»	دو دایره متقاطع	دو قضیهٔ موجبه جزئی (بعضی است): <ul style="list-style-type: none"> بعضی سنگ‌ها سفید هستند. بعضی سفیدها سنگ هستند. دو قضیهٔ سالبه جزئی (بعضی نیست): <ul style="list-style-type: none"> بعضی سنگ‌ها سفید نیستند. بعضی سفیدها سنگ نیستند.

برخی نباتات (گیاهان) گوشت‌خوار هستند و برخی دیگر این‌گونه نیستند. نسبت بین این دو مفهوم، عموم و خصوص من وجه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): هیچ روحی دارای وزن نیست و هیچ دارای وزنی روح نیست (زیرا فقط اجسام مادی وزن دارند). ← تباين

گزینه (۳): هیچ جمادی (اجسام غیرزنده) حساس نیست و هیچ حساسی جماد نیست (زیرا فقط حیوانات حساس هستند). ← تباين

گزینه (۴): هیچ ساعتی عقربه نیست و هیچ عقربه‌ای ساعت نیست (عقربه جزء ساعت است، نه خود آن). ← تباين

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم A اعم از مفهوم B است و مفهوم C با مفهوم A نسبت عموم و خصوص مطلق و با مفهوم B نسبت تباین دارد. کدام گزینه به طور قطعی صحیح است؟

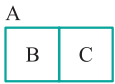
- (۱) مفهوم غیر B با مفهوم A نسبت عموم و خصوص منوجه دارد.
- (۲) حاصل جمع مصادیق B و C برابر با مصادیق A است.
- (۳) مفهوم A صرفاً متشکل از مصادیق B و C است.
- (۴) مفهوم C همه مصادیق مفهوم غیر B را در بر می‌گیرد.

پاسخ: گزینه ۱

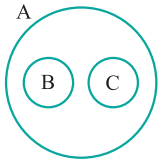
زیرمبحث: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

داده‌های صورت سؤال را می‌توان به دو صورت ترسیم کرد:
حالت اول: این است که A فقط شامل B و C باشد.

حالت دوم: این است که A علاوه بر B و C شامل مصادیق دیگری هم باشد.

با توجه به این حالت دوم، قطعیت گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) رد می‌شود. پس صرفاً گزینه (۱) را می‌توانیم به صورت قطعی بپذیریم و این عبارت در هر دو حالت درست است.

کدام گزینه بیانگر یک طبقه‌بندی صحیح از مفاهیم است؟

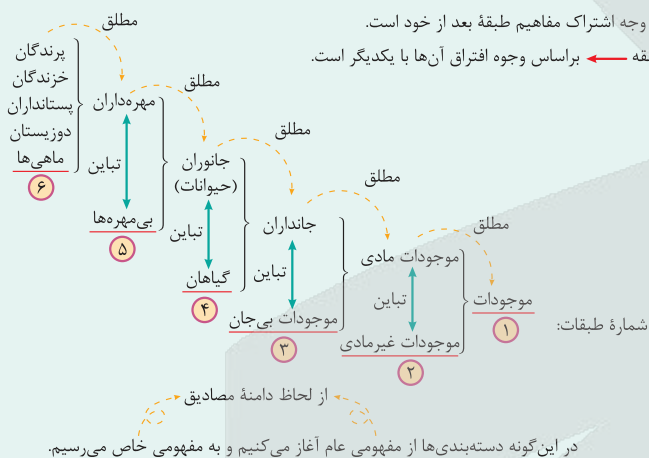
- (۱) جسم - جماد - ماشین - جرثقیل
- (۲) کشور - استان - شهر - خیابان
- (۳) حیوان - دوزیست - مهره‌دار - قورباغه
- (۴) میوه - پرتقال - درخت - دانه

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۳

درس Box

هنگامی که مفاهیمی را طبقه‌بندی می‌کنید، وجوه اشتراک آن‌ها با مفاهیم مشابه و وجوه افتراق آن‌ها با مفاهیم غیرمشابه را مشخص می‌کنید. به عنوان مثال، با مراجعه به کتاب‌های فلسفه و زیست‌شناسی متوجه می‌شویم که موجودات به صورت زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

در این دسته‌بندی مفاهیم دوبه‌دو با هم نسبت عموم و خصوص مطلق دارند و به ترتیب از عام به خاص نوشته شده‌اند: (جسم < جماد < ماشین < جرثقیل)؛ بنابراین یک دسته‌بندی صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی

گزینه (۲): بین این مفاهیم نسبت تباین برقرار است، نه عموم و خصوص مطلق.

گزینه (۳): مفهوم «مهره‌دار» عام‌تر از مفهوم «دوزیست» است و ابتدا باید آن نوشته می‌شد.

گزینه (۴): بین مفاهیم «پرتقال»، «درخت» و «دانه» نسبت تباین برقرار است.

در یک دسته‌بندی صحیح، باید دو نکته حتماً رعایت شده باشد:

تیزبازی

(۱) مفاهیم هر طبقه با طبقه‌های قبل و بعد خود نسبت «عموم و خصوص مطلق» داشته باشند.

(۲) مفاهیم و دسته‌های مختلف درون یک طبقه با یکدیگر نسبت «تباین» داشته باشند.

کدام ویژگی مشترک کارآفرینان موفق در افراد زیر به ترتیب برجسته تر است؟

- خانم جلالی، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارد.
- امیرعلی بسیار دلگرم و مطمئن به موفقیت اقتصادی است.
- آقای اسکندری در راهاندازی کسب و کار جدیدش از نظم و پایداری برخوردار است.
- خانم آدینه با شجاعت، خوش نامی و پس اندازش را برای راهاندازی فعالیت اقتصادی جدید به میدان می آورد.

۱) تیزبین - پرانگیزه - سازمان دهنده - خوش بین

۲) تیزبین - پرانگیزه - خوش بین - نوآور

۳) پرانگیزه - خوش بین - پرانگیزه - ریسک پذیر

۴) پرانگیزه - خوش بین - سازمان دهنده - ریسک پذیر

مشاوره دانش آموزان به مبحث ویژگی های مشترک کارآفرینان دقت لازم را داشته باشند که در کنکور دی ماه ۱۴۰۱ تست ۱۴۹ و امتحان نهایی خردادماه ۱۴۰۳ سؤال ۲ قسمت «الف» به عنوان سؤال مطرح شده است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

درس Box

ویژگی های مشترک کارآفرینان موفق

تیزبین	فرصت های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند می بینند.
نوآور	ایده ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می کنند.
ریسک پذیر	پس انداز و خوش نامی شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه اندازی کنند.
خوش بین	کارآفرینان واقع بین هستند، اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی اند.
پرانگیزه	نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
یادگیرنده	از کارشناسان، همکاران و مشتریان می آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می دهند.
سازمان دهنده	منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می کنند.

بررسی عبارات:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

خانم جلالی با توجه به داشتن اشتیاق و توانایی حل مسئله پرانگیزه است.
 امیرعلی با توجه به این که دلگرم و مطمئن به موفقیت اقتصادی است خوش بین است.
 آقای اسکندری با توجه به این که از نظم و پایداری برخوردار است می توانیم بگوییم که پرانگیزه است.
 خانم آدینه هنگامی که با شجاعت، خوش نامی و پس اندازش را به میدان می آورد از ویژگی ریسک پذیر بودن برخوردار است.

۸۲

کدام یک از سؤالات زیر در اساسنامه شرکت بیان نمی‌شود؟

- ۱) شرکت برای چه کسب‌وکاری تشکیل شده است؟
- ۲) سهام آن چه میزان است و چگونه تقسیم و فروخته می‌شود؟
- ۳) هر کدام از مؤسسين شرکت، چه میزان حقوق باید دریافت کنند و چه مسئولیت‌هایی در قبال مسائل شرکت دارند؟
- ۴) چگونه شرکت سرمایه اولیه خود را تأمین می‌کند؟

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

موارد مهمی که در اساسنامه شرکت بیان می‌شود:

- ۱) شرکت برای چه کسب‌وکاری تشکیل شده است؟
- ۲) سهام آن چه میزان است؟
- ۳) سهام چگونه تقسیم و فروخته می‌شود؟
- ۴) چگونه شرکت سرمایه اولیه خود را تأمین می‌کند؟
- ۵) چگونه سود و زیان تقسیم می‌شود؟
- ۶) سهامداران چه حقوق و مسئولیت‌هایی در شرکت دارند؟
- ۷) شرکت چگونه منحل می‌شود؟ (در گزینه ۳) (هر کدام از مؤسسين شرکت، چه میزان حقوق باید دریافت کنند ...) و ارتباطی با موارد اساسنامه ندارد.

دانش‌آموزان عزیز به کلمه حقوق دقت لازم را داشته باشند. در اساسنامه شرکت مطرح می‌شود که سهامداران چه حقوق و مسئولیت‌هایی در شرکت دارند نه این که چه حقوقی (درآمدی) را باید دریافت کنند.

گول نخوری ✗

متن زیر یکی از راه‌های تولید برق را نشان می‌دهد. به ترتیب منابع تولید به کار رفته در فرایند تولید برق را مشخص کنید. «یکی از روش‌های تولید برق، استفاده از پنل‌های خورشیدی است که در ابتدا زمین وسیعی برای جای‌گذاری پنل‌ها مورد نیاز است. نکته بعدی هزینه‌های احداث و راه‌اندازی این روش می‌باشد که نسبت به روش‌های دیگر بالاتر است، زیرا تجهیزات فنی تری می‌خواهد. یک نیروگاه خورشیدی به طور میانگین ۱۵۰ نفر نیروی کار احتیاج دارد که البته دانش فنی این افراد حین کار باعث مهندسی دقیق‌تر فرایند می‌شود.»

مشاوره دانش‌آموزان به مبحث عوامل و یا منابع تولید دقت لازم را داشته باشند که در امتحان نهایی خردادماه ۱۴۰۳ سؤال ۲۲ به عنوان سؤال مطرح شده است.

- ۱) زمین - سرمایه فیزیکی - سرمایه انسانی - نیروی کار
- ۲) منابع طبیعی - سرمایه انسانی - سرمایه فیزیکی - نیروی کار
- ۳) منابع طبیعی - سرمایه فیزیکی - نیروی کار - سرمایه انسانی
- ۴) زمین - نیروی کار - سرمایه فیزیکی - سرمایه انسانی

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: درس ۱

اگر به عنوان یک کارآفرین و یا تولیدکننده وارد میدان می‌شوید، باید ابتدا از منابع و عوامل تولید خود آگاه شوید. اقتصاددانان منابع تولید را به‌طور کلی در سه دسته طبقه‌بندی می‌کنند: منابع طبیعی زمین، نیروی کار و سرمایه فیزیکی که تولیدکننده گندم آن را زیرکشت می‌برد یک منبع طبیعی است. کشاورزانی که روی زمین کار می‌کنند، نیروی کار محسوب می‌شوند. تراکتوری که روی زمین کار می‌کند سرمایه فیزیکی است و دانش و مهارت نیروی انسانی این مجموعه تولیدی، سرمایه انسانی محسوب می‌شود.

دروس Box

بررسی عبارات:

- زمین وسیعی برای جای‌گذاری پنل‌ها مورد نیاز است ← منابع طبیعی
- این روش تجهیزات فنی تری می‌خواهد ← سرمایه فیزیکی
- به ۱۵۰ نفر نیروی کار احتیاج دارد ← نیروی کار
- دانش فنی این افراد حین کار باعث مهندسی دقیق‌تر فرایند می‌شود ← سرمایه انسانی

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(سؤال ۲۲ - امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۳)

نوع منابع تولید را در گزاره‌های زیر مشخص کنید.

منابع تولید	گزاره	
؟	ابزارآلات کشاورزی	الف
؟	علم و مهارت کشاورز	ب
؟	خاک حاصلخیز	ج

با توجه به سؤالات زیر، کدام گزینه صحیح است؟

الف) کدام عبارت در مورد الگوهای اقتصادی صحیح است؟

ب) استفاده از الگوی مرز امکانات تولید باعث می‌شود درک ما از کدام یک از موارد افزایش یابد؟

۱) الف) نحوه ارتباط صحیح بین اجزای مهم یک اقتصاد را نشان می‌دهد. / ب) هزینه فرصت

۲) الف) بسیاری از جزئیات دنیای واقعی را رها می‌کند تا به ما کمک کند بر آن چه اهمیت دارد متمرکز شویم. /

ب) بده - بستان یک کشور در استفاده از منابع کمیاب

۳) الف) مقدار کمی از جزئیات دنیای واقعی را رها می‌کند تا تمرکز ما بر آن چه جزئی و مهم است را افزایش دهد. /

ب) حداکثر امکانات تولید شرکت با منابع موجود.

۴) الف) الگو نمایش پیچیده از دنیای واقعی است. / ب) چگونگی تقسیم منابع کمیاب بین کالاهای تولید.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۴

الگو نمایشی ساده از واقعیتی پیچیده است. مثلاً نقشه راه‌ها یک الگوست، زیرا جزئیات از جمله ساختمان‌ها، درختان و دست‌اندازها را نشان نمی‌دهد. نقشه فقط راه‌های اصلی و فرعی را نشان می‌دهد تا شما بدون درگیر شدن در جزئیات غیر لازم، بتوانید از جایی که هستید به جایی که می‌خواهید، بروید. در اقتصاد هم الگوهایی وجود دارد که بسیاری از جزئیات دنیای واقعی را رها می‌کند تا به ما کمک کند بر آن چه اهمیت دارد متمرکز شویم. الگوی مرز امکانات تولید یکی از الگوهای اقتصادی است که اجازه می‌دهد تا درک بهتری از بده - بستان یک کشور در استفاده از منابع کمیاب پیدا کنید.

در تعریف الگو می‌توانیم بگوییم، الگو نمایشی ساده از یک واقعیتی پیچیده است که بسیاری از جزئیات دنیای واقعی را رد می‌کند (رد گزینه ۳). الگوی مرز امکانات تولید یکی از الگوهای اقتصادی است که اجازه می‌دهد تا درک بهتری از بده - بستان‌های یک کشور در استفاده از منابع کمیاب پیدا کنید.

مشاوره دانش‌آموزان به مبحث الگوی مرز امکانات تولید دقت لازم را داشته باشند که در کنکور دی‌ماه ۱۴۰۱ تست ۱۴۷ به عنوان سؤال مطرح شده است.

درسی Box

پاسخ خیلی تشریحی

کدام یک از موارد زیر به درستی بیان شده است؟

۸۵

- (۱) فقط یک نقطه روی منحنی مرز امکانات تولید نشان‌دهنده کارایی شرکت یا کشور می‌باشد.
- (۲) برای این که نقطه‌ای از داخل منحنی مرز امکانات تولید به روی آن منتقل شود، تنها راه، افزایش میزان تولید هر دو کالا است.
- (۳) اگر نقطه‌ای روی منحنی مرز امکانات تولید جابه‌جا شود قطعاً هزینه فرصت خواهد داشت.
- (۴) نقاط خارج از مرز امکانات تولید برای تولیدات همه جوامع یکسان است.

مشاوره دانش‌آموزان به مبحث مرز امکانات تولید دقت لازم را داشته باشند که در امتحان نهایی خردادماه ۱۴۰۳ سؤال ۲۳ به عنوان سؤال مطرح شده است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۴

درس‌ی Box

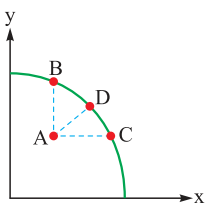
مرز امکانات تولید به ما اجازه می‌دهد تا هزینه فرصت یک کشور یا شرکت را زمانی که بیش از یک کالا تولید می‌کند، مجسم کنیم. اگر یک شرکت آمیوه و بستنی تولید می‌کند و موارد تولیدشده را بر روی منحنی مرز امکانات تولید بخواهیم نمایش دهیم، برای داشتن بستنی بیشتر، شرکت تولیدی باید از مقداری آمیوه صرف‌نظر کند. آمیوه‌های از دست رفته، هزینه فرصت بستنی بیشتر است. نقطه در زیر منحنی مرز امکانات تولید، نشان‌دهنده این است که اقتصاد از بیشترین منابع استفاده نکرده است. زیرا حداقل مقدار بیشتری از یک کالا می‌توانست تولید کند، بدون این که کالاهای دیگر کاهش یافته یا حذف گردند. وقتی تولید ناکارا باشد این امکان وجود دارد که حداقل بیشتر از یک کالا تولید شود بدون آن که از تولید کالای دیگر کاسته شود.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): نادرست است؛ هر نقطه روی منحنی مرز امکانات تولید (PPF) نشان می‌دهد که تولیدکننده از تمام و منابع و امکانات خود به صورت بهینه استفاده کرده است و تمام این نقاط، نقاط کارایی هستند. (نقطه A)

گزینه (۲): نادرست است؛ به دلیل آن که طبق نمودار (۱) یک نقطه ناکارا (زیر منحنی PPF) به ۳ حالت می‌تواند کارا شود؛ حالت اول آن که مثلاً کارگر بیکار (ناکارا) فقط تولید کالا (X) را افزایش دهد بدون آن که تولید کالای Y تغییر کند (نقطه C) حالت دوم آن که کارگر بیکار (ناکارا) فقط تولید کالای Y را افزایش دهد بدون آن که تولید کالای X تغییری کند و حالت سوم که به صورت آریب (کج) از نقطه ناکارا A به سمت منحنی مرز امکانات تولید حرکت کنیم (نقطه D) به عنوان مثال کارگر بیکاری که داریم ساعاتی از روز را صرف تولید کالای X می‌کند و ساعاتی از روز را صرف تولید کالای Y می‌کند و با توجه به این موضوع گزینه (۲) غلط است.

نمودار (۱)

گزینه (۳): درست است؛ جابه‌جایی از یک نقطه کارا بر روی منحنی PPF به سمت یک نقطه کارای دیگر روی منحنی PPF قطعاً هزینه فرصت خواهد داشت، چراکه برای این جابه‌جایی تولید یک کالا را از دست می‌دهیم و تولید کالای دیگری را جایگزین می‌کنیم و منابع و عوامل تولید به سمت تولید کالایی دیگر صرف می‌شود.

گزینه (۴): نادرست است؛ چراکه کشورها و جوامع از منابع و امکانات یکسانی برخوردار نیستند؛ در نتیجه ممکن است برای یک کشور نقطه‌ای خارج از منحنی مرز امکانات تولید باشد و برای کشوری دیگر نقطه‌ای روی منحنی مرز امکانات تولید باشند.

صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید.

۸۶

الف) محدودیت منابع مفهوم هزینه‌های هدررفته را به دنبال دارد.

ب) برخی اقتصاددانان علاوه بر سه دسته منابع طبیعی (زمین)، نیروی کار و سرمایه اقسام دیگری را نیز به عنوان منابع تولید در نظر گرفته‌اند.

ج) کشورها باید تصمیم بگیرند که منابع کمیاب خود را چگونه میان تولید کالاها اختصاص دهند. کارکردن با یک الگوی واقعی که شامل هزاران کالا و خدمات است بسیار دشوار است و از این رو می‌توان تولیدات یک کشور را همچون تولیدات یک شرکت به صورت ساده فقط با چندین کالا نشان داد.

د) تلاش برای به دست آوردن کارایی به معنای یافتن موقعیت‌هایی برای پیشرفت است.

۱) الف) نادرست / ب) درست / ج) نادرست / د) درست

۲) الف) نادرست / ب) نادرست / ج) درست / د) درست

۳) الف) درست / ب) نادرست / ج) درست / د) نادرست

۴) الف) درست / ب) نادرست / ج) نادرست / د) درست

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۳

بررسی عبارات:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) قانون دوم از اصول انتخاب درست هزینه فرصت هر انتخاب را محاسبه کنید. محدودیت منابع، مفهوم هزینه فرصت را به همراه دارد. هزینه فرصت یک انتخاب، ارزش بهترین گزینه بعدی است که شما هنگام انتخاب از دست داده‌اید؛ پس از اولویت‌بندی گزینه‌ها، وقتی اولین اولویت را انتخاب کرده‌ایم، اولویت بعدی هزینه فرصت انتخاب‌ها خواهد بود. البته این اولویت‌بندی برای اشخاص مختلف می‌تواند متفاوت باشد.

ب) اقتصاددانان منابع تولید را به‌طور کلی در سه دسته طبقه‌بندی می‌کنند: منابع طبیعی (زمین)، نیروی انسانی و سرمایه، اما در قسمت پاورقی کتاب در صفحه ۲۴ مطرح می‌شود که برخی از اقتصاددانان علاوه بر این سه دسته، اقسام دیگری را نیز به عنوان منابع تولید در نظر گرفته‌اند.

ج) کشورها باید تصمیم بگیرند که منابع کمیاب خود را چگونه میان تولید کالاها اختصاص دهند و کارکردن با یک الگوی واقعی که شامل هزاران کالا و خدمات است بسیار دشوار است و از این رو می‌توان تولیدات یک کشور را همچون تولیدات یک کشور به صورت ساده فقط با دو کالا نشان داد نه چندین کالا.

د) تلاش برای به دست آوردن کارایی به معنای یافتن موقعیت‌هایی برای پیشرفت است. موقعیت‌هایی که در آن بهتر شدن وضعیت کسی باعث بدتر شدن وضع دیگری نشود.

هزینه‌های هدر رفته را دانش‌آموزان عزیز با هزینه فرصت یا هزینه از دست رفته نباید یکی در نظر بگیرند. هزینه‌های هدر رفته هزینه‌هایی هستند که پرداخت شده‌اند و شما نمی‌توانید آن را بازگردانید، مانند هزینه‌ای که بابت بلیط تئاتر داشته‌اید، اما از آن تئاتر خوششان نیامده است. در اقتصاد باید این هزینه را فراموش کنید.

گول نخوری ✗

چه تعداد از عبارتهای زیر درست است؟

- الف) یکی از مهم‌ترین انتخاب‌هایی که معمولاً کشورها با آن‌ها روبه‌رو هستند، انتخاب در صرف منابع بیشتر در تولید غذا یا امنیت و دفاع است.
- ب) برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی رفتن یکی از اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری از نوع بی‌صبری زیاد است.
- ج) پرداخت فقط یک بار مالیات بر درآمد از معایب کسب‌وکار شخصی است.
- د) با توجه به احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب‌وکار، احتمال موفقیت و سودآوری آن بسیار کاهش می‌یابد.

۱ (۱)

۲ (۲)

۳ (۳)

۴ (۴)

مشاوره دانش‌آموزان به مبحث اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری دقت لازم را داشته باشند که در کنکور اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳ تست ۱۴۶ به عنوان سؤال مطرح شده است و به مبحث مزایا و معایب کسب‌وکار شخصی دقت لازم را داشته باشند که در کنکور اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۴ تست ۱۴۶ و تیرماه ۱۴۰۳ تست ۱۴۶ به عنوان سؤال مطرح شده است و همچنین در امتحان نهایی خردادماه ۱۴۰۳ سؤال ۲ قسمت «ب» به عنوان سؤال مطرح شده است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: درس‌های ۱، ۲، ۳ و ۴

اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری

• اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها:

• وقتی که جنس ۱۶۰ هزار تومانی که ۵۰ درصد تخفیف دارد را صرفاً به خاطر تخفیف آن، بر جنس ۸۰ هزار تومانی ترجیح دهیم!

• وقتی فقط به دلیل این که حراج یا فروش ویژه اعلام شده خرید می‌کنیم!

• توجه به هزینه‌های هدر رفته:

• وقتی غذایی را که سفارش داده‌شده دوست نداریم؛ اما به خاطر پولی که داده‌ایم تا آخرش می‌خوریم!

• وقتی دوره آموزشی بی‌کیفیتی را چون پول داده‌ایم تا آخر می‌رویم!

• بی‌صبری زیاد:

• گاهی به جای صبر در تحصیل و یادگیری و بهره‌مندی از منافع آتی آن، سراغ کارهای کم‌ارزش آتی می‌رویم!

• گاهی برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی می‌رویم!

• اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بدن:

• وقتی خوش‌بینی زیاد درباره درآمد آینده داریم و پس‌انداز کم‌تری برای نیازهای آتی می‌کنیم!

• وقتی در زمینه‌های پرخطر، بدون آمادگی لازم سرمایه‌گذاری می‌کنیم!

• چسبیدن به وضعیت فعلی:

• هنگامی که با چسبیدن به وضعیت فعلی و پرهیز از بررسی گزینه‌های جدید با رویکرد منطقی هزینه - فایده تصمیم می‌گیریم!

درس‌Box

مزایا و معایب کسب و کار

مزایای کسب و کار شخصی	معایب کسب و کار شخصی
راه اندازی آسان و هزینه‌های نسبتاً اندک	بار سنگین مسئولیت (همه چیز به شما برمی‌گردد، حتی در ناخوشی و سفر)
آزادی عمل و سهولت در تصمیم‌گیری (تصمیم‌گیری در مورد بازاریابی، تغییر شرایط بازار و ...)	مشکل تأمین مالی (پس‌انداز شخصی و قرض از دوستان و خانواده)
مالکیت کامل سود	مسئولیت نامحدود در مقابل بدهی‌ها و دعاوی
منافع مالیاتی (فقط یک بار مالیات بر درآمد می‌دهید)	

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) درست؛ در قسمت تمرین‌های کتاب درس ۴ به این موضوع اشاره شده است که یکی از مهم‌ترین انتخاب‌هایی که معمولاً کشورها با آن روبه‌رو هستند، انتخاب در صرف منابع بیشتر در تولید غذا یا امنیت و دفاع است.

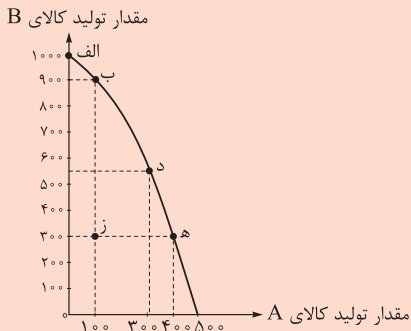
ب) درست؛ زمانی که برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی می‌رویم دچار اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری از نوع بی‌صبری زیاد شده‌ایم.

ج) نادرست؛ منافع مالیاتی (فقط یک بار مالیات بردرآمد می‌دهید) از مزایای کسب و کار شخصی است.

د) نادرست؛ با این‌که احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب و کار وجود دارد، احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست و این انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی و پذیرش خطرات آن توسط کارآفرینان را همواره زنده نگه می‌دارد.

با توجه به منحنی مرز امکانات تولید زیر، کدام گزینه متضمن پاسخ صحیح پرسش‌های زیر می‌باشد؟

الف) به کدام یک از دلایل مطرح شده، تولید در نقطه «ز» ناکاراست؟
ب) اگر در نقطه‌ای بر روی منحنی مرز امکانات تولید مقدار تولید کالای A، ۳۰۰ واحد باشد و تولیدکننده تصمیم بگیرد به تولید ۹۰۰ واحد کالای B برسد، هزینه فرصت این تصمیم‌گیری کدام است؟

مشاوره دانش‌آموزان به مبحث مرز امکانات تولید دقت لازم را داشته باشند که در امتحان نهایی خردادماه ۱۴۰۳ سؤال ۲۳ و کنکور اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۳ تست ۱۵۶ به عنوان سؤال مطرح شده است.

- ۱) الف) تولیدکننده نمی‌تواند از حداکثر منابع به نحو کارا و مطلوب استفاده کند. / ب) ۵۰۰ واحد کالای A
۲) الف) تولیدکننده بدون کاهش میزان تولید کالای A، می‌تواند کالای B بیشتری تولید کند. / ب) ۳۰۰ واحد کالای A
۳) الف) تولیدکننده بدون کاهش میزان تولید کالای B، می‌تواند کالای A بیشتری تولید کند. / ب) ۲۰۰ واحد کالای A
۴) الف) تولیدکننده نمی‌تواند از حداکثر منابع خود به بهترین نحو استفاده کند. / ب) ۴۰۰ واحد کالای A

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۴

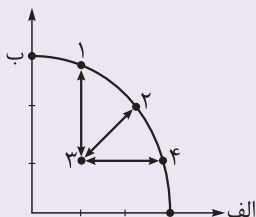
پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) در نقطه «ز» ۳۰۰ واحد کالای B و ۱۰۰ واحد کالای A تولید می‌شود، در صورتی که تولیدکننده می‌تواند با حرکت از نقطه «ز» به نقطه «ه» همان ۳۰۰ واحد کالای B را تولید کند و هم‌چنین نسبت به نقطه «ز» ۳۰۰ واحد بیشتر کالای A تولید کند، زیرا در نقطه «ه» به ازای ۳۰۰ واحد کالای B، ۴۰۰ واحد کالای A تولید می‌شود. بنابراین با قرار گرفتن در نقاط ناکارا (زیر منحنی مرز امکانات تولید) اقتصاد از بیشترین منافع استفاده نکرده است، زیرا حداقل مقدار بیشتری از یک کالا می‌توانست تولید کند بدون این‌که کالای دیگر (در این‌جا کالای B) کاهش یابد.

ب) در نقطه «د» میزان تولید کالای A برابر ۳۰۰ و در همین نقطه میزان تولید کالای B برابر ۵۵۰ است. اگر تولیدکننده تصمیم بگیرد که به تولید ۹۰۰ واحد کالای B برسد، باید از نقطه «د» به سمت نقطه «ب» حرکت کند (زیرا در نقطه «ب» میزان تولید کالای B برابر ۹۰۰ است. با حرکت از نقطه «د» به «ب» تعداد کالای B از ۵۵۰ به ۹۰۰ افزایش، ولی تعداد کالای A از ۳۰۰ به ۱۰۰ کاهش یافته است، یعنی هزینه فرصت حرکت از نقطه «د» به «ب» برابر ۲۰۰ واحد خواهد بود. $(300 - 100 = 200)$

کدام مورد، به ترتیب در رابطه با نقاط مشخص شده در الگوی مرز امکانات تولید، درست است؟

(سؤال ۱۵۶ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت اول)

- الف) تغییر مکان از نقطه ۳ به نقطه ۴
ب) تغییر وضعیت از نقطه ۴ به نقطه ۱
ج) تغییر مکان از نقطه ۲ به نقطه ۳

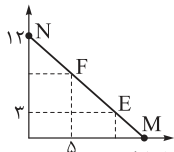
- ۱) نیازی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگر نیست. - متحمل هزینه فرصت می‌شود. - ناکارایی منابع تولید
۲) رکود اقتصادی سبب این تغییر وضعیت شده است. - عوامل و منابع تولیدی در حالت کارا هستند. - کارایی منابع تولید
۳) نیازی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگر نیست. - عوامل و منابع تولیدی در حالت کارا هستند. - کارایی منابع تولید
۴) باید منابع تولید یک کالا به کالای دیگر منتقل شود. - متحمل هزینه فرصت می‌شود. - ناکارایی منابع تولید

قید بودجه زیر، ترکیبات مختلف قند و شکر خریداری شده توسط یک مصرف کننده را در طی یک ماه نشان می دهد. به ترتیب در نقطه F چند کیلوگرم شکر و در نقطه E چند کیلوگرم قند خریداری کرده است؟

مقدار خرید شکر برحسب کیلوگرم
(قیمت هر کیلو شکر ۲۲,۰۰۰ تومان)

مقدار خرید قند برحسب کیلوگرم
(قیمت هر کیلو قند ۲۰,۰۰۰ تومان)

$$۹/۹ - ۷/۴ \quad (۱)$$

$$۹ - ۷ \quad (۲)$$

$$۷/۴ - ۹/۹ \quad (۳)$$

$$۱۰ - ۸ \quad (۴)$$

مشاوره دانش آموزان عزیز به مبحث قید بودجه دقت لازم را داشته باشید که در کنکور تیرماه ۱۴۰۲ تست ۱۴۷ و اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ تست ۱۴۷ به عنوان سؤال مطرح شده است.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۳

با توجه به فرمول زیر ابتدا بودجه مصرف کننده را برای خرید دو کالای قند و شکر به دست می آوریم: دقت کنید در دسترس ترین و راحت ترین نقطه در قید بودجه مورد نظر نقطه N است.

قیمت هر کیلو قند \times مقدار خرید قند از نقطه N + قیمت هر کیلو شکر \times مقدار خرید شکر در نقطه N = بودجه در نقطه N

$$N \text{ بودجه در نقطه } N = (12 \times 22,000) + (0 \times 20,000) = 264,000$$

بودجه مصرف کننده در تمام نقاط روی خط بودجه یکسان است.

فرمول قید بودجه را با توجه به نقطه F می نویسیم تا بتوانیم مقدار خرید شکر را در نقطه F به دست آوریم:

قیمت هر کیلو قند \times مقدار خرید قند در نقطه F + قیمت هر کیلو شکر \times مقدار خرید شکر در نقطه F = بودجه در نقطه F

$$264,000 = (x \times 22,000) + (5 \times 20,000)$$

$$264,000 = 22,000x + 100,000 \Rightarrow 264,000 - 100,000 = 22,000x$$

$$164,000 = 22,000x \Rightarrow x = \frac{164,000}{22,000} = 7/4 \text{ مقدار خرید شکر در نقطه F}$$

و حالا فرمول قید بودجه مصرف کننده را با توجه به نقطه E در نظر می گیریم تا بتوانیم مقدار خرید قند را در نقطه E به دست آوریم.

قیمت هر کیلو قند \times مقدار خرید قند در نقطه E + قیمت هر کیلو شکر \times مقدار خرید شکر در نقطه E = بودجه در نقطه E

$$264,000 = (3 \times 22,000) + (x \times 20,000)$$

$$264,000 = 66,000 + 20,000x$$

$$264,000 - 66,000 = 20,000x \Rightarrow 198,000 = 20,000x$$

$$x = \frac{198,000}{20,000} = 9/9 \text{ مقدار خرید قند در نقطه E}$$

نکته

۹۰

مجموع درآمد، هزینه و سود یک شرکت تولیدی معادل ۴۶۰ میلیون تومان بوده است. اگر هزینه‌ها شامل ۷۰ درصد درآمد شرکت باشد؛

(الف) میزان هزینه چند ریال است؟

(ب) درآمد چند تومان است؟

(ج) سود یا (زیان) شرکت تولیدی چند تومان است؟

- (۱) الف) ۱۶۱,۰۰۰,۰۰۰ (ب) ۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ (ج) ۶۹,۰۰۰,۰۰۰ سود
 (۲) الف) ۱۶۱,۰۰۰,۰۰۰ (ب) ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ (ج) ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ زیان
 (۳) الف) ۱,۶۱۰,۰۰۰,۰۰۰ (ب) ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ (ج) ۶۹,۰۰۰,۰۰۰ زیان
 (۴) الف) ۱,۶۱۰,۰۰۰,۰۰۰ (ب) ۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ (ج) ۶۹,۰۰۰,۰۰۰ سود

مشاوره دانش‌آموزان به مبحث سود یا زیان دقت لازم را داشته باشند که در کنکور دی‌ماه ۱۴۰۱ تست ۱۴۸ و تیرماه ۱۴۰۲ تست ۱۴۶ و تیرماه ۱۴۰۳ تست ۱۴۷ به عنوان سؤال مطرح شده است و همچنین از نکته مطرح شده در پاسخ‌نامه از امتحان نهایی خردادماه ۱۴۰۳ سؤال ۱ قسمت «ب» سؤال مطرح شده است.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهد: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی

ابتدا فرمول سود یا زیان را می‌نویسیم.

هزینه - درآمد = سود یا زیان : رابطه (۱)

با توجه به داده‌های سؤال داریم:

سود + هزینه + درآمد = ۴۶۰,۰۰۰,۰۰۰ : رابطه (۲)

(۱) را در رابطه (۲) جای‌گذاری می‌کنیم:

سود - هزینه + هزینه + درآمد = ۴۶۰,۰۰۰,۰۰۰

درآمد = ۴۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ⇒ درآمد = $\frac{۴۶۰,۰۰۰,۰۰۰}{۲}$

درآمد = ۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰

با توجه به داده مسئله داریم:

درآمد = $\frac{۷۰}{۱۰۰}$ هزینه

تومان ۱۶۱,۰۰۰,۰۰۰ = $\frac{۷۰}{۱۰۰}$ (۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰) = هزینه

ریال ۱,۶۱۰,۰۰۰,۰۰۰

مقدار هزینه و درآمد را در فرمول (۱) جای‌گذاری می‌کنیم.

تومان سود ۶۹,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۶۱,۰۰۰,۰۰۰ = سود یا زیان

به دلیل آن‌که هزینه > درآمد است شرکت تولیدی قطعاً سود کرده است.

دانش‌آموز عزیز به قیدهای ریال و تومان توجه کنید.

گول نخوری

آزمون

کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

